Alp 2766
arch
1978 Nr. 1-7, 9, 10, 13-15, 18, 23-27
29, 30, 31/32, 36/40

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 40 (1495) 1978 SPALIS - OCTOBER 5 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 25 ct.

Plytos ir žmonės

Išblokšti tautiečiai iš savo tėvynės Lietuvos ir pasiekę užjūrio šalis sparčiai kūrėsi. Susitaupę pradines sumas, vieni pirko namus, kiti statydinosi. Panašus procesas vyko ir visuomeniniame bei tikybiniame gyvenime. Steigėsi įvairūs centrai, kuriems reikėjo patalpų. JAV-se naujieji ateiviai rado jau daug senųjų ateivių pastatytų židinių, nors ir ten reikėjo dar daug naujos iniciatyvos. Kanadoje padėtis buvo skirtinga — čia nedaug visuomeninių lietuvių pastatų rasta, nes mažai jų ir reikėjo dėl nedidelio ateivių skaičiaus. Naujiesiems teko būti statybininkais daugelyje vietų — Montrealyje, Toronte, Hamiltone, St. Catharines, Londone, Winnipege, Edmontone. Ir tai buvo maždaug prieš tris dešimtmečius. Beveik tuo pačiu metu virte virė darbas daugelyje lietuvių kolonijų. Tai lietė daugiausia parapijų steigimą. Daugumai atrodė, kad reikia pradėti nuo pagrindinių dalykų, nes žinojo, kad ir JAV-se senieji išeiviai tuo keliu ėjo. Net toks liberalizmo ir net ateizmo skleidėjas J. Šliūpas ragino steigti parapijas. Tai būdinga ne tik lietuviam, bet ir kitom tautom. Pastebėta, kad situacijose, kuriose tauta ar jos dalis netenka savo valstybinio autoriteto-valdžios, žmonės telkiasi daugiausia apie tikinčiųjų Bendriją kaip dvasinę užuovėją. Ir tai natūralu, nes išeivio vienišumui reikia savos bendruomenės, jo religiniam ir kultūriniam gyvenimui — dvasinės atramos.

KANADOS mastu didieji dvasiniai židiniai — parapijos gyvuoja Montrealyje, Toronte ir Hamiltone. Vieni jų savo veiklos sukaktis yra paminėję anksčiau, kiti tai atlikti ruošiasi šį rudenį. Hamiltono lietuvių parapija, pasivadinusi Aušros Vartais, pabrėžia savo ryšį su Lietuvos sostine Vilniumi. Ji š.m. spalio 22 d. mini savo trisdešimtmetį. Ji yra didelė ne parapijiečių skaičiumi, bet savo uolumu. Parapijiečių tėra pora tūkstančių asmenų, tačiau jie pajėgė pasistatydinti ir savo šventovę, ir kleboniją, ir parapijos salę, ir Jaunimo Centrą. Visa tai liudija nepaprastą lietuvių ateivių uolumą, kurio branduolį sudaro pijonieriškos dvasio vadas prel. dr. J. Tadarauskas, sulaukęs jau 40 metų kunigystės. — Beveik tuo pačiu metu savo gyvavimo sukaktį mini ir kitas lietuviškas židinys, būtent, buvusi Šv. Jono Kr. dabar — Lietuvos Kankinių parapija Toronte bei Mississaugoje. Jai sueina 30 metų. Iš Montrealio Šv. Kazimiero parapijos tai seniausia lietuvių parapija Kanadoje. Kuklūs ir sunkūs buvo pirmieji jos žingsniai. Ji pergyveno nevieną krizę, tačiau laimingai jas nugalėjo ir gražiai suklestėjo. Klebono kun. P. Ažubalio dėka ji išsiskleidė svariu, plačiu, lietuvišku žiedu ir atsistojo pirmaeilių židinių gretose. Kas matė šią parapiją kukliose Dundas gatvės patalpose, dabar gėrisi didingais naujais pastatais, kurie liudija užmojo drąsą ir nepaprastą lietuvišką ryžtą.

ČIA SUMINĖTI du pavyzdžiai rodo, kad uolumu bei ryžtu ir išeiviškame gyvenime galima daug pasiekti, t.y. suorganizuoti tvirtoves, skirtas apsaugai nuo tykojančių pavojų. Tose tvirtovėse jaučiamės gana saugiai, tačiau tik reliatyviai. Pasižvalgę aplinkui, matome, kad gyvename savo sukurtose salelėse, kurias skalauja svetingi, bet kartu ir svetimi vandenys. Nors mūsų tvirtovių sienos stiprios, tačiau jos vienos mūsų apsaugoti negali. Lemiantis dalykas yra tvirtovės įgula — žmonės. Ir stipriausios plytos pasidaro nesaugios, jei įgula nusilpsta, tampa neryžtinga, defetistiška. Pagrindinė atspara glūdi žmonėse, o ne plytose. Dėlto džiaugdamiesi dvasinių židinių — parapijų ir kitų sukaktimis, neužmiškime pagrindinės tiesos: pasibaigus mūrinei statybai, turi prasidėti dvasinė statyba, kuri vyksta ne rangovų, o visų įgulos narių dėka. Ne tik vadovaujantieji, bet ir eiliniai tvirtovių nariai turi būti aktyvūs lietuviškajame fronte. Kiekvieno nario pasitraukimas iš savos tvirtovės, dezertyravimas yra savosios gynybos silpninimas. Tie, kurie įsijungia į kitų tautybių tvirtoves, teprisimena, kad jie ten nesvarbūs, nereikalingi, o lietuviškajai savo tvirtovei yra būtini. Dabar, žvelgiant į stiprias plytinių tvirtovių sienas, atėjo laikas rūpintis ypač vidiniu jų gyvenimu, įgulos stiprinimu, kad neprasidėtų dezertyrinis sąjūdis, vedąs į sunykimą. Ta linkme ir turėtų skatinti stambiosios židinių sukaktys. **Pr. G.**

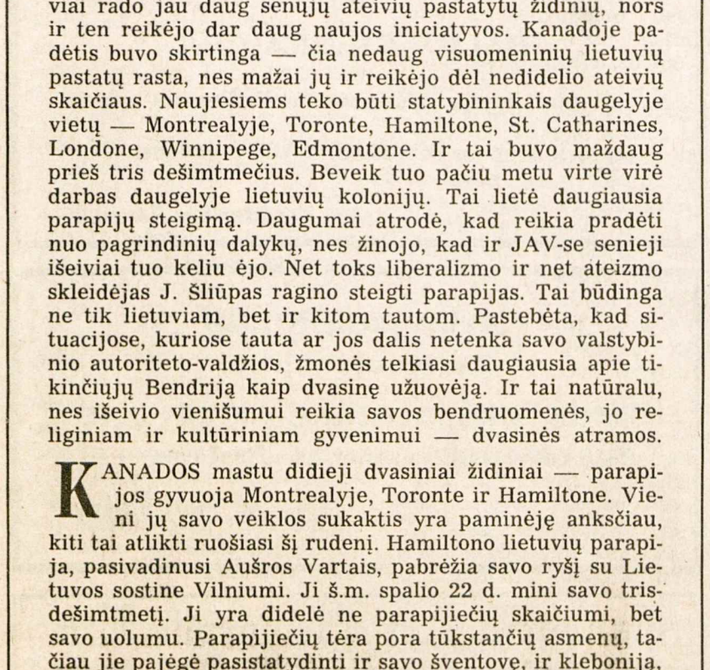

Prof. dr. ALEKSANDRAS ŠTROMAS, Lietuvos disidentas, kalba Toronto lietuviams apie okupuotos Lietuvos gyvenimą sovietinėje sistemoje ir ateities perspektyvas. Paskaitą rengė Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba Nuotr. A. Šeškaus

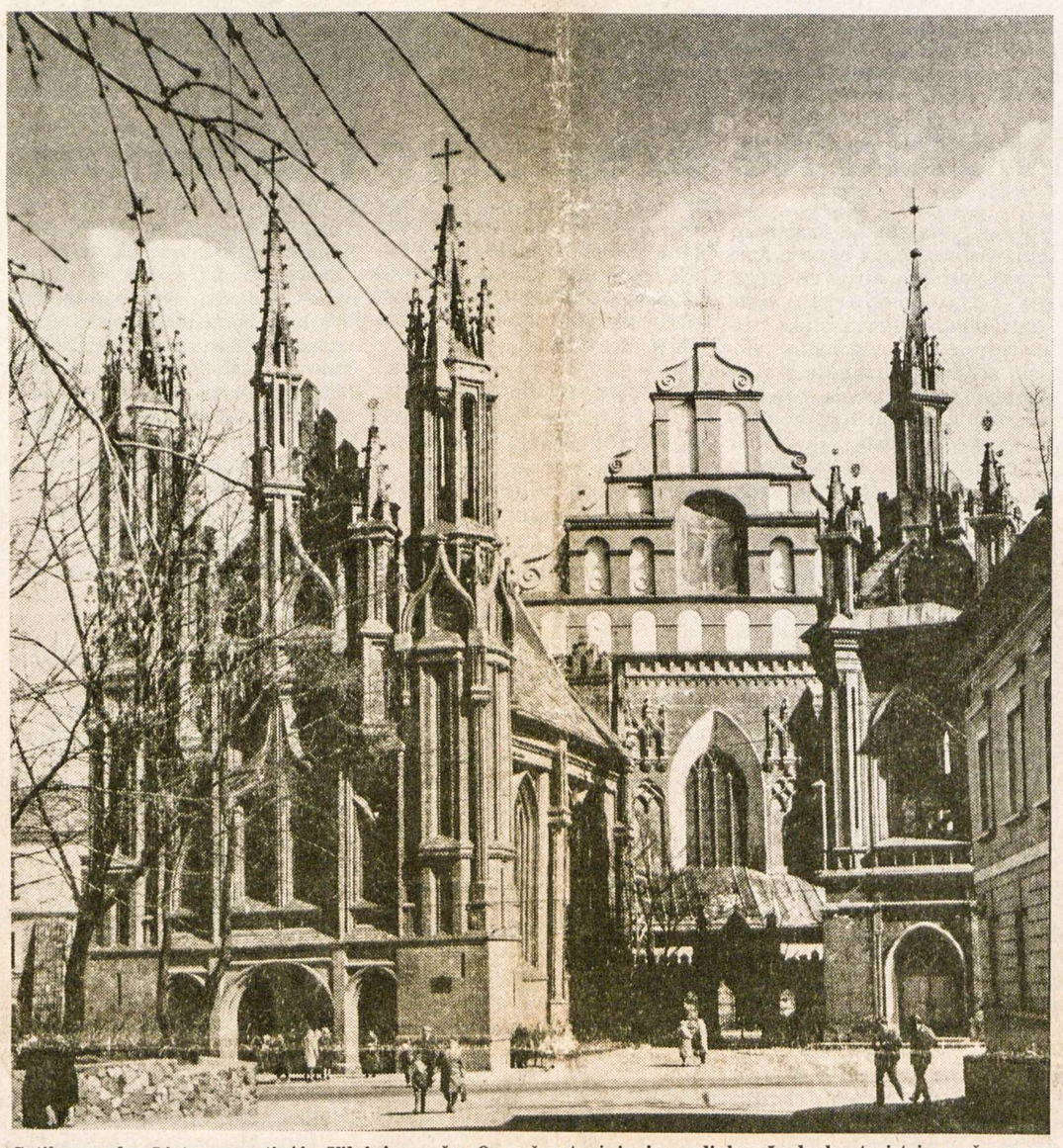

Gotikos perlas Lietuvos sostinėje Vilniuje — Šv. Onos šventovė ir jos aplinka. Ją lanko turistai, ypač vasarą

Valdo ne Brežnevas, o baimė

Prof. dr. Aleksandras Štromas apie dabarties Lietuvą ir išeivijos užduotį

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybos pakviestas, Lietuvos disidentas A. Štromas rugsėjo 22 d. kalbėjo Toronto lietuvių visuomenei apie dabartinį gyvenimą okupuotoje Lietuvoje, iš kurios išvyko tiktai prieš ketverius metus. Su juo turėjo atvykti ir antras disidentas rašytojas Tomas Venclova, bet negalėjo ryšium su nauju amerikiečių užmoju siūlyti jį kandidatu į Nobelio premijos laureatus.

Visų pirma A. Štromas suminėjo keletą faktų iš kasdieninio gyvenimo Lietuvoje, kurie rodo, kad už rutiniško fasado vyksta tyli kova už Lietuvos gerovę, kultūrinį savarankiškumą. Lietuviai pareigūnai dirba sovietinėje sistemoje, vykdo jos reikalavimus, bet kartu žvalgosi, kaip išlaikyti lietuviškumą. Dėlto susidaro kasdieninė dilema, kurią kiekvienas turi savaip spręsti. Tiktai tokiom profesijom, kaip gydytojai, technikai ir pan., yra lengviau, nes jos gali maždaug vienodai veikti kiekvienoje sistetmoje. Kas kita humanitarinėms profesijoms, kurios tiesiogiai turi tarnauti režimui. Tos rūšies pareigūnai, norį pasireikšti ir lietuviškoje srityje, turi rasti atitinkamą erdvę sovietinėje sistemoje. Iškritus iš jos, pasibaigia visos galimybės veikti ir iškyla kasdieninės egzistencijos klausimas.

Sunkus derinys

Iškritimas iš sistemos ir pasitraukimas į pogrindį yra pavojingas, nes gali būti greit išaiškintas ir sunaikintas. Dėlto tenka sovietizmą derinti su lietuviškuoju patriotizmu. Tuo keliu ėjo ir tebeina dauguma lietuvių. Jį galima būtų pavaizduoti viena sovietine apysaka, kurioje rašoma apie veikėją, skelbiantį, kad jis gali nušokti nuo augšto bokšto ir neužsimušti. Jis tai pademonstruoja žmonėms, kurie mato aną drąsuolį, šokantį nuo bokšto ir skraidantį ore. Bet kaip jis ten laikosi, kokio mechanizmo dėka, niekas nežino. Tai ir yra iliustracija žmonių, kurie sugeba veikti sovietinės sistemos rėmuose.

Galima rezistencija?

Rezistencija taip pat eina tuo pačiu keliu, būtent, stengiasi rasti vietą pačioje sovietinėje sistemoje. Taip buvo su J. Jurašu valstybės teatre, taip buvo su Tomu Venclova ir kitais. Kurį laiką jie gali išvengti triuškinančios sovietinės mašinerijos. Ta mintis buvo įdomiai išreikšta viename teatro vaidinime. Pranašas Jona, išlindęs iš banginio vidurių, pasakoja nustebusiems žmonėms, kaip išliko gyvas, būtent, radęs tokią vietelę, kurios nepasiekia virškinamieji banginio organai. Deja, pavojus prasideda, kai užgriebia sovietinės mašinerijos dantys.

Atviros rezistencijos proveržiai būna reti, bet pasitaiko specialiomis progomis. Tokie proveržiai įvyko 1956 m. Vėlinėse ryšium su gyventojų sukilimu Vengrijoje, Izraelio-arabų karo atveju, sovietinio "išlaisvinimo" dvidešimtmečio proga 1960 m. (minia mušė milicininkus sporto stadijone ir Kauno gatvėse). Labai ryškus rezistencijos proveržis buvo Romo Kalantos susideginimas. Tada į gatves išėjo ne mokslus einantis, bet darbininkiškas jaunimas. Lietuvius suerzino valdžios pareiškimas, esą Kalanta buvo psichiškai nesveikas. Norėdamas tai paneigti, kitas jaunuolis viešai susidegino Varėnoje, prieš tai aplankęs gydytoją ir gavęs pažymėjimą, kad buvęs sveikas. Anais Kalantos metais ir vėliau demonstracijų šūkiai buvo: "Rusai lauk iš Lietuvos! Tegyvuoja nepriklausoma Lietuva!"

Dauguma — apolitiški

Tokie proveržiai yra žvaigždinės valandos, gana retos. Dauguma žmonių stengiasi būti apolitiški, nes politika yra bjaurus, šlykštus dalykas (reikia veidmainiauti) ir pavojingas. Dėlto jie visą dėmesį nukreipia į šeimą, privačius ratelius, materialinę gerovę. Užsieniečiai stebisi matomu medžiaginių gėrybių gaudymu. Bet tai vyksta ne tik dėl tų gėrybių stokos, bet ir dėl žmonių dėmesio sukoncentravimo į medžiaginius dalykus, ypač ateinančius iš Vakarų. Tuo norima pasakyti, kad gyventojai, nors apolitiški vidaus gyvenime, identifikuojasi su Vakarais ir nori pasakyti: "Mes nesam tarybiniai".

Turto grobstymas

Stokojant medžiaginių gėrybių, vyksta platus vadinamojo visuomeninio turto grobstymas. Žmonės aiškina sau, kad oficialus turtų paskirstymas šlubuoja ir dėlto gyventojai patys pasiima trūkstamus dalykus, tuo papildydami sistemą. Valdžia kovoja su turto grobstymu, bet neįstengia, nes reikėtų bausti daugumą gyventojų. Dėlto ji tai daugiau ar mažiau toleruoja. Tik politinės rezistencijos ji absoliučiai nepakenčia. Gyventojai tuo naudojasi ir vogtomis gėrybėmis dalinasi. Yra susidaręs net priežodis: "Vienas rysi, paspringsi".

Tuo būdu Lietuvoje ir kituose sovietų valdomuose kraštuose yra įsigalėjusi korupcija. Plačiai priimti kyšiai. Pvz. vienu metu Klaipėdoje prekybinės (?) bazės vedėju buvo Gedvilas. Jis savo apsukrumo dėka buvo tapęs milijonierium. O ir kitiems nesigailėdavo riebių dovanų, ypač atsakingiems pareigūnams. Galų gale jo paties draugai jį nužudė. Kartą jie pakvietė į sutartą vietą ir prašė atnešti 100.000 rublių. Gedvilas atėjo, bet pinigų neatnešė. Draugai jį nušovė, tačiau pinigų nerado.

Sistemos pagrinde — baimė

Nežiūrint korupcijos, medžia-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Pasaulio įvykiai

PASAULĮ SUKRĖTĖ NETIKĖTA POPIEŽIAUS JONO PAULIAUS I mirtis, tepraėjus vos 34 dienom nuo jo išrinkimo. Velionį pakirto stiprus širdies smūgis, ištikęs jį lovoje skaitantį knygą. Mirusį rugsėjo 29 d., 5.30 v.r., rado asmeninis sekr, kun. J. Magee, nesulaukęs įprastu laiku koplyčioje. Gydytojų duomenimis, popiežius Jonas Paulius mirė rugsėjo 28 d., apie 11 v. vakaro. Velionis nepasižymėjo tvirta sveikata — jaunystėje buvo sirgęs džiova, vėliau pakėlęs keturias operacijas, tačiau iki pat mirties neturėjęs jokių širdies sutrikimų. Amžinybėn jie iškeliavo kaip nespėjęs išsiskleisti žiedas su šypsena lūpose. Trumpas popiežiavimo liakotarpis neišryškino Jono Pauliaus planuotos linijos, bet paliko ryškius pėdsakus Vatikane — atsisakymą karūnacijos, audiencijų suprastinimą, jų paįvairinimą humoru, pokalbiais su vaikais. Lig šiol popiežiai, sekdami karališku stiliumi, vietoj "aš" vartodavo "mes". Jonas Paulius savo kalbose ėmė vartoti visiems įprastą "aš". Žmonių atmintyje jis išliks kaip popiežius ganytojas, pasižymėjęs paprastumu, tiesiog spindinčiu nuoširdumu, meile vargšams. Net dešimt popiežiai yra turėję trumpesnį valdymo laikotarpį už Joną Paulių: 752 m. Steponas II mirė po 3 dienų nuo išrinkimo, 1555 m. Marcelas II ir 1590 m. Urbanas VII — po 13 dienų, 896 m. Bonifacas VI — po 15 dienų, 1605 m. Leonas XI — po 17 dienų, 897 m. Teodoras II — po 20 d. ir t.t. Ilgiausiai popiežiavęs — net 32 metus yra Pijus IX, išrinktas 1846 m.

Popiežiaus rinkimai

Naujojo popiežiaus rinkimai numatyti spalio 14 d., kai Romon vėl suvažiuos visi kardinolai. Kaip jau įprasta tokiais atvejais, spaudos puslapiai vėl pilni įvairių spėliojimų. Greičiausiai kardinolai jieškos į Joną Paulių panašaus ganytojo, atmesdami kurijos diplomatus. Tokiais kandidatais minimi kardinolai — Neapolio arkiv. C. Ursi, 70 m., Genuvos arkiv. G. Siri, 72 m., Milano arkiv. G. Colombo, 75 m., Palermo arkiv. S. Pappalardo, 60 m., ir Florencijos arkiv. G. Benelli, 57 m. Šį sykį naujo popiežiaus rinkimuose dalyvaus 112 kardinolų. Jų laukia nelengvas uždavinys surasti kandidatą, kuris savo nuoširdumu laimėtų žmonių širdis, kaip kad jas buvo laimėjęs Jonas Paulius, sutraukęs gausias su juo norinčių atsisveikinti tikinčiųjų minias į Šv. Petro aikštę net ir stipraus lietaus metu.

Pakeliui į taiką

Izraelio parlamentas patvirtino premjero M. Begino pasiektus susitarimus Camp David su Egipto prez. A. Sadatu. Už patvirtinimą pasisakė 84 parlamento nariai, prieš — 19, 17 nepasinaudojo balsavimo teise. Konkrečiai šis patvirtinimas lietė Izraelio pasitraukimą iš Sinajaus pusiasalio, izraelitų kaimų panaikinimą. Šiem klausimam dabar yra duotas oficialus sutikimas. Lieka tik sutarti detales su Egiptu ir pasirašyti taikos sutartį. Iš M. Begino kabineto pasitraukė prekybos min. V. Hursewitz, įžiūrėdamas perdidelę JAV įtaką, kuri ateityje padarys dar didesnė. Premjeras M. Beginas tikisi taikos sutartį su Egiptu pasirašyti per kelias savaites. Tai būtų jo didžiausias laimėjimas, nes be Egipto pagalbos su Izraeliu negali kariauti nei Sirija, nei Jordanas.

Nobelio premija

Kandidatais šiemetinei Nobelio taikos premijai jau yra pasiūlyta apie 50 asmenų. Vienas paskutiniųjų kandidatų — Egipto prez. A. Sadatas, kurį pasiūlė buvęs JAV valstybės sekr. H. Kissingeris ir Austrijos kancleris B. Kreiskis. Abu šios kandidatūros rėmėjai yra žydų kilmės. Nobelio taikos premija bus paskirta antrojoje spalio pusėje ir įteikta gruodžio 10 d., minint dinamito išradėjo Alfredo Nobelio mirties metines.

Pakeisti premjerai

Dėl susilpnėjusios sveikatos iš premjero pareigų baltųjų rasistų valdomoje P. Afrikos respublikoje pasitraukė J. Vorsteris, šią šalį valdęs 12 metų. Tautinė partija naujuoju premjeru išsirinko ligšiolinį krašto apsaugos min. P. W. Bothą, kietos rasistinės linijos šalininką. P. Afrikos respublikoje yra 4,5 milijono baltųjų, 2,4 milijono mišrios rasės gyventojų, 765.000 azijiečių ir 18 milijonų negrų. Pastarieji laikomi griežtoje baltųjų mažumos kontrolėje. Naujojo premjero laukia Namibijos problema. Šią sritį P. Afrikos respublika valdė nuo 1920 m. Jungtinės Tautos reikalauja palaipsniui Nambijai suteikti nepriklausomybę, kurios priežiūra būtų patikėta tarptautinės kariuomenės daliniams. Premjeras P. W. Botha, kaip ir jo pirmtakas J. Vorsteris, nepriklausomybę Namibijai nori suteikti dar šiemet ir rinkimus pravesti gruodžio mėnesį.

Aplankė kalinį

Sosnovkos darbo stovykloje Mardovijoje uždarytą kovotoją už žmogaus teises A. Ginzburgą aplankė jo žmona Arina. Nors gyvenimo sąlygos esančios sunkios, kalinys tebėra nepalūžęs. Jis žada toliau tęsti savo kovą už žmogaus teises, prašo jį ir toliau laikyti Helsinkio susitarimų laužymą sekančios grupės nariu. Pastaruosius dvejus metus prieš savo suėmimą A. Ginzburgas tvarkė A. Solženicino fondą, padėdamas nuteistų disidentų šeimoms.

Šiame numeryje:

Plytos ir žmonės
Kai pasibaigia mūro statyba, prasideda dvasinė

Valdo ne Brežnevas, o baimė
Prof. dr. A. Štromas apie sovietinį gyvenimą Lietuvoje

Lenkai jėga ir apgaule užėmė Vilnių
Mažai žinomi duomenys apie lenkų žygį į Vilnių 1920 m.

Darbai ir įsipareigojimai
Apie ką kalba tautiečiai savuose pobūviuose?

Vytautas Didysis ir mūsų laikai
Dr. Br. Povilaitis įžvelgia praralelę tarp praeities ir dabarties

Sportas nepriklausomoje Lietuvoje
Tuo klausimu išleistoji Jono Narbuto knyga

Ar verta remti spaudą?
Ne tik verta, bet ir reikia, kol dar nevėlu

Lietuvių kunigų seimas
JAV lietuvių kunigų suvažiavimas Providence, RI

"Kur beklajoju, tave matau . . ."
Solisto Ričardo Daunoro koncertas Kanados sostinėje Otavoje

Pro raudonus akinius
Komunistų veikėjos Michalinos Meškauskienės atsiminimai

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $12, pusmetinė — $6.50. Rėmėjo prenumerata $20.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $12.00 per year, $6.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **POPIEŽIŠKOJI KARŪNA — TIARA, kurios Jonas Paulius I atsisakė ir pasirinko paprastas apeigas, buvo popiežių vartota nuo VIII š. Pirmasis istorijoje žinomas popiežiaus galvos apdangalas buvo panaudotas popiežiaus Konstantino (708-715 m.). Tai buvo tų laikų kariško šalmo pavidalo balta kepurė vardu "camelaucum". Toks šalmas buvo naudojamas iki X-XI š. Ant šalmo buvo pritvirtintas siauras lankelis, kad popiežiaus kepurė skirtųsi nuo kitų vyskupų kepurių. XIII š. tas lankelis apie šalmą įgavo karūnos pavidalą. Greičiausia Bonifaco VIII laikais (1294-1303 m.) ant šalmo buvo pritvirtinta ir antroji karūnėlė, pabrėžianti popiežiaus netik žemišką, bet ir dvasinę valdžią. Benediktui XI (1303-1304 m.) ir Klemensui V (1305-1314 m.) priskiriamas trečiosios karūnėlės įvedimas ant šalmo. Taip atsirado tiara.**

★ **KĄ TOS TRYS KARŪNĖLĖS reiškia, neaišku. Vieni mano, jog tai ženklas kovojančios, kenčiančios ir triumfuojančios tikinčiųjų Bendrijos, kiti, kad tai ženklas trejopos popiežiaus užduoties — mokyti, vadovauti, šventinti. Turbūt tikriausia simbolizmo mintis išreiškiama vainikavimo apeigų žodžiuose: "Imk šią tiarą, išpuoštą trimis karūnomis, ir žinok, kad esi karalių ir kunigaikščių tėvas, pasaulio valdovas ir atstovas mūsų Išganytojo Jėzaus Kristaus žemėje". Kadangi dabartinis popiežius nebuvo karūnuotas, tai ir šie žodžiai apeigose nebuvo panaudoti.**

★ **JEIGU ŠIS POPIEŽIUS ir būtų norėjęs karūnuotis savo pirmtako tiara, nebūtų galėjęs, nes Paulius VI savo tiarą 1964 m. padovanojo JAV katalikams. Tai nereiškia, kad Vatikane nėra daugiau tiarų. Viena, daugiausia naudota paskutiniaisiais laikais, buvo padovanota Pijui IX 1877 m. Ja buvo karūnuoti šie popiežiai: Leonas XIII, Šv. Pijus X, Benediktas XV, Pijus XI, Pijus XII ir Jonas XXIII. Daugelis tiarų, kurias šimtmečiais popiežiai naudojo, žuvo įvairių karų metu arba buvo popiežių atiduotos kaip užstatai ar skolos. Pati seniausia tiara Vatikane yra iš Gregoriaus XVI laikų (1831-46 m.). Nors Paulius VI turbūt bus paskutinis popiežius, vartojęs tiarą, tačiau vienas paprotys ryšium su tiara greičiausiais tęsis ir toliau. Tai metinis Šv. Petro statulos vainikavimas tiara jo vardo dieną (birželio 29) Šv. Petro bazilikoje, Romoje.**

★ **KARD. BERNARDIN GANTIN, 56 m. amžiaus, popiežiaus Jono Pauliaus I paskirtas popiežiškosios "Cor Unum" tarybos pirmininku. Tai įstaiga, kuri rūpinasi tarptautinės Vatikano šalpos koordinavimu. Kard. Gantin, be to, jau nuo seniau yra Popiežiškosios Teisingumo ir Taikos Komisijos pirmininku. Tai vienintelis negras augštose Vatikano kurijos pareigose.**

★ **ŠALIA KIEKVIENO AUTENTIŠKO APSIREIŠKIMO, visada yra buvę tūkstančiai tariamų apsireiškimų, kurių kilmė nėra antgamtinė, o tik kieno nors lakios vaizduotės ar haliucinacijos padarinys — rašo arkiv. John F. Whealon savo arkivyskupijos (Hartford) laikraštyje "The Catholic Transcript". Jis pasisako ypač prieš Veronikos Leuken tariamus regėjimus Bayside, N.Y., kurie, anot jo, yra skaudžių išgyvenimų, absurdiškumo ir pamaldumo mišrainė. Esą ten pagal užsakymą pasirodo įvairios dangaus asmenybės, kurios, prisitaikydamos prie vietinės policijos reikalavimų, net pakeitė savo pasirodymų vietą. Arkivyskupas pabrėžia, kad tokių tariamų regėtojų tarpe pasitaiko ne tik naiviai tikinčių savo regėjimais, bet ir sąmoningų apgavikų, kurie specialiai sufabrikuoja apsireiškimus pasipinigavimo arba savęs išgarsinimo tikslu.**

★ **30 JAV PASAULIEČIŲ KUNIGŲ, kurie yra darbavęsi užsienio misijose, susirinkę Kansas City vyskupijos Kristaus Pasaulio Išganytojo kunigų seminarijoje, priėjo išvadą, kad dabar JAV kraštas yra tapęs misijų kraštu, reikalingu evangelizavimo.**

★ **RYTŲ VOKIETIJOS KATALIKAI VYSKUPAI formaliai pareikalavo savo komunistinę valdžią dar kartą pergalvoti ir atsisakyti savo planų, pagal kuriuos šį rudenį visiems mokiniams nuo 14 iki 15 metų amžiaus būtų įvestas 12 valandų per savaitę karinis apmokymas, o vasarą jie būtų mokomi specialiose stovyklose naudoti mažo kalibro ginklus. Anot vyskupų, toks karinis ruošimas jauną asmenį nuteikia karui ir priešų jieškojimui. Be to, tai priešinasi prigimtajai tėvų teisei apspręsti, ko vaikas turi mokytis. Liuteronų religinė vyresnybė irgi panašiai kreipėsi į valdžią. Ji pasiūlė valdžiai verčiau tas 12 valandų savaitėje pašvęsti, mokant vaikus apie taiką ir žmonių sugyvenimą.**

★ **III PASAULINEI RELIGIJOS IR TAIKOS KONFERENCIJAI, įvyksiančiai 1979 m. rudenį JAV-se, pasiruošimo darbai vyksta Princetone, N. J. Pasiruošime dalyvauja 42 įvairių religijų atstovai: krikščionys, budistai, hinduistai, žydai, mahometonai, šintoistai ir sikai. Iš katalikų pusės dalyvauja arkiv. Angelo Fernandes iš Indijos (dabartinis tos konferencijos pirmininkas), vysk. John J. Dougherty ir vysk. Caroll T. Dozier iš JAV, arkiv. Marcos McGrath iš Panamos. Pasaulio Religijos ir Taikos Konferencija buvo suorganizuota 1970 m. kaip tarptikybinis sąjūdis su savo padaliniais JAV-se, Japonijoje, Indijoje, Kanadoje ir keliose Europos valstybėse. Ateinančių metų konferencijos tema: "Religija ir naujojo pasaulio bendruomenė".**

KUN. J. STŠ.

Popiežiaus Pauliaus VI tiara, kurią jis padovanojo Nekaltai Pradėtosios šventovei JAV-se kaip dėkingumo ženklą už amerikiečių duosnumą vargšams. Tai galbūt paskutinė tiara, nes Jonas - Paulius I jos atsisakė

Vakarų Kanados lietuviai stovykloje klauso lietuviškų dainų, kurias atlieka torontiškių mergaičių trijulė "Vasaros garsai", ten viešėjusi keletą dienų

Nuotr. A. Dudaravičiaus

Valdo ne Brežnevas, o baimė

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ginių gėrybių stokos, krašte vyrauja baimė. Visur esantis Saugumas, kuriame dirba ne mėgėjai, bet didmeisteriai, viską kontroliuoja. Pagrindinis sistemos cementas yra baimė. Režimo sistemos viršūnėje yra ne prezidentas Brežnevas, bet baimė. Jeigu revoliucijos pradžioje vyravo idealistai, tai dabar — oportunistai. Jiems svarbu ne idėja, o nustatyta tam tikra gyvenimo norma, kurios pažeisti negalima. Paskutinis įsitikinęs komunistas buvo N. Chruščiovas. Dabartiniai partijos vadai tokie nebėra.

Panaši būklė ir Lietuvoje. Paskutinis idealistas komunistas buvo Vladas Grybas, kuris 1954 m. nusišovė, nes negalėjo pakelti prarajos tarp komunistinės teorijos ir tikrovės. Dėlto tapo alkoholiku, bandė savo kančią nuraminti nuodais, vėliau baigė savo dienas tragiškai. Dalis buvusių idėjinių komunistų, kurie jaunystėje buvo komunistai (pvz. T. Venclova, J. Jurašas, A. Štromas), vėliau tapo disidentais. Sovietinis marksizmas tėra apgaulus triukas pusiau apsišvietusiam žmogui privilioti.

Taigi, sovietinė sistema laikosi dviem pagrindinėm atramom — baime ir korupcija. Ko nepasiekia baimė, padaro korupcija — viliojimas karjera, atlyginimas, papirkimas, kyšiai ir pan. Tuo būdu norima parodyti, kad bijoti apsimoka — bijosi, būsi gerai atlygintas.

Propaganda, neapykanta, rezignacija

Sovietinė propaganda yra plačiai išvystyta, bet ja niekas netiki. Tai vadinamojo bukinančio efekto padarinys: žmonės tos propagandos nei girdi, nei mato, nors ji visur labai ryški. Pvz. užsienietis, pastebėjęs Maskvoje plačius transparentus virš gatvės su komunistiniais šūkiais, klausia taksio vairuotoją, ką tai reiškia. Vairuotojas atsakė: "Mes jų nematom".

Pastebimas Lietuvoje ir antagonizuojantis efektas: visa, kas ateina iš viršaus, visa, kas svetima, yra nepriimtina, nes erzina, pykina, verčia reaguoti. Šis jausmas, nukreiptas prieš rusus (ultraksnefobija), gali plačiai išsilieti ir tapti pavojingu, ypač krizių laikotarpiais. Jei pvz. lietuviai imtų mušti rusus, gali pasikartoti Čekoslovakijos atvejis. Tuo atveju rusų tolerancija pasibaigtų ir lietuviškąjį gyvenimą užgniaužtų. Išeivijos lietuviai šį tautos jausmą turėtų racionalizuoti ir skatinti ne jo išsiliejimą, o pozityvų sprendimą teisinėmis priemonėmis (pvz. atsisteigiant nepriklausomai Lietuvai, nustatyti, kas gali būti Lietuvos piliečiu).

Esant tokiai sistemai, kuri laiko Lietuvą stipriai surakintą, netrūksta ir rezignacijos jausmo, skatinančio visišką prisitaikymą ir net kolaboraciją. Galvojama taip: rezistencija ir net 8-rių metų partizaninis karas nieko nedavė, tik nuostolius; reikia taikytis prie Maskvos, nes nuo jos viskas priklauso; tik pasikeitimai Maskvoje gali nulemti Lietuvos likimą.

Išeivijos užduotis

Okupuotoje Lietuvoje į dabartinę išeiviją žiūrima kaip į organišką tautos tęsinį, kuriam priklauso centrinis vaidmuo kovoje už Lietuvos laisvę. Manoma, kad išeivija daro tai, kas šiuo metu galima, nepriklausomybei atgauti. Išeivijos užduotis — ne tik išsaugoti tautos pavidalą, bet ir paruošti valstybinio atsteigimo gaires, nes tai neįmanoma okupuotoje Lietuvoje. Ta prasme išeivija turi būti tautos avangardu. "Būkime verti tos didelės istorinės misijos, kurią uždėjo ant mūsų pečių likiminė situacija" — baigė A. Štromas.

Dalyvių klausimai

Po paskaitos buvo pateikta visa eilė klausimų. Paskaitininkas gyvai ir išsamiai į juos atsakinėjo. Čia suminėsime keletą būdingesniųjų.

1. Ar eurokomunistai yra tokie pat, kaip sovietiniai? — Būdingas jų bruožas — siekti valdžios ne revoliuciniu būdu, o parlamentiniu. Tuo jie nesiskiria nuo socialdemokratų. Tačiau vienas jų vadų (Ispanijos komunistų) pareiškė, kad atėję valdžion parlamentiniu būdu elgtųsi kaip revoliucininkai. Tai reiškia būtų totalistais, kaip ir sovietiniai komunistai. Juk ir Hitleris atėjo valdžion rinkimų keliu . . .

2. Kaip Jums atrodo lietuvių išeivijos komunistai — idealistai, oportunistai, nesusipratėliai? — Kalbėjau su įvairių partijų žmonėmis, bet išeivijos komunistų nesu sutikęs. Jei pakviestų, mielai kalbėčiau ir jiems.

3. Kokios yra rusų tautos nuotaikos? — Tikslių duomenų nėra. Pastebimos trys žymesnės srovės. Dalis rusų identifikuojasi su dabartine valdžia — nors ji bloga, bet rusiška, ginanti tautą nuo pavojų. Antra dalis yra tautinio nusistatymo. Jai bolševizmas yra svetimas kūnas. Jis engia rusus, kaip ir kitas tautas. Reikia jungtis visom Sov. Sąjungos tautom šūkiu "Visų šalių nacionalistai, vienykitės!" Šūkis darosi populiarus. Gali susidaryti bendras visų tautų frontas. Trečia rusų dalis remia demokratinį sąjūdį (Sacharovo grupė . . .). Kadangi rusų skaičius imperijoje mažėja, jie jaučiasi priversti daryti nuolaidų ramybės dėlei. Kaikurie rusai siūlo Rusijai išstoti iš Sov. Sąjungos.

4. Kaip su tremties vyriausybe? — Visų pirma reikia sutvarkyti valstybinį Lietuvos tęstinumą, nieko nedelsiant. Diplomatijos šefui St. Lozoraičiui jau suėjo 80 metų. Jeigu jis viešu dekretu, ir tai laiku, nepaskirs ministerio pirmininko pagal 1938 m. konstituciją, Lietuvos valstybingumas teisiškai bus palaidotas. Mano nuomone, geriausias kandidatas į premjerus yra St. Lozoraitis, jn. Tai atlikus, galima bus kalbėti ir su kitų kraštų vyriausybėm.

5. Ar Lietuvai pavojinga rusifikacija? — Taip, pavojus yra. Tai rodo Latvijos ir Estijos pavyzdžiai. Lietuvoje tik du miestai yra labai paliesti rusifikacijos — Klaipėda ir Vilnius (apie 50% lietuvių). Tautinė lietuvių sąmonė stipri. Tai mato sovietiniai vadai. Jie vengia antagonizmo, nes nenori antros Čekoslovakijos. Lietuvių surusinti neįstengs, bet fiziškai sunaikinti gali.

6. Ar verta važiuoti į lituanistikos kursus Vilniuje? — Kiekviena skyle į Lietuvą reikia naudotis. Vietoje geležinės uždangos atsirado retežinė (skylėta). Vilniuje vyksta užsieniečiams paruoštas mulkinamasis procesas, bet lektoriai širdies neįdeda. Kursų rezultatai tautiniu požiūriu geri. Jeigu ten vyksta neparuoštas jaunimas, kalta pati išeivija. O paruošti reikia, kad nebūtų naivūs, orientuotųsi ir "G. Krašte" neliaupsintų sovietinės santvarkos. Šiaipjau kiekvienas žodis iš laisvojo pasaulio yra kaip balzamas pavergtiesiems. Pvz. kai prof. A. J. Greimas iš Prancūzijos skaitė paskaitą Vilniaus un-te, veržėsi minios. Vilniaus kursų neturėtume bijoti. Tegu jie mūsų bijo.

7. Kaip išeivija galėtų padėti okupuotai Lietuvai? — Visų pirma baigti tarpusavio ginčus ir atsisukti veidu į Lietuvą. Paruošti Lietuvos nepriklausomybei atstatyti programą. Teikti paramą politiniams kaliniams.

Pastaba — Šis rašinys yra laisvas ir santraukinis atpasakojimas dr. A. Štromo minčių, kurias jis plačiai dėstė torontiečiams. R. P.

Kanados Lietuvių Fondas

Nauji nariai ir įnašai:

776.	Krištolaitis, Juozas ir Gailė	$ 100
777.	Lubinskas, Jonas	1000
778.	Daumanto-Lukšos vardo įamžinimui	100
779.	Rukšėno, Gedimino atmin.	350
780.	Pyragius, Juozas	100
781.	Žiogas, Domas	1000
782.	Žiogienė, Juzė	1000
783.	Belecko, Juozo atmin.	100
784.	Staniuvienės, Elenos atmin.	500
785.	Stankūno, Stasio testamentinis palikimas	1000

Įnašų papildymai:

23.	KLB Otavos apylinkė iki	$3600
60.	Diržys, Antanas	200
205.	Tanner, Jūratė	120
222.	Anderson, Juzė	105
272.	KLK Moterų Dr-jos Delhi skyrius	525
282.	Vaitkūnas, Petras	200
332.	Strodomskis, Julius	2500
345.	Dragūnevičiaus, Petro atmin.	205
441.	Kaziukonis, Bronius	500

Nuoširdžiai dėkojame Hamiltono SLA 72 kuopai, sutelkusiai įnašą Daumanto-Lukšos vardo įamžinimui. Ši kuopa įamžina mūsų fonde žuvusius, kenčiančius Tėvynėje bei Sibiro taigose už Lietuvos bei tikėjimo laisvę.

Skaudu buvo netekti tauraus lietuvio Gedimino Rukšėno. Nuoširdžią užuojautą reikšdami jo žmonai Janinai, draugai bei pažįstami savo aukomis įrašė jį į KL Fondą. Aukomis prisidėjo: A. Daugelavičius, kun. A. Petraitis, dr. P. Lukoševičius, M. Juodviršis, P. Gerhardas, J. Gražys, B. Staškevičius, A. Jonelis, dr. Mališka, J. Adomaitis, P. Baltuonis, J. Adomonis, P. Gudzinkas, A. A. Šmigelskiai, Z. B. Ščepanavičiai, N. V. Draugeliai, S. A. Čeponiai, F. P. Demanuel, M. V. Miceikos, J. V. Ignaičiai, K. Lukošius.

Londone mirė senas Fondo narys Petras Dragūnevičius. Jį pagerbdami, draugai vietoje greit nuvystančių gėlių paaukojo Fondui $105; prisidėjo — A. E. Petrauskai, K. J. Valaičiai, J. E. Bersėnai, P. Vaitiekūnas, J. J. Lekas, J. Aušrotas.

Neseniai tragiškai žuvusį londoniškį Juozą Belecką pagerbdami tautiečiai įrašė į KL Fondą; aukomis prisidėjo — J. E. Bersėnai, K. J. Valaičiai, J. J. Lekas, E. Keburis, J. Brazlauskas, J. Lukša, J. Aušrotas, E. Petrauskas, O. K. Griniai, V. Gudelis.

P. Stanius iš Winnipego įrašė savo velionę žmoną metinių sukakties proga.

Fondas nuoširdžiai dėkoja visiems geradariams.

Fondas sveikina Domą ir Juzę Žiogus jų šeimos 50 metų vedybinės sukakties proga ir dėkoja už įnašus tos šventės proga.

Sveikiname J. Strodomskį, gimtadienio proga $500 papildžiusį savo įnašą.

Fondas dėkoja visiems tautiečiams, įstojusiems į Kanados Lietuvių Fondą ir taip pat savo įnašus padidinusiems. Jūs esate kovotojai už mūsų Tėvynę. Tiesiogiai kovoti negalime, tačiau lėšomis privalome visi prisidėti prie tautos gyvastingumo išlaikymo.

KLF VALDYBA

A†A
Mielam broliui
JONUI KALINAUSKUI
Suvalkų trikampyje mirus, BRONĘ PRAKAPIENĘ, jos vyrą bei šeimą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

O. J. Ažubaliai *O. S. Kiršinai*
K. A. Cirušiai *J. K. Liutkai*
O. J. Dirmantai *O. V. Marcinkevičiai*

Mylimai MAMYTEI mirus,
Būrelio narę ZUZANĄ ŠČEPANAVIČIENĘ
nuoširdžiai užjaučia —
Toronto LN Moterų Būrelis

A†A
BALIUI GIEDRAIČIUI
netikėtai mirus, reiškiame nuoširdžiausią užuojautą jo žmonai bei šeimai ir kartu liūdime —
Thunder Bay lietuviai

Mylimam BROLIUI
Lietuvoje mirus,
MARIJĄ ANDRIULEVIČIENĘ, VIKTORĄ ir TERESĘ GRAŽULIUS nuoširdžiai užjaučiame —
M. Preikšaitienė
ir sūnūs

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ontario L5H 1G4
Louis Temporale — oficialus skulptorius —
Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meninį darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

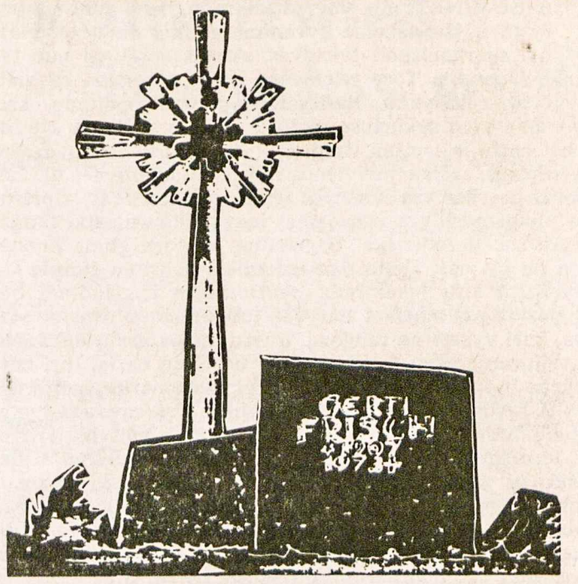

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton),
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
EŠTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
Nemokamas pristatymas į namus.
★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamosios mašinos
★ Rašomosios mašinėlės
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Lenkai jėga ir apgaule užėmė Vilnių

Stepas Varanka

Kaikurie visuomenei dar mažai žinomi duomenys apie lenkų žygį į Vilnių

1920. VIII. 29 Anglijos užsienio reikalų viceministeris lordas Charles Hardinge pranešė Lenkijos charge d'affaires Londone J. Ciechanowskiui: jeigu Lenkija nori gauti iš Anglijos paramą, turi skaitytis su Britanijos politika, laikančia Vilnių natūralia Lietuvos sostine, kuri turi Lietuvai priklausyti. Vilnius nesąs lenkų miestas, kaip Lenkija tvirtinanti.

Kiek vėliau, spalio 1 d., Anglijos atstovas Varšuvoje Horace Rumbold, sužinojęs kad lenkai kėsinasi užimti Vilnių, laiške Lenkijos užsienio reikalų ministeriui Eustachui Sapiehai rašė: ". . . its execution would be a flat violation of the definite assurance which you gave to colonel Ward and myself at our interview last Monday night, an assurance which I forthwith telegraphed to my Government. . ."

Prancūzija nebuvo griežtai nusistačiusi prieš lenkų planą užimti Vilnių. Nežiūrint to, ji perspėjo Lenkiją. Gen. Maxim Weygand kariniam lenkų attache kpt. Morstinui, kuris generolui dėstė Lenkijos planus Lietuvos atžvilgiu, švelniai pritarė kapitonui, bet pridėjo, sakydamas, kad Lenkija turi skaitytis su Anglijos ir pasaulio opinija.

Rugsėjo 30 d. Aleksandro Millerando sekretorius, kalbėdamas su antruoju lenkų delegatu prof. Szymonu Askenazu, prašė, kad Lenkijos vyriausybė susilaikytų nuo žygio į Vilnių ir į Lietuvą. Tas žygis esą neišspręs tų žemių politinio likimo.

Lenkijos premjeras I. Paderewskis buvo sąjungininkų perspėtas, kad Vilniaus užėmimas Lenkijai bus žalingas. Jis savo vyriausybę ragino nuo to žingsnio susilaikyti. Lenkijos politinių partijų tarpe buvo skirtingų nuomonių. Vieni siūlė ne tik Vilnių, bet ir visą Lietuvą užimti. Kiti siūlė jieškoti konflikto išsprendimo derybomis. Aršiausi užgrobimo šalininkai buvo Kazimierz Lutoslawski ir Stanislaw Stronski. Gen. Jan Rozwadowski turėjo paruoštą planą Vilniui ir Lietuvai užimti. Maršalas Pilsudskis taip pat turėjo savo planą. Jo planas buvo prikalbėti gen. L. Želigowskį, kad jis apsiimtų suvaidinti "sukilėlį" ir užimtų Vilnių klastingu būdu.

Vilniaus užėmimo reikalu Pilsudskis 1920. IX. 30 turėjo su Želigowskiu pasitarimą Balstogėje savo štabe. Ten Pilsudskis generolui paaiškino, kad legaliai po Spa konferencijos Vilniui atgauti kelio nėra. Reikia eiti klastingu keliu. Tai turės padaryti Želigowskis ir pasiimti visą atsakomybę. Kiti pasitarimai vyko Gardine ir Lydoje spalio 1 ir 2 d. d. Pasitarimuose dalyvavo Pilsudskis, Želigowskis, gen. Rydz-Smigly, gen. Berbecki, Rzadkowski ir plk. Adam Koc. Buvo nutarta, kad žygyje dalyvaus majoro Marian Koscialkowskio savanorių dalinys ir lietuvių-gudų divizija, kurioje lietuvių iš viso nebuvo.

Spalio 3 d. buvo sudaryta III lenkų armija, kuriai vadovavo gen. Wl. Sikorskis. Jo divizija buvo išdėstyta Lietuvos artumoje. Antroji armija gavo įsakymą apsaugoti Želigowskio dalinius, III pėstininkų divizijai teko svarbus uždavinys 120 km. ruože, būtent, žygis Švenčionių link, dengiant Želigowskio dešnįjį sparną. Želigowskio dalinius (14.000 karių) dengė 80.000 armija.

Po daugelio metų vis daugiau ir daugiau aiškėja, kokius mes turėjome kaimynus, kurie dėjosi ir dabar dedasi, kad jie linki mums tik gera. Lenkų išeivijos politikai ir dabar žaidžia su mūsų sostine Vilniumi. Vieni, neturėdami jo dabar, mielai jį mums atiduoda. Kiti vėl atsiima ir išbara "geradarį". Yra ir pas mus išeivijoje "apaštalų", kurie aklai mato tik gerus lenkus.

Bandymas susitarti

Piotr Lossowski knygoje "Stosunki polsko-litewskie w latach 1918-1919", išleistoje dabartinėje Lenkijoje 1966 m., rašo:

Suvalkų pasitarimai-konferencija buvo vieni iš svarbiausių savo apimtimi ir reikšme. Jos didžiausia reikšmė yra ta, kad ten buvo formaliai susitarta dėl Vilniaus, bet jos pasekmės ir šiandieną slegia lenkų-lietuvių santykius.

Konferencijos iniciatorium buvo Lenkijos užsienio reikalų min. E. Sapieha, kuris tuo norėjo sušvelninti užsienio nuomonę dėl lenkų kariuomenės įsiveržimo Lietuvos teritorijon. Tuo reikalu 1920. IX. 24 Lietuvos URM buvo įteikusi Lenkijai reikalavimą atitraukti kariuomenės dalinius iš Lietuvos prie 1919. XII. 8 linijos. Sapieha savo notoje rašė: "Dar kartą siūlau sueiti ir bandyti sunkumus išspręsti be ginklų pagalbos." Lietuvos vyriausybė sutiko vesti derybas Suvalkuose ir pranešė, kad jos atstovai ten atsiras rugsėjo 29 d. vakarą. Taip pat pranešė, kad jie laikysis gruodžio 8 sienos, ir siūlė nutraukti karo veiksmus su konferencijos pradžia.

Suvalkų derybos oficialiai prasidėjo rugsėjo 30 d. Lietuvių delegaciją sudarė: gen. leitenantas Maksimas Katche, majoras Aleksandras Šumskis — kariuomenės atstovas, Bronius Baltutis — užsienio reikalų ministerijos atstovas, Mykolas Biržiška ir Valdemaras Čarneckis. Lenkų delegaciją sudarė: plk. Mieczyslaw Mackiewicz, Juliusz Lukasiewicz, rotmistras Adam Romer ir Waclaw Przesmycki. Stebėtojais buvo: JAV Pabaltijo kraštams atstovas Kelly ir Anglijos misijos Dellahaye ir Padgitter. Tai buvo lietuvių pageidavimas, kad tie užsienio stebėtojai dalyvautų posėdžiuose.

Pirmajame posėdyje lietuviai siekė konkrečių susitarimų, kurie patvirtintų lietuvių pasiektus teritorinius laimėjimus Vilniaus krašte. Lenkai vengė aiškesnių pasisakymų. Jie stengėsi diskutuojamus klausimus plačiai išplėsti bereikšmėmis diskusijomis. Lenkai kėlė vis naujus priekaištus lietuviams. Lenkų delegacija vengė konkrečių atsakymu. Antras ir trečias posėdis nieko konkretaus nedavė. Aiškiai jautėsi, kad lenkai derybas stengėsi užtęsti.

Po trečio posėdžio Lukasiewicz ir Romer išvyko į Balstogę, į Pilsudskio štabą, ir ten jam pranešė apie derybų eigą. Pilsudskis pavedė delegacijai neatiduoti lietuviams Varėnos ir kelio, vedančio iki Bastūnų. Lietuviai su tuo nesutiko. Derybom vykstant, lenkų kariuomenės divizijos persikėlė per Nemuną ir žygiavo Lydos link. Lietuvos štabas tuo susirūpino ir numatė artėjantį pavojų Vilniui, kuris apsaugai buvo paliktos labai nežymios pajėgos. Didžioji kariuomenės dalis buvo sutelkta Suvalkijoje. Lietuviai, supratę pavojų, nutarė permesti 3 divizijas iš Suvalkijos į Vilniaus sritį. Buvo įsakyta susitelkti prie Šeštokų stoties ir geležinkeliu per Alytų-Varėną pasiekti Vilnių.

Lenkai, pajutę lietuvių planą, kuris jiems sudarytų pavojų, pasiuntė "savanorių" diviziją, kad užimtų Varėną. Rugsėjo 30 d. ten susirėmė, įvyko kruvinos kovos. Lenkai užėmė Varėnos stotį ir miestelį. Ten jie pagrobė ir šarvuotą lietuvių traukinį "Gediminas". Transporto linija buvo nutraukta. Jei Suvalkų derybos nenutrūko, tai tik dėlto, kad spalio 4 d. į Suvalkus atvyko Tautų Sąjungos Kontrolės Komisija. Spalio 5 d. nebuvo posėdžio. Tautų Sąjungos komisija turėjo pasitarimus tik su lietuviais. Derybos vėl buvo pradėtos spalio 6 d.

Aiškiai matėsi, kad lenkų delegacija bando derybas vilkinti kiek galima ilgiau. Varėnos apylinkėje buvo sustabdyti karo veiksmai. Demarkacijos linijos klausimas ryškėjo. Atrodė, kad viskas eina geresnėn pusėn. Lietuviai su sąlyga sutiko, kad Varėnos stotis būtų lenkų rankose. Lenkų delegatai spalio 6 d. vengė kaikuriuos klausimus diskutuoti, jieškodami įvairių priežasčių. Baigiantis tos dienos posėdžiui, buvo sudaryta komisija, kuri turėjo suredaguoti konkretų sutarties projektą.

Spalio 7 d. TS kontrolės komisija išvyko į Varėną patikrinti padėties. Nežiūrint to, derybos vyko toliau. Sutarties projektas buvo sudarytas ir tą pačią dieną 24 v. pasirašytas. Sutartis turėjo isigalioti nuo 1920. X. 10 12 v. Pagal šią sutartį, Vilnius buvo pripažintas Lietuvai. Lietuvos vyriausybė Suvalkų sutarti įteikė Tautų Sąjungai, kuri ją 1922. I. 19 užregistravo ir išspausdino Traktatų Rinkinyje, VIII tome, 174 psl.

Derybų šešėlyje

Posėdžiais Suvalkuose, kaip dabar aiškėja, buvo siekiama Lietuvos vyriausybę suklaidinti ir užliūliuoti jos įtarimą dėl rengiamo žygio Vilniui užimti. Reikia pažymėti, kad lenkams šis manevras pavyko. Spalio 2 d. Lydoje buvo surengta iškilminga šventė I lietuvių-gudų divizijai pagerbti, kurioje pats maršalas Pilsudskis įteikė pasižymėjimo medalius vadams ir kariams. Be to, norėdamas pabrėžti, kad jam tas planuojamas žygis užimti Vilniu yra labai svarbus, išsikvietė iš Varšuvos savo artimą giminaiti (seserėną) leitenantą Czeslaw Kadenacy ir ji priskyrė prie gen. Želigowskio. Prieš grįždamas į Balstogę, Pilsudskis pareiškė Želigowskiui, kad Vilnius turi būti užimtas vėliausiai iki spalio 9 d., nes Suvalkų derybos eina prie galo. Taip rašo gen. Želigowskis nepaskelbtuose savo atsiminimuose.

Pradžioje buvo planuota pasiųsti Vilniui užimti vieną Vilniaus pulką, kuris, ten įžengęs, turėjo suorganizuoti gyventojų sukilimą. Tam sumanymui pasipriešino II brigados plk. Rybicki. Buvo nutarta, kad Vilniui užimti reikia panaudoti visas turimas Želigowskio žinioje pajėgas.

Želigowskis, nuvykęs į Eišiškes, pranešė ten esantiems sugrupuotiems daliniams, kad reikės "sukilti" ir nutraukti ryšius su vyr. kariuomenės štabu. Keletas karininkų tam pasipriešino. Leitenantai — Fonberg, Jan ir Stanislaw Zurakowscy, pranešė, kad jie toje akcijoje nedalyvaus. Net vienos divizijos gen. Jan Rzadkowski, kuris tuo reikalu turėjo pasitarimą su Pilsudskiu, buvo nepatenkintas "sukilimu". Jis sakė: po 30 metų tarnybos turiu "sukilti", juk aš neturiu nieko bendro su Vilniumi. Želigowskis, matydamas savo karininkų ir karių nepasitenkinimą dėl to nesąžiningo žygio, kreipėsi į II armijos štabą Lydoje, prašydamas pranešti Pilsudskiui, kad jis savo autoritetu nepajėgs įvykdyti to žygio. Želigowskis, paragintas Sikorskio ir palaimintas paties Pilsudskio, spalio 8 d. rytą perskaitė kariams savo įsakymą, kad Gardino, Lydos ir Vilniaus plotus, kuriuos sąjunginiknų komisija atidavė Lietuvai, reikia atimti ginklu.

Vilniaus užėmimas

Želigowskio kariuomenė žygį Vilniun pradėjo spalio 8 d., 6 v. r. Vilnius buvo už 50 km. Pirmieji susirėmimai įvyko prie Rūdninkų girios, ties Stasilų stotimi. Lietuviai nebuvo dar pasiruošę Vilnių ginti. Želigowskio puolimo ruože buvo tik vienas IV lietuvių kariuomenės pėstininkų pulkas; kiti mažesni daliniai buvo išmėtyti be jokios paruoštos gynimosi pozicijos. Lenkų persvara buvo be galo didelė. Didesnis lietuvių IV pulko pasipriešinimas buvo prie Merkinės (Mereczanka) upės. Tuo laiku generalinis Lietuvos štabas buvo Vilniuje, bet spalio 9 d., 7.30 v., išvyko. Lietuvių daliniai priešinosi, tačiau buvo persilpni.

Lietuvos įgaliotinis Ignas Jonynas, matydamas, kad Vilnius yra jau lenkų rankose, perdavė miesto valdžią kariniam prancūzų misijos šefui plk. C. Reboului, pabrėždamas, kad valdžia Vilniuje be Lietuvos valstybės sutikimo niekam negali būti perleista. Reboului buvo taip pat pavestas Lietuvos komendatūros kariuomenės dalinys ir milicija.

Želigowskio daliniai įžengė į Vilnių spalio 9 d., apie 2 v. p. p. Taigi 1920 m. spalio 9 ji yra Vilniaus netekimo diena, kuri tapo žaizda, drumsčiančia lietuvių-lenkų santykius. Tai Lenkijos gėdos diena. Lenkai ir šiandieną neturi aiškaus atsakymo, kodėl taip niekšingai pasielgė. Nežiūrint to, lietuviai visada norėjo ir dabar nori turėti gerus ir teisingus santykius su visais kaimynais neišskiriant lenkų.

Yra daromi priekaištai, kad lietuviai nenori eiti su lenkais į pokalbius dėl pagerinimo tarpusavio santykių. Sakoma, Vilniaus klausimo nereikia liesti, geriau atidėti ateičiai. Raginama jungtis su visais pavergtais kraštais ir bendrai jieškoti kelių išsilaisvinimui. Tai puiki idėja. Visi pavergtieij trokšta būti laisvi ir nepriklausomi. Bet bloga yra tai, kad kaikurie nori nusikratyti rusų-komunistų jungu, neatsisakant turėtų užgrobtų kitų tautų žemių. Laisvi rusai nori turėti carinės imperijos žemes. Laisvi lenkai vėl norėtų turėti Vilnių. 1958 m. lenkų gen. Anders kalbėjo su senatorumi Kennedy, kuris vėliau tapo JAV prezidentu. Pastarasis paklausė generolą, kaip jis įsivaizduoja būsimą Lenkiją. Gen. Andersas atsakė, kad be Vilniaus ir Lvivo negali būti Lenkijos. Be to, lenkai nori turėti jai po karo priskirtas Vokietijos turėtas žemes. Neatsilieka ir gudai — jie taip pat savinasi Vilnių ir dalį Lietuvos.

Koks galės būti sugyvenimas atgavus pavergtiesiems laisvę, jeigu dabar, jos neturint, ginčyjamasi dėl kadaise užgrobtų žemių. Atrodo, iš praeities klaidų nepasimokyta. Yra nežymi dalis lenkų intelektualų, politikų ir kariškių, kurie pripažįsta, kad Lenkija Lietuvos atžvilgiu vedė klaidingą politiką.

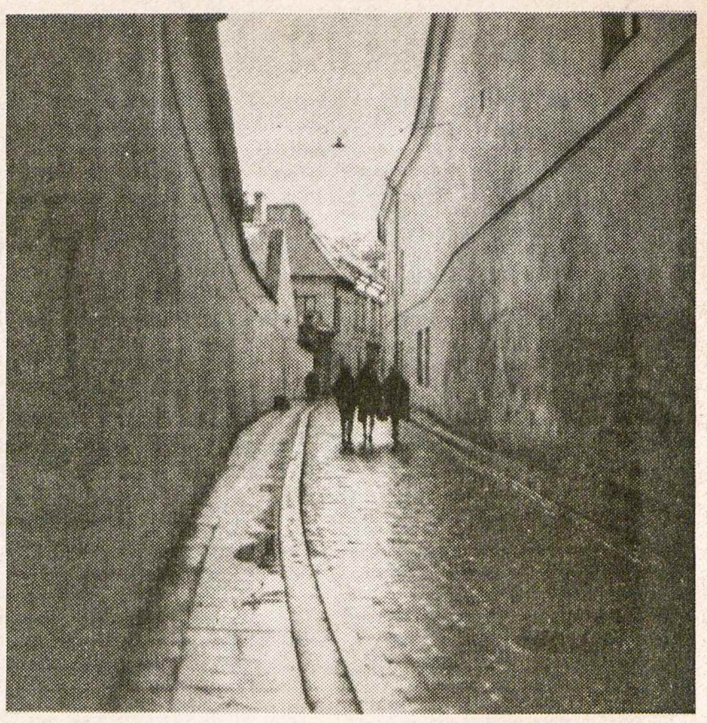

Paslaptingumu ir senove dvelkianti Vilniaus gatvelė — Pilies skersgatvis

Toronto lietuvaitės iš "Vasaros garsų" trijulės linksmina Vakarų Kanados jaunimą stovykloje praėjusią vasarą. Tai p-lė Dovidaitytė ir A. Bliskytė (trečiosios nematyti) Nuotr A. Dudaravičiaus

Darbai ir įsipareigojimai

AL GIMANTAS

Vienoje lietuviškoje kolonijoje vyko šauni lietuviškų vestuvių puota. Suvažiavo ketvertas šimtų abiejų šeimų artimųjų ir bičiulių. Tam tikra dalis atvykusių buvo iš įvairių JAV ir Kanados vietovių, tad susidarė itin dėkinga proga pasikalbėti įvairiomis mus visus dominančiomis temomis. O tų temų tiesiog nesibaigiantis srautas. Visa tai rodo, kad tautiečiai, nežiūrint kur begyventų, gyvai domisi bendrąja veikla, turi savo nuomones, mintis, pasiūlymus, žodžiu, yra jautrūs svarbesnėms lietuviškojo gyvenimo šakoms.

Ar tik ne pirmoje eilėje itin rūpinamasi pradiniu ir viduriniu lietuviškuoju švietimu. Tai labai jautrus reikalas. Daug kas jaučia, kad kažkas kažkur nėra išbaigta ar tinkamai išplanuota auklėjime lietuviško jaunimo, kurio pažinimas ir emocinis lietuviškųjų problemų stovis dar gana drungnas ir negilus. Pastangos esančios didelės, atskirų pedagogų pasišventimas milžiniškas, įsipareigojimas gilus, bet rezultatai nėra jau taip labai džiugūs . . .

Baiminamasi ir dėl lietuviškos spaudos kainų kėlimo. Visi, atrodo, sutinka, kad išeities nėra: itin brangus pašto patarnavimas, infliacinės kainos popieriaus, dažų, spausdinimo išlaidos verste verčia prenumeratos kainas didinti. Ne vien tik mūsų spauda, bet ir visi kitų tautybių laikraščiai pergyvena maždaug tą patį, neišskiriant ir didžiųjų amerikinių bei kanadinių periodinių leidinių. Tačiau mūsiškiai, regis, prisibijo, kad, kylant lietuviškos periodikos kainoms, gali nubyrėti skaitytojų dalis. Tai liestų ypač jaunesnius, vos tik šeimas sukūrusius tautiečius, kurių pradiniai žingsniai tame brangymetyje nėra lengvi. Kaikurie jų yra priversti kaiką atidėti ateičiai, o taupymas dažniausiai prasideda nuo savo namų kiemo . . .

Neužmiršta ir juųgtinio lietuviško fondo idėja, kuris turėtų būti pajėgus finansuoti bendrąją kultūrinę ir politinę veiklą. Viešumoje kalbos apie tai yra nutilusios, ir pati mintis su J. Bačiūno mirtimi ar tik nebus nuėjus užuomarštin. Visdėlto bent atskirų tautiečių galvosenoje ji yra gyva, pasiruošusi "prisikėlimui", tikint, kad tokia forma finansuojama bendrinė veikla turėtų atnešti ryškesnius rezultatus.

Daug ir platokai kalbama apie lietuviško informacinio centro sudarymą ir tokios įstaigos nepaprastą svarbą šios dienos skubiai besikeičiančioje situacijoje. Patys matėme tik paskutinio pusmečio laikotarpyje, kiek daug kartų teko skubiai reaguoti visos lietuviškos

(Nukelta į 9-tą psl.)

Vytautas Didysis ir mūsų laikai

Dr. Br. Povilaitis

1930 m. minint Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos valdovo Vytauto 500 metų mirties sukaktį, buvo įvesta antroji po Vasario 16 valstybinė šventė — rugsėjo aštuntoji. Jei Vasario 16 vadiname dar ir Nepriklausomybės švente, tai rugsėjo 8 yra žinoma kaip Tautos šventė. Rugsėjo 8 šventės tikslas buvo labiau pabrėžti ir išpopuliarinti Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos garsą, kurio viršūnėje nuo seno lietuvių tautos istorijoje buvo Vytautas.

DLK valdovas Vytautas gimė apie 1350 m. ir mirė 1430 m. spalio 27 d., o kunigaikštijos valdovu buvo nuo 1392 m. ligi mirties, taigi beveik 40 metų. Jis buvo žymiausias senosios Lietuvos valdovas, pasidaręs ypač populiarus nuo tautinio lietuvių atgimimo laikų ypač dėlto, kad daugelis jo politinių pastangų ir kovų didele dalimi atitiko ir tautines lietuvių aspiracijas. Nenuostabu todėl, kad aušrininkas — romantikas Maironis-Mačiulis pirmasis savo Lietuvos istorijos knygoje, išleistoje 1891 m., Vytautą pavadino Didžiuoju. Tas pavadinimas prigijo ir šiandien tebevartojamas.

Kaimynų pinklės

XIV š. pabaigoje Lenkijoje labai susirūpinta iškilusia Vytauto galybe ir jieškota progos pabrėžti DLK priklausomybę nuo karūnos. Gausūs ir platūs laiškai rodo, jog Vytautas, prieš lenkų nusistatymą, gynė visos Lietuvos reikalus ir jos nepriklausomybę, nepakęsdamas DLK žeminimo. Susitvenkęs skaudulys tarp abiejų valstybių turėjo pratrūkti vykdant Vytauto vainikavimą Lietuvos karaliumi 1429 m., kai jis sukvietė Lucko suvažiavimą.

Visos aplinkybės taip susidėjo, kad Vytautui jėga reikėjo karaliaus vainiką išsikovoti. Kai imperatorius Zigmantas pranešė, jog esąs parengęs du vainikus — vieną Vytautui, kitą jo žmonai, lenkams pavyko įtikinti popiežių Martyną V, kad jis sulaikytų Vytauto vainikavimą. Tai sutiko ir su Romos kurijos įsitikinimu, kad tik Vytauto ir Jogailos sutarimas tegalės sutramdyti tada labai aktyvios husitų sektos plitimą. Imperatoriaus Zigmanto nuomone, karaliaus vainikavimas esąs tik civilinis aktas, nereikalingas vyskupinio patepimo, todėl jis pats ir norėjo Vytautą vainikuoti.

1430 m., kai jau sklido karo gandas tarp Lenkijos ir Lietuvos, lenkai, nebegalėdami sulaikyti Vytauto nuo karaliaus vainiko (rugsėjo 8 d. Vilniuje jau ir vainikavimo data buvo numatyta), prie atitinkamų kelių savo pasieniuose išstatė kariuomenės būrius, saugančius pravažiavimą. Tuo metu susirinkę Vilniuje kunigaikščiai ir kiti svečiai jau laukė rugsėjo 8 iškilmės ir Vytauto triumfo. Išgirdę apie pasienio trukdymus, imperatoriaus pasiuntiniai su vainikais grįžo atgal. Tuo būdu vainikavimas susitrukdė, ir jo data buvo perkelta į rugsėjo 29 d., bet ir tada vainikų dar nebuvo, o spalio 27 d. Vytautas mirė.

Praeitis ir dabartis

Bevartant Vytauto istorijos lapus, nenoromis susidaro tam tikro paralelizmo vaizdas tarp jo žygių, politikos, anų laikų įvykių ir dabarties. Tiesa, mes šiandieną gyvename visai kitame istorijos kontekste ir nepalyginamai skirtingos ir gerai išvystytos technologijos laikais. Tačiau kaikurie pagrindiniai faktai lieka labai panašūs, nors ir skirtingai motyvuoti bei pritaikyti.

Vytautas, norėdamas užsitikrinti savo tėvo žemes — etnografinę Lietuvą ir žemaičių sritį, susidūrė su jam priešingais Lenkijos ir kryžiuočių ordino interesais. Jieškodamas pagalbos, o kartu ir užsitikrindamas valdovų palankumą, Vytautas veržėsi į rytus ir užvaldė didžiąją dalį Rusijos žemių. Palankumo, matyt, būta tik rusų kunigaikščių rūmuose, nes pergreit plėsdamasis jis vargu galėjo užvaldyti širdis žmonių, gyvenančių už tų rūmų sienų. Neilgai trukus rusų banga ėmė pamažu slinkti atgal iš rytų į vakarus ir užliejo beveik visas buvusias Vytauto sritis, o šiandien po komunizmo priedanga užliejo pusę Europos. Kyla klausimas, ar Vytautas kartais nebus pertempęs stygos savo žygiais į rytus ir padėjęs atgyti rusų nacionalizmui, kuris ir šiandien plačiai reiškiasi komunistinio imperializmo forma.

Ryškiu Vytauto charakterio bruožu reikėtų laikyti jo atkaklų ir užsispyrusį siekimą užsibrėžtų tikslų. Lenkų istorikų vertinimu, jis veikęs tik Lietuvos nepriklausomybės ir politinės laisvės labui, nes esą visą savo gyvenimą stengėsi pakeisti unijos tarp Lietuvos ir Lenkijos nuostatus bei išsivaduoti iš unijos varžtų.

Vytautas betgi kartu sumaniai sugebėjo naudotis tos sąjungos vaisiais kultūros ir politikos srityse. Šių Vytauto charakterio bruožų šešėlyje gyvename ir mes šiandieną. Tik palyginkime lietuvių išeivijos atkaklų pasisakymą už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, remiant ir palaikant Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą ir vis stiprėjančią Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. Iš kito šono matome rusų komunistams atkaklias pataikaujančių lietuvių pastangas sunaikinti betkokią rezistencijos dvasią lietuvių emigracijoje.

Kariavo ir politikavo

Vytautas ne tik kariavo, bet ir politikavo. Su kryžiuočių ordinu jis ir bendradarbiavo, ir buvo jo didžiųjų priešų tarpe. Ordinas Vytautą dažnai vadino išdaviku. Iš tikrųjų Vytautas, savo politinių siekimų vedamas, bent keturis kartus žemaičių sritį buvo užrašęs ordinui ir tiek pat kartų tas sutartis sulaužęs. Todėl ordinas net keturis dešimtmečius kariavo su Vytautu ne tik ginklu, bet ir propagandiniais raštais, laiškais, skundais popiežiui, Konstancos susirinkimui, imperatoriui bei kitiems krikščionių valdovams.

XV š. pradžioje Lenkijos politikams pasirodė nepakeliamas perdaug išaugęs Lietuvos savarankiškumas ir paties Vytauto autoritetas, galėjęs pakenkti Lietuvos-Lenkijos unijos išlaikymui. Pasiektoji Vytauto galybė ir įtaka nepatiko valdantiesiems lenkų sluogsniams. Netenka todėl abejoti, kad pastangos sutrukdyti Vytauto vainikavimą atėjo iš Lenkijos.

Politinis teroras

Taigi, aktyviam galios ir žodžio terorui buvo išstatytas ir Vytautas. Tik kietai siekdamas tikslo, jis sugebėjo pasidaryti Didžiuoju. Politinis šantažas yra nesvetimas ir mūsų laikams, bet jis daug rafinuotesnis. Politiniai teroristai siekia fiziškai pašalinti iš gyvenimo įtakinguosius žmones, kad nebūtų trukdomi siekti savo tikslų. O žodiniu terorizmu žudomas žmogus visuomeniniame gyvenime. Tokie yra ir rusų sukurtosios Sovietų Sąjungos metodai emigrantuose. Šie metodai pastaruoju laiku vis dažniau panaudojami ir lietuvių išeivių tarpe. Į šią propagandą ar žodinį terorizmą yra įkinkyta nemaža ir geros valios žmonių. Jų tikslas — sunaikinti išeivių organizacijas, jų kultūrinius centrus, politinius ir visuomeninius veikšnius, kad niekas pasauliui nekalbėtų apie tėvynės pavergimą ir niekas nesiektų jos išlaisvinimo.

Šio amžiaus civilizacija pasiekė negirdėtą augštį. Ji pakeitė žemės ritulio veidą ir pasakiškai padidino produktingumą. Tačiau šalia milžiniškos gamybos atsirado didelis godumas, ištaigingo gyvenimo noras, autoritetų negerbimas ir tautų pavergimas. Daug kur kilnieji žmogaus idealai yra jau pamirštami.

Lietuvių patriotizmas išeivijoje visdėlto pajėgia nugalėti atskirų grupių interesus ir iškelti Lietuvos laisvinimo reikalus augščiau visko. Tautos laisvė ir valstybinė nepriklausomybė yra didysis tikslas, kurio mes, kaip ir Vytautas prieš šešis šimtus metų, ryžtingai siekiame ir tikime, kad tie mūsų troškimai anksčiau ar vėliau išsipildys.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

LANKĖSI R. VOKIETIJOJE

Vilniškės kompartijos vadas P. Griškevičius, kuris taipgi yra ir maskvinės kompartijos centro komiteto narys, viešėjo R. Vokietijoje, pakviestas vokiečių kompartijos centro komiteto. Į išvykos planus buvo įtrauktas apsilankymas tarptautinėje rudens mugėje Leipcige, Dresdene, R. Berlyne, pasikeitimas partinio darbo patirtimi su vokiečių kompartijos pareigūnais. Išvykoje P. Griškevičių lydėjo vilniškės kompartijos centro komiteto pramonės ir transporto skyriaus vedėjas L. Maksimovas.

DOVANOS IŠ UŽSIENIO

Juozo Bulotos humoreska "Pasikalbėjimas su užsieniečiais", paskelbta "Tiesoj" rugsėjo 3 d., pasišaipo iš užsieninių džinsų ir marškinėlių, kuriuos taip yra pamėgęs Vilniaus jaunimas. J. Bulota pasakoja apie vieną studentą, panorusį užmegzti ryšius su užsieniečiais Gedimino aikštėje: "Keli atvykėliai sustojo greta manęs. Merginos apsitempusios džinsais, jie net braška. Vaikinai užrietę galvas šūkauja, vienas kitą į pašones kumščiuoja, nuorūkas mėto į šalis. Praeiviai iš tolo dairosi — koks savitas vakarietiškas betarpiškumas!

Žvilgterėjau į užrašus. O-o! Pataikiau! Garsiausių vakarų tabako ir kitų firmų atstovai!

"Marlboro" — užrašas ir vaizdelis ant kelnių liudijo, kad šis vaikinas iš dėdės Samo žemės. Vieno ir olando besama — "Peter Stuyvesant" — užrašyta. Ir nupiešta rūkstanti cigaretė. Šitos dvi — tikrai anglės. Ant krūtinės Vindzoro hercogo portretai su Anglijos liūtu įspausti. Greta išpūstakis su baigiančia nusirengti gražuole ant savo plačių strėnų reklamuoja prancūzų firmos apatinius baltinius.

Kokia kalba juos dabar prašnekinti?..

Susikaupiau kalbų atsargas ir sakau:

— Sil vū plė, ekskiuzi, Amsterdam—Roterdam? Du jū spyk ingliš?

Žiūri į mane ir nė žodžio nesupranta.

Štai tau ir prancūzų firmos atstovas! Susikalbėti negali. O gal jis arabas, ar iš Malapagų salyno atvažiavęs?

Aplink mane ėmė burtis daugiau užsieniečių.

Žiūriu, vienas laiko rankoje plastmasinį maišą, o ant jo stambiomis raidėmis užrašyta: "Hans Ritter. Frische Eier".

Va to dar betrūko! Savo kiaušinius pas mus išparduoti užsimanė! Na, bet vokiškai aš jau su juo susišnekėsiu!

— Guten Tag!

Vokietis sumišo. Ir aš sumišau. Visko mačiau, bet kad vokietis nesuprastų vokiškai, taip dar nepasitaikė.

Padėtį išgelbėjo jo draugas:

— Er ist fon Antakalnis, — pasakė ir mostelėjo į išpūstakį.

Kad kitoje šalyje irgi yra Antakalnis, neįtikins. Supykęs parodžiau į užrašą.

— Und vas ist das? — pirėmiau jį prie sienos. Jeigu esi pirklys iš Hamburgo, tai ir nesigink!

Jis nusikvatojo ir atvertė skverną.

— Fiunf rubel, — paaiškino jo bičiulis.

Atseit, tokį maišiuką jis nusipirko už penkis rublius iš po skverno.

— Einam, — pašaukė visus lietuviškai aptemptais džinsais mergina.

Tik dabar supratau, su kokiais susipažinau turistais."

KAUNIEČIŲ "ŠILELIAI"

Kauno radijo gamykla kasmet pagamina 80.000 mažųjų televizijos priimtuvų "Šilelis-402D", kurių ekrano įstrižainė yra 16 cm. Jie parduodami ne tik Sovietų Sąjungoje, jos satelitinėse valstybėse, bet ir Britanijoj, Prancūzijoj, Olandijoj. Šiuo metu jau pagaminti pirmieji priimtuvai "Šilelis-C-401" spalvotoms televizijos laidoms. Jie turi 24 kanalus, 32 cm ekrano įstrižainę, sveria 16 kg. Naujieji priimtuvai skiriami olimpinėms Maskvos žaidynėms — jais naudosis sporto komentatoriai. Iki metų pabaigos naujųjų "Šilelių" numatoma pagaminti 450, o iki žaidynių pradžios Maskvon jų bus pasiųsta 2.800.

AUTOBUSAI LIETUVOJE

Duomenų apie autobusus bei jų maršrutus Lietuvoje "Tiesos" 132 nr. pateikia automobilių transporto ir plentų ministerijos eismo skyriaus viršininkas Stasys Vyšniauskas. Pasak jo, Lietuvoje dabar yra 2.200 autobusų maršrutų, kurių bendras ilgis siekia 123.000 km. Miestiniais, priemiestiniais ir tarpmiestiniais maršrutais kasdien kursuoja apie 2.700 autobusų, kurių paslaugomis per dieną pasinaudoja beveik 2 milijonai keleivių. Vasaros mėnesiais pagausinamas į vasarvietes važiuojančių autobusų skaičius. Palanga tada kasdien susilaukia 85 tarpmiestinių autobusų, Druskininkai — 62, Birštonas — 47. Palangon kasdien iš Vilniaus išvyksta 8 autobusai, iš Kauno — 17, Panevėžio — 4, Šiaulių — 12. Tarprespublikiniais autobusais galima vykti į Rygą, Taliną, Leningradą, Kaliningradą (Karaliaučių), Minską, Brestą, Gardiną bei kitus miestus. Plečiamas mažųjų autobusų "Latvija" tinklas. Iš Vilniaus jie kursuoja į Druskininkus, Alytų, Anykščius, Panevėžį, Raseinius, Rokiškį, Kauną, Kėdainius, Tauragę, Ukmergę. Naujos autobusų stotys šiemet pastatytos Jonavoje ir Šilalėje, statomos Lazdijuose, Rokiškyje ir Zarasuose.

JUSTAS GIMBUTAS

Gauta žinia, kad J. Gimbutas, vienas iš "miško brolių", seniai kalinamas Sibiro lageriuose, tebėra gyvas, bet labai nusilpęs. Jis buvo nuteistas 25-riem metam, atliko bausmę, bet gavo dar 5-rius metus neva už kėsinimąsi pabėgti. MVD pareigūnai jį ilgai ir žiauriai tardė, bandė įjungti į šnipinėjimą, viliojo įvairiais pažadais, bet nepajėgė jo palaužti. N. Metų išvakarėse, kai visi lagerio kaliniai buvo suvaryti į barako salę, J. Gimbutas išėjo priekin ir prabilo: "Kas šiame popieriuje parašyta, mano krauju parašyta. Aš, Justas Gimbutas, pareiškiu, kad jokios tortūros nepalauš mano ištikimybės Jėzui Kristui ir Lietuvai". Ten pat sargybinių buvo suimtas, sumuštas ir įmestas karcerin šešiem mėnesiam. Laisvojo pasaulio lietuviai prašomi rašyti jam: Justas Gimbutas, Moscow, 5110/12H, USSR.

MIRŠTA KUNIGAI

Panevėžio kapinėse liepos 20 d. iškilmingai buvo palaidotas šio miesto katedros altaristas a. a. kun. Mykolas Banaitis. Velionis buvo gimęs 1902 m., kunigu įšventintas 1928 m. Kaune. Klebonavo įvairiose Panevėžio vyskupijos parapijose, kol dėl pašlijusios sveikatos buvo priverstas pasitraukti iš šių pareigų. — Rugpjūčio 23 d. mirė Panevėžio vyskupijos Velykių klebonas a. a. kun. Henrikas Prialgauskas, gimęs 1892 m., kunigu įšventintas 1920 m. Klebonu buvo Skapiškyje, Imbrade, ilgiausiai — Velykių parapijoje. Stasio Žemaičio slapyvardžiu reiškėsi literatūroje kaip dramų autorius. — Rugpjūčio pabaigoje amžinybėn iškeliavo a. a. kun. Juozas Razminas, Kauno vyskupijos Raudonės parapijos klebonas. Velionis buvo gimęs 1904 m., kunigu įšventintas 1932 m. Vikaravo Veliuonoje, Pagiriuose, Rumšiškėse, klebonavo Saudininkuose, Raudonėje. Palaidotas Raudonės kapinėse. — Mirusiųjų sąrašą papildo ir a. a. kun. Petras Ašaka, gimęs 1908 m. Kriaunų k., Kiauklių par., Ukmergės apskr., kunigu įšventintas 1942 m. Vikaravo keliose parapijose; pastaruoju metu ilgesnį laiką buvo Kaišiadorių vyskupijos Žiežmarių klebonu ir apylinkės dekanu. Šiemet Lietuvoje jau mirė 16 kunigų.

V. Kst.

Žymieji solistai — Gina Čapkauskienė-Butkutė ir Rimas Strimaitis dažnai pasirodo lietuviškų koncertų programose. Ši nuotrauka daryta po jų koncerto St. Catharines, Ontario Nuotr. R. Zeliznak

LONDON, Ontario

PIRMĄ SYKĮ TOKIA PROGRAMA IR TOKS ORKESTRAS!

Visos ir visi kviečiami į

SPAUDOS BALIŲ-KONCERTĄ

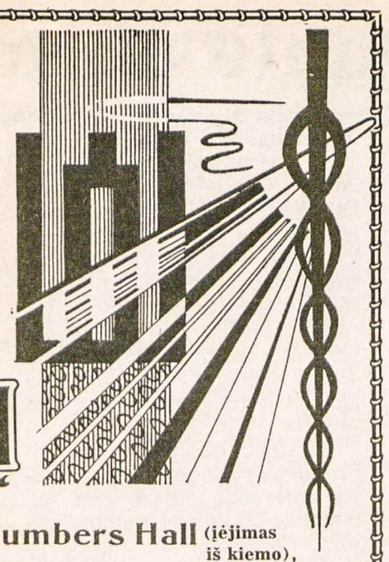

spalio 7, šeštadienį, Connally Bldg., Plumbers Hall (įėjimas iš kiemo),

523 First St. (po bloką į rytus ir šiaurę nuo lietuvių šventovės 1414 Dundas St. E., London)

★ *Įvairi programa — nuo 7 v.v. ligi 9 v.v.*
★ *Šokiai — nuo 9 v.v. ligi 1 v.r.*
★ *Salė atidaroma 6.30 v.v.*
★ *Londono jaunų dainininkių debiutas*
★ *Populiarioji Toronto trijulė "Vasaros garsai"*
★ *Dinamiškasis taut. šokių ansamblis "Atžalynas"!*
★ *Labai geras aštuonių asmenų orkestras!*

Rengėjai

HAMILTON ONT

KLK MOTERŲ DRAUGIJOS Hamiltono skyriaus valdyba šaukia narių susirinkimą spalio 15, sekmadienį, tuojau po 11 v. pamaldų, parapijos salėje. Yra daug dalykų, kuriuos reikia aptarti. Visos narės ir prijaučiančios kviečiamos dalyvauti. Taip pat prašomos ir labai laukiamos naujos narės, kad galėtume daugiau nuveikti. Primenama, kad kat. moterys rengia didelius rudens šokius-balių spalio 28 d., 7.30 v.v., Jaunimo Centre. Nepraleiskite progos išgirsti artisto iš Niujorko Vitalio Žukausko humoro. Programa truks apie 1 val. Pirmą kartą Hamiltone! Turėsime daiktinę loteriją ir bufetą su geru maistu. Orkestras gros iki 1 v.r. **M. T.**

LITUANISTINĖ VYSK. M. VALANČIAUS MOKYKLA naujus mokslo metus pradėjo su 82 mokiniais (pernai — 78); įsteigė du naujus skyrius — darželį ir lietuviškai nekalbančių. Abi klasės turi po 5 mokinius. Darželyje moko Dalia Pajerskaitė, o "conversational Lithuanian" — Rūta Jusytė, šiemet baigusi mokytojų seminariją. Į šį skyrių mokyklos vedėjas laukia dar ateinančių vaikų. Šiemet neįsiregistravo nė vienas vaikas į pirmą skyrių.

Iš mokyklos pasitraukė 3 metus dirbęs M. Gudinskas ir R. Stravinskienė (išsikėlė į Torontą). Šiemet mokykloje dirba šie mokytojai: D. Pajerskaitė, R. Jusytė, A. Mikšienė, G. Repčienė, M. Kalvaitienė, Ald. Matulienė, D. Grajauskaitė, L. Lukavičiūtė, D. Lukavičiūtė ir vedėjas K. Mileris (5 jaunosios kartos atstovai iš 11 mokytojų). Dainavimo mokykloje mokys K. Deksnys, o ryšininke tarp mokyklos ir miesto katalikų mokyklų tarybos yra pakviesta E. Ciparienė. Katalikų mokyklų tarybos pernai pradėta duoti šalpa mūsų mokyklai bus daug mažesnė, nes pagal naują potvarkį vienas mokytojas turi mokyti bent 20 mokinių klasę. Dar galima vaikus įregistruoti į mokyklą, paskambinant vedėjui K. Mileriui arba atvežant šeštadienį juos į Šv. Juozapo mokyklą (Locke ir Stanley g-vių kampas).

Į MŪSŲ PARAPIJOS klebono pagerbimą spalio 22 d. atvyks lietuviai ir kanadiečiai vyskupai, daug kunigų, parlamento ir miesto tarybos atstovų. Po iškilmingų Mišių AV šventovėje bus pokylis ir meninė dalis, kurią atliks sol. Roma Mastienė iš Čikagos, mergaičių choras "Aidas" ir tautinių šokių grupė "Gyvataras". Kvietimus iš anksto prašoma įsigyti pas platintojus arba po pamaldų parapijos salėje.

VISUOTINIS SPORTO KLUBO "KOVAS" tėvų ir sportininkų susirinkimas šaukiamas spalio 15 d. tuoj po 11 v. Mišių parapijos salėje.

GIMTADIENIŲ giminių ir artimųjų tarpe atšventė Tautos Fondo Hamiltono sk. pirmininkas ir kt. organizacijų valdybų narys Alf. Patamsis. Susirinkusiųjų vardu sveikino K. Mileris, TF ir veteranų sekr. K. Baronas. Sugiedota "Ilgiausių metų", linkint nepavargstančiam veikėjui (Tautos Fonde dirba jau 27 metai) sveikatos. Už gražų pagerbimą visiems, o ypač žmonai Augustinai, sukaktuvininkas nuoširdžiai padėkojo. **K. B.**

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju už man suruoštą staigmeną, laukiant naujagimio. Dėkoju ruošėjoms — sesutei E. Balytienei, K. Rudaitienei ir L. Baltrušaitienei už puikų vakarą. Ačiū visom poniom už gausias dovanas: N. Aleksienei, O. Ažubalienei, J. Augustinavičienei, A. Apanavičienei, D. Bobinienei, E. Balytienei, M. Borusienei, J. Bacevičienei, L. Baltrušaitienei, O. Česnienei, O. Dziemionienei, A. Deksnienei, A. Dingfieldienei, H. Gudinskienei, A. Grybienei, G. Gudelienei, O. Gurgždienei, M. Hermman, St. Jankauskienei, B. Kažukauskienei, D. Kekienei, J. Kamaitienei, P. Krivinskienei, B. Kriaučiūnienei, T. Kareckienei, L. Kriaučiūnienei, H. Liaukienei, V. Majauskams Detroite, E. Milašienei, A. Mertin, E. Macienei, D. Macienei, O. Melnikienei, B. Prakapienei, A. Pajaujienei, I. Pečiulienei, G. Patamsienei, K. Rudaitienei, E. Sakavičienei, N. Senkienei, E. Sventickienei Londone, Ont., E. Simaitienei, A. Švabaitienei, L. Tolienei, V. Visockienei, G. Vaitkienei, P. Vindašienei, M. Vaitonienei, M. Vigitaitei, O. Žilinskienei, A. Žukauskienei, A. Zakevičienei, S. Zimnickienei.

Dar kartą visoms nuoširdus ačiū. Šis vakaras liks man neužmirštamas.

Jūsų **O. Godelienė**

RŪTA KRIAUČIŪNAITĖ ir **VAIDA RICKUTĖ** atostogas praleido Europoje, kur apalnkė Angliją, Prancūziją, Italiją, V. Vokietiją, Austriją, Šveicariją, Belgiją, Olandiją, Monaką. Romoj buvo apsistojusios "Vila Lituana". Labai yra dėkingos gerb. prel. L. Tulabai už taip malonų ir tėvišką priėmimą ir klierikui Augustinui už aprodymą Romos.

Sudbury, Ontario

VASAROS SEZONAS pasibaigė. Išvykas į gamtą — gegužines rengė: KLB apylinkės valdyba, "Geležinio vilko" medžiotojų ir žūklautojų klubas, Maironio kuopos šauliai ir šaulės. Vasaros užbaigai gerai pavykusi gegužinė V. M. Gudriūnų vasarvietėje buvo surengta "Geležinio vilko" klubo. Geriausiai varžybose šaudė ir pereinamąją klubo taurę laimėjo Antanas Gatautis. Už gerą šaudymą taurė, skirta jaunimui, neatsiradus varžovų, paliko klubo globoje. Šaudymo varžybas pravedė Kęst. Poderis ir jo žmona Onutė. Loterijai laimikius aukojo: klubas, Vl. Kriaučeliūnas, A. Kručienė ir Z. Danilevičius. Gautas pelnas paskirtas lietuvių spaudai: po $30 "Tėviškės Žiburiams", "Nepriklausomai Lietuvai" ir $10 "Moteriai". "Geležinio vilko" klubo ižd. A. Gatautis atšventė 60 metų amžiaus sukaktį. Sėkmės ir ilgiausių metų!

KLB APYLINKĖS VALDYBOS rengtas Tautos šventės minėjimas pavyko gerai, nors dalyvių buvo mažai. Minėjimas pradėtas trumpu apylinkės pirm. A. Kusinskio žodžiu. Paskaitą skaitė J. Kručas. Pianinu paskambino Jūratė Tolvaišaitė. Vėliau įvyko šokiai. Loterijai laimikius aukojo: brangenybių krautuvės savininkas p. Sikora, J. Bataitis, L. Griškonienė.

DAR NEATLIKUSIUS TAUTINĖS PAREIGOS, nesumokėjusius solidarumo įnašų ir nepaaukojusius Tautos Fondui apylinkės valdyba kviečia kuo skubiau savo pareigą atlikti. Solidarumo įnašus ir aukas TF renka KLB apylinkės valdybos nariai.

"MULTICULTURE" — daugiakultūrė organizacija surengė tautinių dirbinių ir kepinių parodą bei išpardavimą. Dalyvavo ir lietuviai. Jų

(Nukelta į 9-tą psl.)

Winnipego Folkloramos lietuvių paviljone "Vilnius". Iš kairės: KLB Winnipego apylinkės pirm. V. Januška, paviljono karalaitė "Miss Lithuania — Vilnius" A. Stapon-Staponavičiūtė, paviljono burmistras J. Valaitis

Nuotr. A. Jančiukaitės

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas **"TALKA"**

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

Kapitalas — virš $12,000,000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santaupas 8%
term. depozitus 1 m. 9%
term. depozitus 3 m. 9½%
pensijų fondas 9¼%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 11%
nekiln. turto pask. 10%

PIGIOS ATOSTOGOS

• Bilietai, rezervacijos, kainos į Lietuvą ir visas kitas šalis • Grupiniai skrydžiai bei ekskursijos • Kelionės laivais ir autobusais • Jau per 50 metų patarnaujame Hamiltono ir apylinkės keleiviams

1922 – 55 metai – 1977

• Greitas, mandagus, žiniuviškas patarnavimas
• Visais kelionių reikalais kreipkitės į

Floridoje, Meksikoje, Havajuose, Barbadoje, Ispanijoje, Karibuose, Pietų Amerikoje

Tasi TRAVEL SERVICE

58 JAMES ST. N. HAMILTON 525-8686

AMERICAN EXPRESS Travel Service REPRESENTATIVE

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

PASAULINĖ BALTIEČIŲ KONFERENCIJA spalio 7-8 d. d. rengia informacinį baltiečių seminarą Latvių Centre Rockvillėje, Maryland valstijoje. Lietuviams rengėjų eilėse atstovauja VLIKas. Pranešimą pokylyje padarys žurnalistas Peter Osnos, dvejus metus dirbęs dienraščio "Washington Post" korespondentu Maskvoje, turėjęs progą lankytis Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, gerai susipažinęs su tų šalių problemomis. Jis kalbės apie savo įspūdžius Baltijos šalyse, vakariečių žurnalistų vaidmenį Sovietų Sąjungoje bei jų įtaką dabartiniams JAV ir Sovietų Sąjungos santykiams. Simpoziume taipgi dalyvaus ir latvių kilmės žurnalistas Emils Sveilis, dirbęs "UPI" žinių agentūros korespondentu Leningrade.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA pradėjo vesti sovietų kalinamų Lietuvos gyventojų kartoteką. Pasinaudojant šia kartoteka, informacijos bus teikiamos lietuvių ir amerikiečių spaudai. Gautas žinias apie naujus kalinius ar iš kalėjimų paleistus asmenis prašoma pranešti ALTos Centrui šiuo adresu: 2606 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629, USA. Amerikos žydų komitetas, centrinę būstinę turintis Čikagoje, leidžia biuletenį "Interreligious Task Force on Soviet Jewry". Biuletenio redakcija paprašė ALTą žinių apie lietuvius disidentus. Jai buvo parūpinti kun. J. Prunskio straipsniai, paskelbti "Chicago Catholic" laikraštyje. Pasinaudodamas šia medžiaga ir nurodydamas šaltinį, žydų biuletenis išspausdino išsamesnį pranešimą savo pirmame puslapyje apie Nijolę Sadūnaitę, pateikdamas žinių ir apie dabartinę Lietuvos būklę.

ČIKAGIETIS KUN. DR. J. PRUNSKIS ALTos vardu parašė laišką Lomžos vysk. M. Sasinowskiui, tvarkančiui religinius katalikų reikalus Seinuose. Laiške pabrėžiamos lietuvių teisės į lietuviškas pamaldas senojoje Seinų katedroje.

RAŠYTOJAS MARIUS KATILIŠKIS susirgo ir gydosi Šv. Kryžiaus ligoninėje Čikagoje dr. J. Meškausko priežiūroje. Ligonio sveikata pamažu gerėja.

"FRATERNITAS LITUANICA — PATRIA" korporacijos suvažiavimas rugsėjo 3 d. įvyko tautiniuose Čikagos lietuvių namuose. Dabartinė korporacija yra dviejų korporacijų junginys. "Fraternitas Lituanica", jungianti medicinos ir odontologijos gydytojus bei studentus, buvo slaptai įsteigta 1908 m. lapkričio 28 d., viešumon išėjo Vytauto D. universitete Kaune. Korporacija, atgaivinta išeivijoje, dabar mini savo veiklos septyniasdešimtmetį, kuriam ir buvo skirtas suvažiavimas Čikagoje. Moterų medicinos ir dantų gydytojų bei studenčių korporacija "Patria" savo veiklą pradėjo 1931 m. Kaune, o su korporacija "Fraternitas Lituanica" susijungė 1975 m. Suvažiavimas buvo pradėtas kun. J. Borevičiaus, SJ, atlaikytomis Mišiomis ir pamokslu Čikagos jėzuitų koplyčioje. Pamaldų dalyviai padėjo gėlių vainiką prie Laisvės paminklo, pagerbdami žuvusiuosius. Sukaktuviniame posėdyje pranešimus apie korporacijos sukaktį bei jos veiklą padarė dr. H. Brazaitis ir dr. M. Vygantas. Buvo planuojama pagerbti vienintelį dar gyvą "Fraternitas Lituanica" steigėją dr. V. Ingelevičių, bet dėl senatvės jis negalėjo atvykti. Naujais nariais jungtinėn vyrų ir moterų medikų korporacijon priimti: dr. Mindaugas Griauzdė, dr. Dalia Šulienė ir medicinos studentas Kastytis Žymantas. Naujon korporacijos valdybon išrinkti gydytojai — V. Tauras, M. Vygantas, A. Garūnas, E. Giedraitienė ir P. Janušonienė.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ SENELIŲ ŽIDINIO pirm. Vincas Grigaitis šios senelių prieglaudos reikalais lankėsi Buenos Aires Temperley priemiestyje. Vėlų vakarą jį užpuolė plėšikai ir atėmė auksinį laikrodį bei pinigus. V. Grigaitis ėmė prašyti, kad jam paliktų bent 300 pezų kelionei į namus. Vienas plėšikas pasigailėjo apiplėštojo, bet pareikalavo, kad iš 300 pezų duotų grąžos 10 pezų, nes kelionė kainuosianti tik 290 pezų. V. Grigaitis grąžos neturėjo. Plėšikas, patikrinęs jo kišenes ir neradęs daugiau pezų, išbarė, kad permažai pinigo nešiojasi, bet paliko 300 pezų su pastaba: "Dešimt pezų lieki man skolingas". V. Grigaičio brolis kun. Izidorius Grigaitis gyvena Kanadoje ir darbuojasi Lietuvos Kankinių parapijoje Mississaugoje.

DR. AUDRA DEVEIKYTĖ, gyvenanti JAV, aplankė savo motiną Valeriją, brolius Romą ir Juozą Buenos Aires mieste. Grįždama į JAV, dalyvavo tarptautiniame medikų kongrese Britanijoje.

ALGIMANTAS AUŠTRA su savo dalininku Bevinu suprojektavo ir pastatė Mar del Platos stadijoną, kuriame šiemet buvo sužaista dalis baigminių pasaulio futbolo rungtynių. Ir Kordobos stadijoną yra pastačiusi šio lietuvio architekto bei jo dalininko bendrovė.

Australija

AMERIKIEČIŲ CBS TELEVIZIJOS FILMĄ apie Simą Kudirką "Defection of Simas Kudirka" rugpjūčio 27 d. rodė Melburno televizijos VII kanalas.

KULTŪRINĮ FESTIVALĮ Melburne rugsėjo 2 d. surengė šio miesto kroatai. Programon buvo įtrauktas iškilmingas festivalio atidarymas, koncertas ir tautodailės paroda. AL Bendruomenei atstovavo Melburno apylinkės pirm. A. Pocius.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KLUBE rugsėjo 3 d. įvyko tautinių šokių grupės "Gintaras" vakaras su vakariene šios grupės nariams, jų tėvams ir kviestiniams svečiams. Jų tarpe buvo ir Sydnėjaus operos pareigūnų, kurie tvarko etninių grupių pasirodymus operos rūmuose. Prieš vakarienę "Gintaras" pašoko keletą tautinių šokių. Rugsėjo mėnesį "Gintaras", vadovaujamas A. Saudargienės, šoko Windsoro kultūros centre, Sydnėjaus "Cosmos" klube, dalyvavo turizmui skatinti karnavale.

RASA BAJALYTĖ, Newcastle lietuvaitė, grįžo iš trejus metus trukusios kelionės po pasaulį. Ji lankėsi Japonijoje, Tailandijoje, Himalajų kalnuose, Turkijoje, Izraelyje, Vakarų Europos šalyse. Kelionei reikalingus finansus papildė darbu Izraelyje, Skotijoje, Anglijoje, Islandijoje.

Britanija

SAVAITRAŠTIS "EUROPOS LIETUVIS", leidžiamas Londone, pateikia pluoštą statistinių duomenų. Iš tų lietuvių, kurie pokaryje apsigyveno Britanijoje, 1975 m. mirė 43, 1976 m. — 44, 1977 m. — 53 ir 1978 m. iki rugsėjo — 34. Konstatuojama, kad 86% tų mirusių tautiečių neskaitė "E. Lietuvio" ir greičiausiai jokios kitos lietuviškos spaudos. Dėlto siūloma išvada, kad ilgiau gyvena tie lietuviai, kurie prenumeruoja ir skaito lietuviškus laikraščius. Per pastaruosius trejus metus "EL" skaitytojų skaičius padidėjo Europos ir užjūrio šalyse. Prenumeratorių dabar turima netgi truputį daugiau nei pradžioje, nepaisant jų gretas retinančios mirties.

D. BRITANIJOS LIETUVIŲ SĄJUNGOS sąskrydis Lietuvos nepriklausomybės atstatymo šešiasdešimtmečiui paminėti įvyko rugsėjo 2 d. Wolverhamptono miesto salėje. Dalyvių susilaukta apie 600. Juos pasveikino šio miesto burmistrė, džiaugdamasi gražiu lietuvių susibūrimu, jų pastangomis išlaikyti savo tautinę kultūrą bei tradicijas. DBL Sąjungos pirm. J. Alkis jai įteikė gintaro dirbinių ir tautiniais raštais išsiuvinėtų audinių. Savo kalboje jis pabrėžė lietuvių dėkingumą Britanijai, kuri juos priglaudė po II D. karo. Lietuvių įsijungimas praturtino šią šalį, nes jie tapo vertingais britų bendruomenės nariais. Tautinių šokių programą atliko du vienetai — Wolverhamptono šokėjai, vadovaujami G. Ivanauskienės, ir Londono grupė "Lietuva", paruošta P. Senkuvienės ir V. Jurienės. Dainai atstovavo londoniškis sol. Justas Černis su pianistu Vincu O'Brien ir estrados dainininkė Violeta Rakauskaitė, viešnia iš V. Vokietijos. Šventę užbaigta šokiais, grojant Dragūno orkestrui.

Lenkija

ŽINIŲ APIE SUVALKŲ TRIKAMPIO lietuvius pateikia neperiodinės "Aušros" š. m. 2 nr., apimantis pradinę 1978 m. veiklą. Būsimųjų Punsko gimnazijos abiturientų šimtadienio vakaras įvyko vasario 4 d. Abiturientų klasė tada turėjo 29 moksleivius, paruošusius smagią programą su savo seniūne R. Savickaite ir klasės auklėtoja I. Čepliene. Kadangi tą dieną dėl blogo oro nekursavo autobusai, kaikurie svečiai atvažiavo arkliais. Šiemetiniai abiturientai yra jau XIX Punsko gimnazijos laida. — Kovo 23 d., pasinaudojant pavasario atostogomis, buvo surengtas šaškių bei šachmatų turnyras lietuviams mokiniams. Dalyvavo 80 mokinių iš šešių mokyklų — Krasnavo, Navininkų, Pristavonių, Punsko, Seinų ir Vidugirių. Geriausiai pasirodė Vidugirių atstovai, o II vieta teko centrinei Punsko valsčiaus mokyklai. — Balandžio 16 d. Lietuvių Visuomeninė Kultūros Draugija Vaitakiemyje surengė dailiojo žodžio konkursą pradžios mokyklų I-VI klasių mokiniams. Varžėsi 51 dalyvis iš Krasnavo, Navininkų, Pristavonių, Punsko, Seinų, Smalėnų, Vaitakiemio ir Vidugirių. Pirmąją vietą išsikovojo punskiečiai, antrąją — vaitakiemiečiai.

Vokietija

NIJOLĘ SADŪNAITĘ GINANTIS V. Vokietijos ir Austrijos komitetas, talkinamas Vokietijos lietuvių sielovados ir VLB krašto valdybos, spalio 7 d. organizuoja maldininkų kelionę į Koelno katedrą, kur bus meldžiamasi už Lietuvos Katalikų Bendriją, sovietiniuose kalėjimuose kenčiančius lietuvius. Mišias koncelebruos vysk. dr. C. Dick su vysk. A. L. Deksniu bei kitais kunigais. Giedos katedros choras, lietuviai moksleiviai ir vokiečiai, priklausantys N. Sadūnaitės komitetui. Didžiąją maldininkų dalį sudarys vokiečiai bei Koelne viešintys užsieniečiai. Tikimasi susilaukti ir nemažo skaičiaus lietuvių. Pastarieji bus apgyvendinti Jaunimo Namuose, kur bus bendri pietūs ir vakarienė. Koncertinę programą atliks sol. Bronė Gailiūtė-Spies, atvykusi iš Belgijos, Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė, šokėjai iš Nordrhein-Westfalijos.

Antroje išeivių tėviškėje

Trys sukaktys Hamiltono Aušros Vartų parapijoj

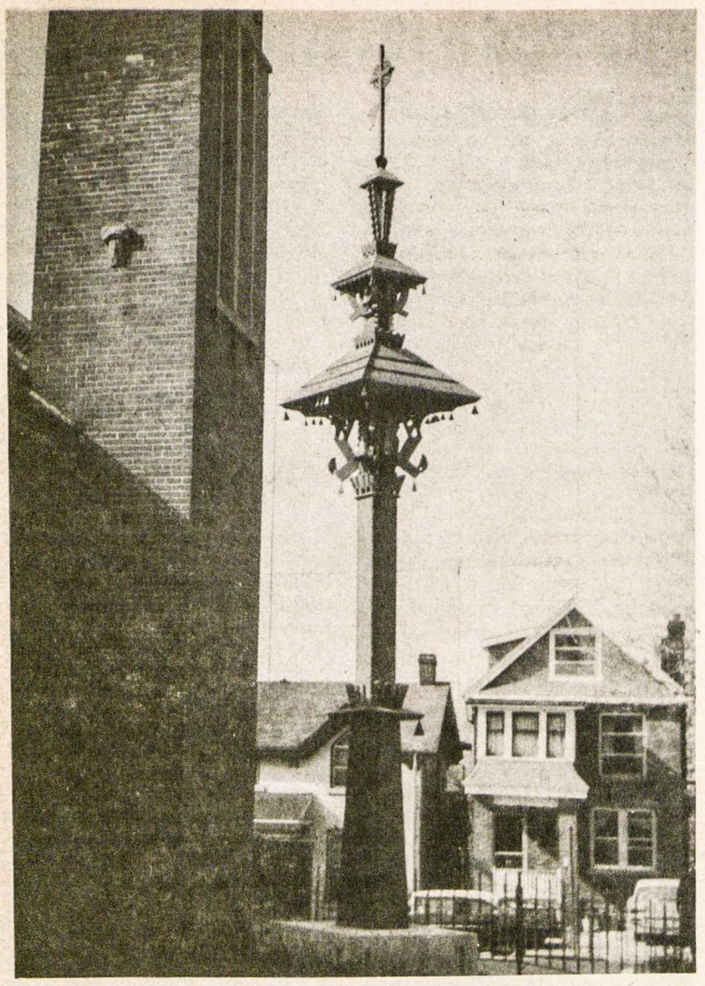

Hamiltono lietuvių Aušros Vartų parapijos šventovės bokštas ir kryžius, primenantys tėviškę. Ši parapija š.m. spalio 22 d. mini 30 metų veiklos ir jos įsteigėjo prel. J. Tadarausko kunigystės 40 m. sukaktį

K. MILERIS

Hamiltoniečiai š.m. spalio 22 d. ruošiasi iškilmingai paminėti 30 metų AV parapijos, 40 metų savo klebono prel. dr. J. Tadarausko kunigystės ir 65 metų jo amžiaus sukaktis. Apylinkės liet. organizacijų atstovai ryžosi tokią sukaktuvinę šventę rengti. Sudarytas renginio komitetas turi paruošęs jubilėjinės šventės programą. Į iškilmes yra pakviestų ir sutikusių dalyvauti daug augštosios dvasiškijos, Kanados valdžios ir lietuvių visuomenės atstovų. Viskas prasidės iškilmingomis pamaldomis AV šventovėje, kurių metu pamokslą pasakys vysk. V. Brizgys. Jaunimo C. salėje įvyks sukakčių paminėjimas, kurio pagrindiniu kalbėtoju bus Ant. Rinkūnas. Po to bus vaišės ir meninė programa, kurią atliks iš Čikagos sol. R. Mastienė, mergaičių choras "Aidas", taut. šokių grupė "Gyvataras" ir dramos būrelio "Aukuras" artistai.

Rengdami šią šventę, hamiltoniečiai nori pasidžiaugti savo parapijos 30 metų gyvavimo sukaktim ir pareikšti padėką tos parapijos įsteigėjui, kuris jau 40 metų uoliai darbuojasi Kristaus vynuogyne ir dabar sulaukė savo brandžių 65-rių amžiaus metų.

Užuomazga, tapusi centru

Hamiltono liet. parapijos istorija prasidėjo 1948 m., kai į Hamiltoną iš Otavos, ten įsigijęs mokslo laipsnį, atvyko jaunas ir energingas kun. J. Tadarauskas ir pradėjo ieškoti galimybių įsteigti čia lietuviams savą parapiją. Tuo laiku Hamiltone dar nedaug buvo pokarinės emigracijos lietuvių. Dauguma jų dar turėjo atlikti darbo sutartis miškuose, aukso kasyklose, ligoninėse. Bet buvo galima numatyti, kad šis sunkiosios pramonės ir augštų uždarbių miestas turės pritraukti nemažai tautiečių.

Tada senosios emigracijos lietuviai, kurių čia mažytė kolonija jau buvo, pirmieji atėjo kunigui į talką liet. parapijos organizavime. Iš jų buvo sudarytas ir pirmasis parapijos komitetas: A. Pundzius, N. Pundziuvienė, P. Bugailiškis, K. Milaševičius. Mūsų naujai atvykęs lietuvis kunigas pradžioje priėmė jam vietos vyskupo skirtas seselių vienuolyno kapeliono pareigas. Neilgai jam teko kapelionauti, nes jau tų pačių metų birželio mėn. prie to paties Mount Cenacle vienuolyno su iškilmingomis pamaldomis, dalyvaujant pačiam vyskupui, oficialai buvo įsteigta Aušros Vartų liet. parapija. Ten iš pradžių koplyčioje sekmadieniais ir buvo laikomos lietuviams pamaldos. Netrukus vyskupas davė lietuviams 58 Dundurn St. N. sporto salės pastatą, kurį mūsiškiai pertvarkė ir įrengė sau koplyčią. Didėjant parapijiečių skaičiui, koplyčia buvo perdirbta, padidinta priestatu ir 1953 m., dalyvaujant Hamiltono ir Londono vyskupams bei Kanados valdžios atstovams, pašventinta. 1960 m. pastatyta moderni, mūrinė dviejų augštų klebonija. Parapijiečiams sustiprėjus ekonomiškai ir padidėjus mūsų jaunajam prieaugliui, 1965 m. pastatyta Jaunimo Centru pavadinta erdvi salė.

Šiuo metu AV parapija stovi ant geru ekonominių pagrindų. Pasididžiavimo yra verti parapijos pastatai: AV šventovė, klebonija, Jaunimo Centras. Visi jie geros statybos, patogūs ir stilingi. Šventorių puošia gražus lietuviškas kryžius. Kiekviena parapija tačiau yra sudaryta iš gyvojo elemento — žmonių, kurie gimsta ir kurie miršta. Tad ir jos egzistencija bei ateitis priklauso nuo ateinančiųjų ir išeinančiųjų. Pensilvanijos lietuvių istorijoje skaitome apie daugelio ten liet. parapijų liūdną likimą. Tai sako, jog mes turime žiūrėti ir budėti, kad anų likimas neištiktų ir mūsų.

40 metų kunigas, 30 metų klebonas

Vysk. J. Staugaitis 1937 m. Telšių katedroj suteikė klierikui J. Tadarauskui kunigystės šventimus. Tada prasidėjo dar labai jauno kunigo įvairus kunigavimo kelias. Vyskupas buvo pastebėjęs savo naujai įšventinto kunigo gabumus ir veržlumą. Pradžioje jis paskyrė jauną kunigą vikaro pareigom Ylakių parapijon, bet iš ten netrukus išsiuntė tolimesnėms studijoms į Kauną, kur Vytauto D. universitete gavo teologijos licenciato laipsnį.

Lietuviams labai svarbiai ir tautiškai jautriai Klaipėdos Vytauto D. gimnazijai prireikė tikybos dėstytojo. Vyskupas ten 1939 m. paskyrė kun. J. Tadarauską, kuris, be tikybos, dar ten dėstė lotynų kalbą ir filosofiją. Iš ten vyskupija pasišaukė jį atgal katedros vikaro pareigoms. Sekančiais metais jis vėl, kaip jaunimo auklėtojas ir mokytojas, buvo reikalingas Mažeikių gimnazijai. Iš ten jis jau nuvyko į savo gimtąjį miestą Vilnių kapelionauti Birutės gimnazijoj. Vilniuje jis dar lektoriavo pedagoginiame institute ir perėmė Jėzaus Širdies parapijos klebono pareigas.

Nežinia kuo Lietuvoje būtų baigęsi jo pradžios kunigavimo metų tokie šuoliniai ėjimai, jei ne bolševikų priartėjimas prie Lietuvos sienų. Laimingai laiveliu jis pasiekė Švediją ir 1944 m. jau rūpinosi ten patekusių lietuvių dvasiniais reikalais, teikė tautiečiams visokią pagalbą, parodydamas kartais ir neįtikėtinos drąsos bei rizikos.

Karui pasibaigus, jis savo pastoracinę veiklą išplečia ir į Daniją, ir Norvegiją. Reikėjo čia mažiesiems lietuviškos maldaknygės — jis ją paruošė ir išleido pavadinęs "Eik prie Jėzaus". Plačiai išblaškyti lietuviai pasigedo žinių ir lietuviško laikraščio — jis pradėjo leisti "Spindulius".

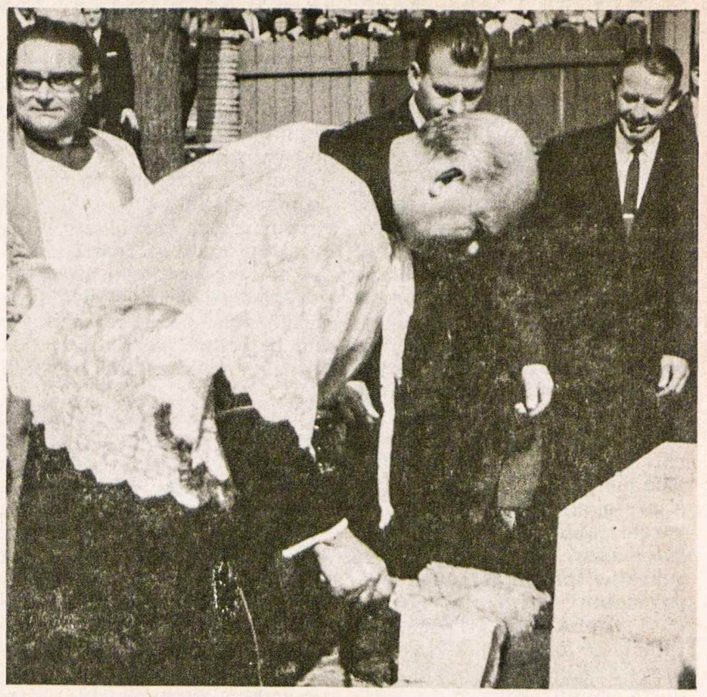

PREL. J. TADARAUSKAS, Hamiltono lietuvių Aušros Vartų parapijos klebonas, įsteigėjas bei statytojas Jaunimo Centro kertinio akmens šventinimo iškilmėse prieš keliolika metų

Netrukus prasidėjo lietuvių emigracija į užjūrius. 1947 m. ir jis emigruoja į Kanadą. Kaip ir visiem lietuviam tremtiniam, taip ir iš Lietuvos pasitraukusiai kunigijai, nebuvo lengva kūrimosi pradžia svetimuose kraštuose. Gal galvodamas apie mokslinį darbą, jis nuvyko dar studijuoti į Otavos universitetą. Po metų čia gavo teologijos daktaro laipsnį. Iš Otavos jis atvyko į Hamiltoną, kuriame dar nebuvo lietuvio kunigo. Čia įsteigė lietuviams Aušros Vartu parapiją, kurioj jau 30 m. klebonauja. Vadovybė, įvertindama jo nuopelnus, 1962 m. suteikė jam prelato titulą.

Šešiasdešimt penkeri metai

Prel. J. Tadarauskas yra gimęs 1913 m. spalio 23 d. Lietuvos sostinėje Vilniuje, bet užaugo ir savo vaikystės dienas praleido Ukmergės apskr., Pašilės miestelyje. Pradžios mokyklą baigusį gabų ir mokytis norintį savo jaunąjį šeimos berniuką tėvai nuvežė į Ukmergės gimnaziją. Vėliau iš ten jis persikėlė į Kauną pas jėzuitus. Pajutęs kunigo pašaukimą, įstojo į Telšių kunigų seminariją. Talentingas ir veržlus jaunuolis betkurioje profesijoje būtų padaręs karjerą, bet jį, atrodo, daugiausia traukė dvasiškio-pedagogo darbas, kurį buvo pradėjęs dar Lietuvoje. Tremtis, kaip ir daugeliui mūsų, pakeitė darbus. Didžioji jo amžiaus metu dalis praėjo besteigiant ir beorganizuojant parapiją, besirūpinant statybomis, remontais, savo parapijiečių vargais, džiaugsmais ir nelaimėmis. Būnant tokioje vietoje, visą laiką reikėjo prašyti, raginti, perspėti, raminti. O mes ži-

(Nukelta į 9-tą psl.)

SKAITYTOJAI PASISAKO

AR PAGRĮSTI PRIEKAIŠTAI?

Didžiausiais lietuvių gyvenimo įvykiais ne tik turime džiaugtis, bet juos taip pat ir kritiškai vertinti. Būdami kritiški patys sau, neslėpdami trūkumų, nedengdami nepasisekimų, lengviau pajėgsime ateityje išvengti klaidų pakartojimo.

Apie Pasaulio Lietuvių Dienas, įvykusias praėjusią vasarą Toronte, daug rašė ir teberašo visa laisvojo pasaulio lietuvių spauda, reikšdama džiaugsmą ir nurodydama trūkumus. Pasitaiko laikraščių, kurie tuo didžiuoju lietuviško gyvenimo įvykiu visai nesidžiaugia, o tik jį smerkia. Taip pat pasirodo straipsnių, kurių autoriai vien kritikuoja ir priekaištauja, nenorėdami net pažvelgti į pozityviuosius to įvykio momentus. Prie pastarųjų tenka priskirti ir A. Rinkūno straipsnį "Jautrūs momentai seime", paskelbtą "Tėviškės Žiburiuose" 1978. VIII. 24 numeryje.

Visą savo aštrokai negatyvų seimo įvertinimą A. Rinkūnas užbaigia žodžiais ". . . daugiau į tokius seimus nebus verta važiuoti". Kodėl?

Štai trejetas jo priekaištų:

1. ". . . seime vyraujančioji grupė pristatė naująjį pirmininką nė posėdžio nelaukdama", nors pagal PLB konstituciją "valdyba pati pasiskirsto pareigomis"; 2. seimo daugumai nepatikęs prie vienos rezoliucijos pasiūlytas šalutinis sakinys, "kad 'Pasaulio Lietuvis' būtų redaguojamas ir kitaip manančių tolerancijos dvasioje". Iš čia jis daro išvadą, kad kažkokia "viena grupė" (ne "seimo dauguma") . . . "net tolerancijos žodį iš rezoliucijos išbraukia"; 3. "seimo daugumą sudarančioji grupė" nepanorėjusi kalbėtis su "atskilusios bendruomenės vadų delegacija".

Kiek šie A. Rinkūno priekaištai pagrįsti?

1. Nesusipratimas dėl paskubinto naujojo PLB pirmininko pristatymo pačiame seime buvo išaiškintas, išspręstas ir užbaigtas. Straipsnio autoriaus ašaros netikros. Iš antros pusės, pats A. Rinkūnas prieš seimą spaudoje viešai pasisakė, kad į PLB valdybą sutiktų kandidatuoti, į pirmininkus — ne. Išeina, kad, pagal jo konstituciniams nuostatams "jautrumą", aš pats turiu teisę iš anksto kandidatuoti ar nekandidatuoti į pirmininkus, o jei kas kitas tai daro, tai jis jau vienos įtartinos grupės konspiracijos eksponentas.

2. Nežinau, prie kurios rezoliucijos buvo pasiūlytas "šalutinis sakinys", tačiau jis, mano supratimu, yra kalbinė ir loginė nesąmonė. Ne smerkti, bet sveikinti reiktų seimą, kad parodė jautrią ištikimybę ir pavergtai Lietuvai, ir lietuvybei, ir logikai.

3. "Atskilusios bendruomenės" klampynėje galima minkytis iki nualpimo. Tačiau jei tai yra iš viso problema, ji yra grynai "amerikietiška", ir tik Amerikoje, o ne Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime spręstina. Esmiškai tai yra ne "abiejų bendruomenės šakų" (tokių "šakų" iš viso nėra), kaip teigia A. Rinkūnas, bet JAV Lietuvių Bendruomenės ir Amerikos Lietuvių Tarybos nesutarimo klausimas. Į šį klausimą daug šviesos įneša gerai dokumentuotas vieno ALTos valdybos nario raštas tos organizacijos pirmininkui. Būtų visiems labai naudinga, kad ALTa aną raštą paskelbtų viešai ir duotų savo paaiškinimus. Gal tada ir gerb. A. Rinkūnui praeitų nors operuoti insinuaciniais teigimais. **Juozas Kojelis**

APIE JAUTRIUS MOMENTUS

PLB V seimo atstovas A. Rinkūnas rugpjūčio 24 d. "TŽ" išspausdintu straipsniu "Jautrūs momentai seime" vertino kaikuriuos seimo reiškinius. Kalbėdamas vienybės reikalu, apgailestavo, kad į seimą nebuvo įsileisti JAV-se kurį laiką triukšmingai besireiškią "reorganizuotojų" atstovai. Kituose samprotavimuose A. Rinkūnas uoliai gina PLB konstitucijos straipsnius, bet šiuo atveju kažin kodėl nenurodo, pagal kuriuos tos pat konstitucijos straipsnius "reorganizuotojų" atstovai galėjo tapti seimo atstovais. Juk šiuos, pagal kraštų LB tarybų patvarkymus, rinko tik tų kraštų LB nariai.

Kitose valstybėse gyvenantiems lietuviams yra nelengva suprasti "reorganizuotojų" atsiradimą JAV ir to atsiradimo priežastis, tačiau vienybei pasiekti kelias gali būti rastas tik JAV, o ne viso pasaulio lietuvių forumuose. Pagaliau ir "reorganizuotojų" vienybės ieškojimas seime yra labiau laikytinas jų pripažinimo ir įteisinimo, o ne vienybės ieškojimu.

Nejaukiai nuteikia ir A. Rinkūno spaudoj kėlimas klausimo apie priešlaikinį naujo PLB valdybos pirmininko titulavimą. Tas klausimas iškilo pačiame seime. Paliestasis asmuo nuoširdžiai paaiškino, kaip tai atsitiko, ir visus atsiprašė, o seimo dalyviai už tai jam net ir ovacijas sukėlė, tad kam vėl tuos reikalus kelti, kai viskas gražiai išsisprendė? Ar tai nėra priekabų ieškojimas ar noras su kuo nors atsiskaityti?

Kalbėdamas apie PLB lėšas, A. Rinkūnas klausia, kodėl praėjusiam jaunimo kongresui surinktų pinigų likutis neperduodamas jaunimo sąjungai naujam kongresui rengti. Pagal tokią logiką rengiamų dainų ar tautinių šokių švenčių galimi pelnai turėtų būti naudojami tik naujų tokių pat švenčių rengimui ir niekam kitam. Tačiau visiems aišku, kad LB veikloj atliekama daug ir tokių reikalų, kurie jokių pajamų neduoda, bet pareikalauja didelių išlaidų, pvz. jaunimo atstovų ar menininkų pasikeitimas su kitom valstybėm; neišgalinčioms apsimokėti kolonijoms spaudos, knygų ir vadovėlių parūpinimas ir pan. Tad iš kur šiems būtiniems reikalams surasti pinigų, kai PLB pajamos yra labai ribotos? Ar negeriau, kai visos pajamos kaupiamos į vieną aruodą ir paskui dalijamos visiems pagal reikalo svarbumą? Gal ir tiesa, kad "pinigai yra ten, kur yra ir žmogaus širdis", bet gaila, kad mūsų tarpe yra labai daug tokių širdžių, kurioms lietuviški reikalai visai nerūpi ir kurios niekam nieko neduoda. Lietuvių vienybė ar nevienybė čia niekuo nedėta.

Nejaukus A. Rinkūno ir pakartotinis priminimas apie seime viešpatavusią kažin kokią, net ir tolerancijos nepripažįstančią grupę. Ar nebus jo paveikusios JAV "reorganizuotojų" nuolat iki nuobodumo kartojamų tvirtinimų atrūgos? Tvirtais faktais net ir A. Rinkūnui to nepavyks įrodyti, tad kam be pagrindo tokiais iš piršto išlaužtais tvirtinimais švaistytis? **Kazys Jankūnas**

VISKĄ PERSKAITAU

Iš anksto atnaujinu prenumeratą. Su pasiilgimu laukiu "Tėviškės Žiburių" atsilankant kas savaitė. Su pasigėrėjimu perskaitau "TŽ" nuo pirmojo iki paskutiniojo puslapio. Nesu sutikęs kito lietuviško leidinio, kuris pasižymėtų gražia, sklandžia, taisyklinga kalba kaip "TŽ". "T. Žiburiai" yra man lietuvių kalgos mokytojas! Stasys P. Vaičaitis

Jeigu jūsų Taupomųjų Kanados Lakštų terminas baigiasi šiemet

Dabar laikas juos vėl investuoti į naujus Taupomuosius Kanados Lakštus

Štai trys lengvi žingsniai, kad pinigai dirbtų jums

1 Suraskite ir patikrinkite savo lakštus

Šį rudenį baigiasi terminas Taupomųjų Kanados Lakštų serijų:

1969/70 serija (S24) baigiasi 1978 m. lapkričio 1 d.

1968 m. Special Replacement Series (SR) baigiasi 1978 m. spalio 1d.

Žiūrėkite ženklų "S24" arba "SR" ant besibaigiančių lakštų kampo prieš serijinį numerį.

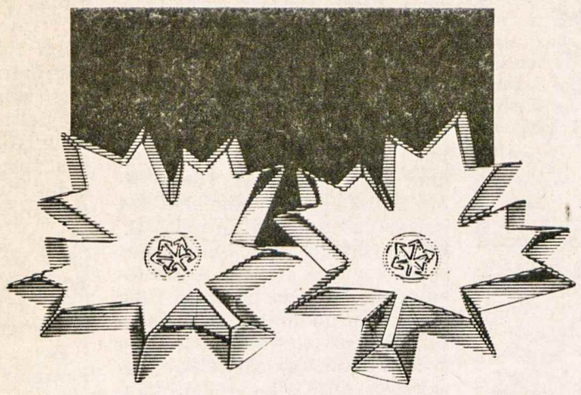

2 Sužinokite savo lakštų kainą grynais

Suėjus terminui, kiekvienas turintis "S24" arba "SR" lakštus, gaus kainą, pažymėtą ant lakšto, plius specialų priedą (cash bonus payment) ir nustatytas palūkanas.

Jei turite abejonių dėl savo lakštų vertės, kreipkitės į asmenis įstaigos, kur laikote pinigus arba investuojate.

3 Speciali procedūra palengvina reinvestavimą

Turimus Taupomuosius Kanados Lakštus — serijas "S24" ir "SR" atneškite į savo banką arba kitą įgaliotą finansinę įstaigą. Ten pat bus atlikti formalumai, susiję su jūsų lakštų iškeitimu. Lakštų "S24" sumos bus automatiškai perkeliamos lapkričio 1 d.

Ta pačia transakcija galite paimti 1978/79 metų serijos Taupomųjų Kanados Lakštų. Jūs galite reinvestuoti vias pajamas, gautas iš pasibaigusių lakštų į naują seriją. Taip pat galite dar pirkti jų iki $30.000, t.y. maksimalinės leidžiamos sumos 1978/79 metų lakštų serijos. Tai puikus būdas panaudoti pinigus, kad jie dirbtų jums!

Veikite dabar

Yra per 900.000 kanadiečių, turinčių besibaigiančių lakštų. Jeigu jūs esate vienas iš jų, nueikite į savo banką, investacijų agentą, pasitikėjimo bendrovę, kredito uniją ir susitarkite dėl reinvestavimo į naujus Taupomuosius Kanados Lakštus. Padarykite tai dabar, kol nėra spūsties!

Nauji Taupomieji Kanados Lakštai teikia jums didelį pasirinkimą

Naujoje serijoje galite pasirinkti lakštus. Yra reguliarių palūkanų lakštai, už kuriuos palūkanos mokamos kiekvienais metais, ir jungtinių palūkanų lakštai, kurie jūsų palūkanas automatiškai reinvestuoja, mokėdami nuošimčius ir už palūkanas.

Reguliarių palūkanų lakštai

Jei norite reguliarių metinių pajamų už savo investaciją, jums patiks reguliarių palūkanų lakštai, už kuriuos palūkanos mokamos automatiškai kiekvieną lapkričio 1 dieną.

Jei esate toks, kaip ir daugelis lakštų savininkų, jums patiks tiesioginis pervedimas. Tai patogus būdas pervesti palūkanas į jūsų čekių arba taupomąją sąskaitą. Prašykite tai padaryti, kai pirksite naujus lakštus. Taip pat galite gauti palūkanas čekiu, siunčiamu per paštą.

Jungtinių palūkanų lakštai

Jei norite didinti savo santaupas arba investavimą ateičiai bei senatvės fondui, jūs pasirinksite jungtinių palūkanų lakštus, už kurių palūkanas gaunamos palūkanos, t.y. po pirmųjų metų mokama garantuotų metinių palūkanų 8.9%. Pavyzdžiui, $100 lakštas per 7 metus, terminui pasibaigus, bus paaugęs iki $181.74.

Saugūs ir betkada iškeičiami

Kurią lakštų rūšį bepasirinksite, žinokite, kad turite gerą, saugų investavimą, kuris gali būti paverstas grynais pinigais kiekvienu momentu.

Geros palūkanos

Nauji Taupomieji Kanados Lakštai išleidžiami 1978 m. lapkričio 1 dieną ir duos metinių palūkanų vdurkį 8.90%, jei bus išlaikyti iki galo 1985 metais. Kiekvienas naujas lakštas duoda 8.50% palūkanų pirmaisiais metais ir 9% kievienais likusiais šešeriais metais.

Pirkimas Taupomųjų Kanados Lakštų yra graži kanadiečių tradicija jau 30 metų. Tie lakštai yra išbandytas dalykas.

8.90%
Vidurkis metinių palūkanų pabaigoje

Tai išbandytas pasirinkimas

Sportas nepriklausomoje Lietuvoje

K. BARONAS

Kelių mėnesių laikotarpyje namų biblioteką papuošė trys sportiniai leidiniai: pavergtoje Lietuvoje parašytas Juozo Klimo 162 psl. dydžio "Kaimo sporto kelias", V. Vokietijoje — "Fussball Weltmeisterschaft 1978" ir Jono Narbuto išeivijoje parašytas "Sportas nepriklausomoje Lietuvoje".

Pirmoji knyga, atsiųsta mielo Vilniaus laikų bičiulio su įrašu "sporto ir plunksnos bičiuliui Kaziui Baronui mūsų tautos gyvastingumui paliudyti. Autorius J. Klimas, 1978 m. balandžio mėn. 26 d., Kaunas". Taigi, š. m. leidinys, liečiąs vieną pavergtos Lietuvos organizaciją "Nemunas", jo 25 m. gyvavimo sukakties proga. Su maža propagandinių "kvepalų" d o z e buv. nepriklausomos Lietuvos futbolo ir ledo ritulio rinktinių narys J. Klimas apžvelgia nueitą "Nemuno" kelią ir jo įnašą į Lietuvos ir tarptautinį sportinį gyvenimą, nors įvade jis taip pat pažymi, kad pirmos rašytinės žinios apie senovės lietuvių fizinę kultūrą siekia VI š. Deja, autorius nenurodo šaltinių.

Antrą prabangų leidinį — "Fussball Weltmeisterschaft 1978" (Pasaulinės 1978 m. futbolo pirmenybės) reikėtų priskirti prie albumų, nes futbolo pirmenybes Argentinoje E. Huberty ir W. B. Wange daugiausia atvaizdavo puikiom nuotraukom (labai dažnai spalvotom) bei trumpais paaiškinimais ir žaistų rungtynių pasekmėm.

Artimiausias širdžiai leidinys yra, be abejonės, Jono Narbuto "Sportas nepriklausomoje Lietuvoje 1919-1936". Tai autoriaus kruopštaus darbo ir medžiagos telkimo vaisius, o gausiai sportininkų šeimai išeivijoje — nepamainoma dovana ir kartu sportinio gyvenimo nepriklausomybės metais paminklas. Kiek girdėjau, Lietuvos šuolio į tolį rekordininkas Antanas Vaupšas (jo pasekmė yra 8,03 m.) yra parašęs ar net išleidęs Lietuvos sporto istoriją (išleido Vilniaus "Minties" leidykla?), tačiau iš anksto šiuo atveju reikia pasakyti, kad "buržuaziniai" laikai bus atvaizduoti įvairių cenzorių juodžiausiom spalvom, panašiai kaip J. Klimo leidinyje, kur jie kukliai pasivadino redaktoriais ar techniškais redaktoriais.

Tiesa, erškėčiais buvo kloti Lietuvos sportinio gyvenimo pirmieji keliai. Tai pripažįsta ir J. Narbutas, jau įvade rašydamas, kad "atsikuriančioje valstybėje visų kultūrinių gyvenimo šakų pradžia buvo labai sunki, nes visko trūko. Tai iš visų tos ar kitos šakos veikėjų pareikalavo didelių pastangų ir pasiaukojimo. Visas kultūrinio ir ekonominio gyvenimo šakas, kiek tik kuklūs ištekliai leido, rėmė vyriausybė, todėl ir jų pažanga buvo daug spartesnė. Truputį kitaip buvo su sportinio gyvenimo pradžia. Pirmiausia pati sporto sąvoka atsikuriančioje valstybėje buvo beveik nežinoma. Ją suprantančių buvo labai nedaug, o sportuojančių nebuvo, išskiriant keletą sportininkų už Lietuvos ribų. Dėlto sporto pradžia buvo nepaprastai sunki, nes viskas buvo palikta privačiai iniciatyvai" (psl. 5).

Be jokio "vyniojimo į vatą" autorius nuoširdžiai ir pamatuotais šaltiniais bei nuotraukomis nušviečia pirmus nepriklausomos Lietuvos sportinio gyvenimo žingsnius, pradėdamas nuo sporto organizacijų ir jų iniciatorių. Ir tenka su J. Narbutu sutikti, kad "nepriklausomybės kovų laikotarpyje ir jam pasibaigus, vyresnioji karta visas savo jėgas buvo sukaupusi atkurtos valstybės atstatymui. Dalis jų buvo net įsitikinusi, kad sportas, kaip toks, mūsų neskaitlingai tautai ir vos atsikūrusiai valstybei yra per didelė prabanga. Lietuva esanti žemės ūkio kraštas, ir jos jaunimas pakankamai "prisisportuojąs prie dalgio, plūgo ir grėblio" (9-10 psl.).

Organizaciniam Lietuvos sportiniam gyvenimui autorius skiria 70 psl., išvardindamas lietuvių ir svetimtaučių įsteigtas organizacijas. Neminėsiu čia vokiečių bei lenkų, bet sustosiu ties žydais ir jų skundais sunkiu gyvenimu nepriklausomoje Lietuvoje. Štai, 186 psl. įdėta nuotrauka skelbimo lietuvių ir **hebrajų kalbomis** (mano pabraukta — K. B.) apie įvyksiančias Kauno lengvosios atletikos pirmenybes ir futbolo rungtynes tarp Klaipėdos Spielvereinigung — Kovo — Makabi komandų Kauno žydų Makabi stadijone 1925 m. rugpjūčio 22-23 d. d. O kiek kartų vien tik žydų tautybės atstovai laimėjo Lietuvos stalo teniso pirmenybes ir vien tik Lietuvos žydai atstovavo Lietuvai pasaulinėse stalo teniso pirmenybėse?! Panašiai juk buvo su vokiečiais ir lenkais, kurie net po "Sakalų" organizacijos priedanga vykdė POW tikslus. Taip, Lietuva buvo duosni ir mielaširdinga visoms tautinėms mažumoms, kurios šiandieną už tai atsidėkoja jai botago kirčiais.

Pradedant 80 psl., J. Narbutas beveik chronologine tvarka pateikia sportinio Lietuvos gyvenimo svarbesnius įvykius ir rungtynių pasekmes. Be abejonės, čia užaugusiam jaunuoliui lengvosios atletikos p a s e k mės bus "juokingai žemos", nedideli ir krepšių skaičiai ar dviračiu nuvažiuotas nuotolis, tačiau, atsikūrusiai Lietuvai tai buvo šviesūs žiburiai, rodę kelią į gražią ateitį.

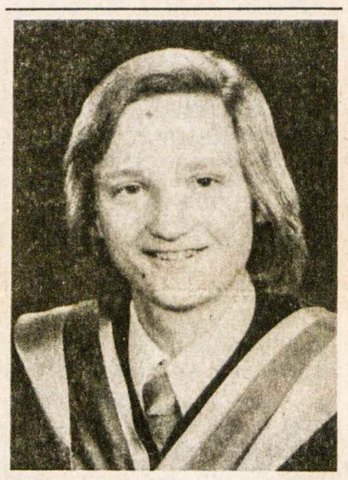

TOMAS-PETRAS REGINA, Petro ir Ilmos Reginų sūnus, šiemet baigęs ketverių metų (honours) muzikos kursą (fleitos specialybę) bakalauro laipsniu Queen's universiteto muzikos fakultete Kingstone, Ont. Šį rudenį pradėjo tolimesnes studijas Toronto universitete magistro laipsniui gauti. Tomas priklausė skautų vyčių būreliui, buvo vienas pirmųjų Stepo Kairio mokinių skudučių ir birbynių grupėje. Jis mielai sutiktų duoti privačias muzikos pamokas. Tel. 960-1932.

Autorius, atrodo, didelę antipatiją jaučia K. Dineikai. Gal tarp jų buvo kokia nors asmeniniai nesusipratimai? Dievai žino, palikime ramybėje, bet 3-4 kartus paženklinti K. Dineiką tikrai nevertėjo. Atrodo, žmogus siekė karjeros ir tiek. Antra — autorius daug darbo įdėjo į šią knygą, rinkdamas medžiagą, nuotraukas, sužymėdamas jose sportininkus. Čia dar reikėjo paskirti savaitę laiko ir gale knygos alfabetine tvarka sudaryti visų išvardintų knygoje sportininkų sąrašą.

Knyga yra kaip filmų juosta, kurioje puikiai matomas sportinis nepriklausomos Lietuvos gyvenimas. Tad dar labiau laukiame antrosios dalies, t. y. 1936-40 m. Lietuvos sportinio gyvenimo leidinio, kuris jau atiduotas spaustuvei. Joje bus: 1937 m. Europos krepšinio pirmenybės Rygoje, pasaulinės šaudymo pirmenybės Helsinkyje, tautinė olimpiada, Europos moterų krepšinio pirmenybės Romoje, III Europos krepšinio pirmenybės Kaune ir pasaulinės šaudymo pirmenybės Liucernoje.

Už šiuos leidinius J. Narbutui nuoširdi padėka visų išeivijos sportininkų.

J. Narbutas, SPORTAS NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE 1919—1936. Viršelis dailininko Romualdo Bukausko. Kalbą taisė Anupras Tamulynas. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Čikagoje. Nei tiražas, nei kaina nepažymėti. Knyga parduodama po $10.

• Be lietuviškos spaudos nebus sąmoningos tautos.

LABAS,

aš esu Jadvyga (Hedi)

ir priklausau

"Haute Coiffure"

grupei.

Mes rūpinamės grožiu, esame specialistės plaukų kirpimo, dažymo ir pusmetinių šukuosenų. Aplankykite mus! Jus maloniai nuteiks erdvus mūsų salonas, ir jauki, draugiška atmosfera. Lauksime!

962-3355

131 Bloor Street West, Toronto, Ontario M5S 1R1

The Colonnade

KAILIŲ PARDAVIMAS BE MOKESČIŲ!

Nuolaida 20% iki 40%

IŠVENGSITE PARDAVIMO MOKESČIŲ, PIRKDAMI ŠVARKUS, KAILINIUS APSIAUSTUS IŠ ĮVAIRIŲ ŽVĖRIŲ KAILIŲ — MINKŲ, MUSKRATŲ, MEŠKĖNŲ, VILKŲ, LAPIŲ

AMERICAN DRESS and FUR

BRAMPTON MALL

HWY. 10 & NANWOOD — 451-5010

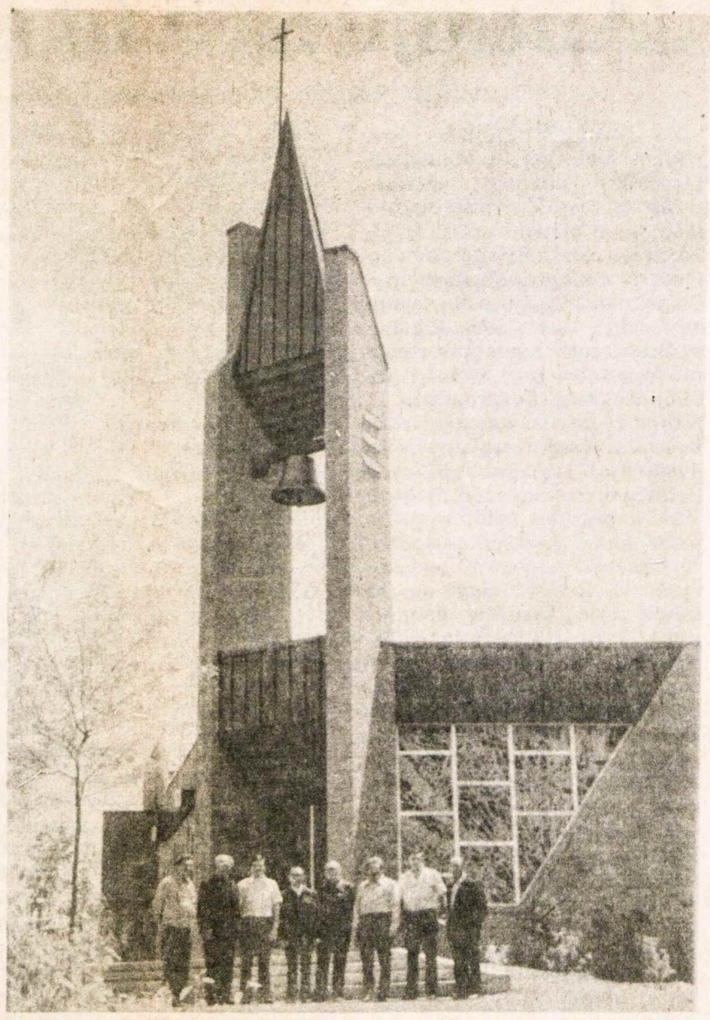

Naujausia laisvojo pasaulio lietuvių šventovė, pavadinta Lietuvos Kankinių vardu ir pašventinta 1978. VI. 11. Ši lietuvių parapija, kuri anksčiau vadinosi Šv. Jono Kr. vardu, įsikūrė Mississaugoje, vakarinėje Toronto srityje, ir š.m. spalio 14-15 d.d. mini 50 metų veiklos sukaktį Nuotr. S. Dabkaus

Ar verta remti spaudą?

E. DANILIŪNAS

Jau kelinti metai esame liudininkai liūdnu įvykių: dalis įmonių bankrotuoja arba, norėdamos to išvengti, sustabdo dalį gamybos ar net ir visą savo veiklą. Panašioje padėtyje yra atsidūrusi ir mūsų spauda. Dėl į padanges iškilusių kainų ji išgyvena likiminę kovą. Jos darbuotojai nė nemano streikuoti, bet nesykį aukoja savo poilsio valandas ir kuklų skatiką, kad spauda galėtų tęsti savo svarbią misiją išeivijoje. Čia ji atlieka svarbesnį vaidmenį, negu nepriklausomoj Lietuvoj, kurioje buvo prieinama vise eilė komunikacijos priemonių. Gi čia mes neįstengiame naudotis nei televizija, nei radiju (išskyrus savąją valandėlę), nei angliškąja spauda. Kelių jos darbuotojų aukojimasis gali jai šiek tiek padėti, bet negali jos išgelbėti per eilę metų, jei iš kur nors neateis jai stipresnė pagalba. Angliškosios spaudos pajamų pagrindas yra skelbimai, lietuviškoji spauda tuo negali pasigirti, nes tai jai yra neįmanoma. Prenumeratų mokesčio didinimas nevisada padidina pajamas, nes dėl to dalis prenumeratorių atkrinta. Taigi čia ir yra mūsų spaudos pagrindinė problema: ji turi surasti naujų ir pastovesnių pajamų šaltinių arba . . . turi nustoti egzistuoti. Mažos etninės grupės spaudai mažai tegalės padidinti pajamas iš skelbimų ar panašių šaltinių. Todėl atrodo, kad jai yra likusi vienintelė realesnė išeitis — sąmoningos plačiosios visuomenės parama, galinti jai padėti išsilaikyti per ilgesnę metų eilę.

Bet . . . ar ji yra verta tokios paramos ir visų mūsų dėmesio? Tuo galbūt geriausiai įsitikiname, kai spauda atostogauja arba kai jos negalime gauti dėl pašto streiko ar panašių priežasčių. Tada pajuntame, kad kažko svarbaus mums trūksta. Vakarai ir savaitgalio rytmečiai tampa nuobodžiais.

Yra visa eilė argumentų, kalbančių už tai, kad spauda yra viena iš svarbiausių ir būtinai išlaikytinų mūsų veiksnių išeivijoje. Dėl vietos ir laiko stokos, čia suminėsiu tik du iš jų. Pirma, lietuviška veikla čia gali klestėti kaip tik todėl, kad mūsų spauda jai nuoširdžiai talkina: įdėjai porą skelbimų apie vykstančius renginius ir . . . salės prisipildo gausiais žiūrovais. Antra, jos dėka viso pasaulio lietuviai pasijunta kaip viena graži šeima: yra įmanoma viens apie kitą sužinoti, palaikyti ryšius ir t.t. Jutimas, kad ne mes vieni krutame, bet viso pasaulio lietuviai, — suteikia mums nemaža stiprybės bei ryžto ir toliau dirbti bei aukotis. Spaudai sykį suklupus, jos jau nebeįstengtume atgaivinti. Be spaudos taptume atskirų salelių daug dirbą, bet mažai pasiekią darbuotojai. Spaudos baliai sudaro progą pasakyti mūsų spaudai ačiū, vienu ar kitu būdu ją paremiant. Progų yra daug, tik reikia didesnio įsigilinimo į reikalo svarbumą, reikia daugiau nuoširdžių rėmėjų. Tad visais būdais **remkime spaudą, kol dar nevėlu,** nes jos netekę pakriktume kaip dykumoje paklydę paukščiai.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni P I G I A K A I N A . P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

TORONTO MIESTAS

ATMATŲ IŠVEŽIMO TVARKARAŠTIS

Padėkos Diena — spalio 9, pirmadienį.

Nebus atmatų išvežimo spalio 9, pirmadienį. Normalus pirmadienio išvežimas bus atliktas antradienį, o normalus antradienio išvežimas — trečiadienį.

Nebus išvežami laikraščiai ir sunkūs daiktai (šaldytuvai, sofos, matracai, medžio gabalai, šepečiai ir pan.) spalio 11, trečiadienį.

Palikite laikraščius ir sunkius daiktus išvežimui spalio 18, trečiadienį.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
Toronto miesto viešųjų darbų viršininkas

Lietuvių kunigų seimas

KUN. J. STAŠKUS

JAV Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės seimas įvyko rugsėjo 20-21 d. d. Providence, R. I. Dalyvavo 39 kunigai, vysk. V. Brizgys ir ses. Onutė Mikailaitė. Seimą pradėjo pirm. kun. dr. Z. Smilga. Pirmininkauti buvo pakviesti: kun. dr. M. Čyvas, kun. dr. J. Grabys ir kun. P. Baltakis, OFM, o sekretoriauti — kun. V. Pikturna ir kun. J. Steponaitis. Rezoliucijų komisija buvo sudaryta iš kun. dr. V. Cukuro, prel. dr. Vyt. Balčiūno ir kun. J. Staškaus.

Žodžiu seimą sveikino Vatikane dirbąs prel. dr. A. Bačkis ir Pasaulio Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės pirm. kun. J. Staškus. Raštu buvo gautas sveikinimas iš ALTos pirm. dr. K. Bobelio.

Pranešimai

Seimui pranešimus padarė JAV Kunigų Vienybės valdybos sekr. kun. Vyt. Pikturna ir valdybos ižd. kun. V. Dabušis. Pasirodo, daugiausia iždo pinigų išleidžiama "L K B Kronikos" leidimui anglų kalba sąsiuviniais (apie $10,000 per metus). Taipgi Lietuvių Katalikų Tarnybos išlaikymui skiriama apie $5,000 per metus. Iždo pinigai taip pat naudojami sekmadieninių mišiolėlių leidimui, metinių kunigų rekolekcijų rengimui, biuleteniams ir pan. Liet. Kat. Kunigų Šalpos Draugijos pirm. prel. J. Šarnus ir ižd. kun. J. Pakalniškis pranešė apie tos draugijos padėtį. Pasirodo, tik apie 140 liet. kunigų visame laisvajame pasaulyje šiai draugijai priklauso. Aišku, JAV ir Kanados kunigai ir šiaip yra gerai apdrausti ligos ar senatvės atveju, bet kituose kraštuose nėra taip gerai. Juo daugiau lietuvių kunigų šiai draugijai priklausys, juo pajėgesnis bus jos fondas ir galės pagelbėti tiems lietuviams kunigams, kuriems tikrai tos pagalbos reikia. Buvo priimtas pasiūlymas, kad už kiekvieną mirusį tos draugijos narį būtų atlaikomos trejos Mišios. Tuo pasirūpintų draugijos valdyba.

Lietuvių Katalikų Tarnybos pranešimą padarė jos vedėjas kun. K. Pugevičius. Jis nušvietė Tarnybos atliekamus darbus, pasisekimus bei vargus.

Lietuviškojo mišiolo reikalu pranešimą padarė kun. V. Zakaras, pateikdamas seimo dalyviams ir mišiolo puslapio pavyzdį. Daugumas nutarė, kad mišiolui būtų naudojamos stambesnės ir ryškesnės raidės nei pavyzdyje ir kad raudonų (rubrikos) raidžių vietoje būtų naudojamos mažesnės kursyvinės raidės. Tokiu būdu būtų sutaupyta pinigų ir palengvintų ateityje spausdinti panašų sumažintą mišiolėlį tikintiesiems. Kun. K. Pugevičius pranešė apie Atgailos sakramento vadovėlį, šermeninių maldų tekstus ir giesmynėlius. Visi jie šiuo metu kaikuriose vietovėse savo jėgomis ir nuožiūra išleidžiami. K. Tarnyba rūpinasi visą tą medžiagą vienon vieton sutelkti ir ką nors visiems išleisti. Kun. J. Vaišnys, SJ, pasiūlė visus šiuos numatomus leidinėlius prijungti prie tikintiesiems išleisimo mišiolėlio. Tai būtų labai praktiška ir patogu.

Dvasinis atsinaujinimas

Seimas rūpinosi ne tik einamaisiais reikalais, bet ir bendrai visa šio meto išeivijos lietuvių ir pavergtosios tėvynės religine padėtimi. Pirmiausia buvo mestas žvilgsnis į save simpoziume "Dvasinis atsinaujinimas", kuriam vadovavo kun. A. Saulaitis, SJ, ir ses. Onutė Mikailaitė. Jiedu kalbėjo apie dabartinę JAV ir Kanados lietuvių katalikų parapijų dvasinę būklę pagal prieš porą savaičių surinktus įspūdžius iš asmenų, suvažiavusių į katechetinį pasitarimą Toronte, Prisikėlimo par. patalpose. Pagal juos, išeivijos lietuviu religinė būklė nesanti labai džiugi. Daugelio tikinčiųjų dėmesys krypsta kitur: t.y. arba į vietines nelietuviškas parapijas, arba visai nuo parapijų. Lietuviškose parapijose daugiau dalyvauja vyresnioji ir vidurinė karta. Jaunimas jaučia sentimentų lietuviškajai parapijai, t a č i a u net ir jo pavyzdingiesiems trūksta religinio sąmoningumo. Lietuviškose šeimose dažnai trūksta religinių žinių geram vaikų auklėjimui. Aplamai, visur trūksta dvasinės patirties ir labai dažnai religija paverčiama tautiškumo priemone. Reikėtų steigti maldos bei Šv. Rašto būrelius, jaunų šeimų bei kitokius diskusijų ratelius, religinius kursus ir pagalvoti apie naujus būdus rekolekcijoms.

Po simpoziumo vyko būrelių diskusijos, kuriose buvo svarstomi svarbiausi veiksniai parapijų atsinaujinime, o taipgi atsinaujinimo apraiškos bei galimybės.

Pagalba Lietuvai

Seime buvo atkreiptas dėmesys ir į tikinčiųjų būklę pavergtoje Lietuvoje. Paskaitą tema "Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronika mus įpareigoja" skaitė kun. K. Pugevičius. Jis nurodė karžygišką tikinčiųjų laikyseną Lietuvoje ir kokių priemonių turime imtis jiems padėti. Pirmiausia, visi kunigai turi užsisakyti pluoštus "Kronikos" sąsiuvinių anglų kalba ir juos platinti savo aplinkoje. Taipgi kunigai turi rūpintis savo aplinkos informacija apie religinę būklę Lietuvoje. Savose parapijose lietuviai turi organizuoti Šv. Rašto ir "LKB Kronikos" vakarus, steigti aktyvistų būrelius žinių apie religijos priespaudą Lietuvoje skleidimui ir laiškų kalinamiesiems rašymui. Prelegentas pabrėžė, jog politikai kreipia dėmesį tik į tuos asmenis, kurie gali už juos balsuoti. Todėl kiekvienoje vietovėje Lietuvą liečiančiais reikalais turi rūpintis vietinės apylinkės lietuviai. Buvo pabrėžta, kad reikia raginti duosniau aukoti religinei lietuvių šalpai ir net savo testamentuose dalį palikimo tam reikalui skirti. (Kanadoje šiam tikslui parapijose yra daroma rinkliava pirmąjį kovo mėn. sekmadienį per Tikinčiosios Lietuvos Dieną).

Diskusijų metu buvo iškelta ir svarstyta visa eilė techniškų klausimų, o vėliau kun. J. Steponaitis pasidalino savo įspūdžiais iš pavergtos Lietuvos.

Išrinkta nauja JAV Kunigų Vienybės valdyba: pirm. kun. Zenonas Smilga, vicepirmininkai — kun. Juozas Matutis, kun. Vaclovas Martinkus, kun. Albertas Kontautas, kun. Vytautas Zakaras, kun. Kazimieras Pugevičius, sekr. kun. Vytautas Pikturna, ižd. kun. Viktoras Dabušis.

Nutarimai

JAV Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės 69-sis seimas:

1. Skatina išeivijos lietuvius k u n i g u s "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikų šviesoje" a. atnaujinti savo įsipareigojimus Kristui ir tėvynei, b. sąmoninti savo parapijiečius ir steigti aktyvistų grupes, reaguojančias į kiekvieną Lietuvos tikinčiųjų persekiojimo veiksmą, c. skelbti savo parapijose pirmųjų mėnesių šeštadieniais Fatimos Marijai įsipareigojančias Atgailos, Rožinio ir Komunijos dienas už netikinčiųjų atsivertimą Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

2. Sveikina visą katalikiškąją lietuvių išeivijos spaudą, kovojančią už Kristaus karalystę Lietuvoje bei išeivijoje, o lietuvius kunigus kviečia skatinti kitus ir patiems organizuoti šiai spaudai paramą.

3. Įpareigoja Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybių vadovybes bent porą-trejetą kartų į metus lietuviškoje spaudoje kreiptis į jaunimą pašaukimų reikalu, nurodant Šv. Kazimiero kolegijos ir visų lietuviškų vienuolijų adresus; skatina lietuviškųjų parapijų k l e b o n u s kviesti lietuvius pašaukimų direktorius į parapijas pašaukimų reikalu.

4. JAV ir Kanados lietuviai kunigai, susirinkę Providence, RI, sveikina popiežių Joną Paulių I, primena pavergtosios tikinčios Lietuvos reikalus ir prašo atkreipti dėmesį į arkiv. Jurgio Matulaičio beatifikacijos bylą.

Seimas buvo labai sumaniai globojamas vietinės lietuviškos parapijos klebono kun. Vaclovo Martinkaus, kuris nuoširdžiai visus vaišino. Į šią šventę atskubėjo vietinis vyskupas Louis E. Gelineau ir iš kaimyninės Norwich vyskupijos vysk. Daniel P. Reilly, kurie gražiu žodžiu sveikino ir kun. Martinkų, ir visus suvažiavusius lietuvius kunigus.

Abi dienas seimo nariai Mišias koncelebravo su vysk. V. Brizgiu ir skirstėsi patenkinti seimo turiniu bei sprendimais.

"Nukankintieji kovoja drauge su mumis . . . Jie stiprina mūsų gretas . . . Tebus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą." ARKIV. M. REINYS Vladimiro kalėjime

RIČARDAS DAUNORAS, buvęs Vilniaus operos solistas, dainuoja Otavoje Carletono universiteto muzikos fakulteto salėje. Akompanuoja muzikė Madeleine Roch **Nuotr. L. Giriūno**

"Kur beklajoju, tave matau..."

Solisto Ričardo Daunoro koncertas Otavoje

JUOZAS DANYS

Š.m. rugsėjo 10 d. Otavoje, Carleton universiteto muzikos fakulteto Loeb salone, įvyko buvusio Vilniaus operos solisto Ričardo Daunoro lietuviškų dainų ir operų arijų koncertas.

Pirmoje koncerto dalyje solistas dainavo "Auk, berželi" V. Blušiaus, "Requiem mano draugams" G. Gudauskienės, "Žaliojoj lankelėj" J. Tallat-Kelpšos, "Neturiu aš namelių" R. Žigaičio, "Ėsk, karvute" J. Gruodžio, "Anoj pusėj Dunojėlio", "Išėjo tėvelis į žalią girelę" ir "Mergužėle brangi" — visos S. Šimkaus ir "Šią naktelę, per naktelę" M. Petrausko. Tai mūsų "klasikinės" dainos, būdingos ramumu ir nostalgija. Sol. Daunoras jas atliko, sekdamas tradicijas ir pajieškodamas gilesniu bei švelnesnių niuansų.

Antroje dalyje padainavo eilę arijų: "Rudolfo kavatina" (V. Bellini "Sonnambula"), "Colleno romansas" (G. Puccini "La Bohema"), "Fiesko romansas" (G. Verdi "Simon Boccanegra"), "Don Bazilio arija" (G. Rossini "Sevilijos kirpėjas") ir L. Beethoveno "In questa tomba", F. Schuberto "Der Lindenbaum". Šioje dalyje sol. Daunoras galėjo stipriau parodyti plačią savo balso apimtį ir gylį. Ypač puikiai ir efektingai buvo atlikta populiari Don Bazilio arija ir melancholiška, dramatiška Colleno arija ("La Bohema").

Tiek arijų, tiek lietuviškų dainų parinkime buvo labai didelis įvairumas nuotaikos ir muzikiniu atžvilgiu, bet sol. Daunoras lengvai pereina iš melancholiškų į judrias dainas bei arijas. Jo bosas yra švelnaus, malonaus tembro, labai gerai valdomas, dainų ir arijų atlikimas labai tikslus, muzikalus, rodąs gera mokyklą.

Otavos publika solisto dainavimą sutiko labai entuziastiškai ir gausiais plojimais išprašė net tris papildomas dainas ir arijas.

Solistui akompanavo kanadiečiams ir lietuviams gerai žinoma muzikė Madeleine Roch iš Montrealio, kuri yra dažnai kviečiama akompanuoti ruošiant operas National Art Centre Otavoje. Jos meistriškas akompanavimas sustiprino koncerto įspūdį, ypač atliekant operų arijas.

Per pasaulį

Otavos koncertas buvo pirmas iš 8 ar 9 R. Daunoro koncertų Š. Amerikoje (Otava, Montrealis, Bostonas, Niujorkas, Filadelfija, St. Petersburgas ir kitur). Į Otavą Daunoras atvyko iš Australijos, kur praleido 6 savaites ir atliko 6 koncertus.

Šios koncertų kelionės yra globojamos Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos, kurios pirmininkė G. Juozapavičiūtė buvo atvykusi į Otavos koncertą. Pastarąjį organizavo KLB Otavos apylinkės valdyba, kurios nariai šiuo metu yra ir KLJS nariai.

Prieš dvejus metus Ričardas nusprendė padaryti labai lemtingą žingsnį savo gyvenime: jau pasiekęs Vilniaus operos solisto pozicijos, nutarė atsisakyti tos taip užtikrintai atrodančios solisto karjeros suvaržytoje darbo bei gyvenimo atmosferoje ir pasilikti V. Europoje. Nemokant kalbos, pradžioje perspektyvos nebuvo žavinančios. Atrodė, teks keisti profesiją. Bet padrąsintas pradeda naują savo gyvenimo etapą, tikėdamas savo ateitimi. Jis ne tik koncertuoja įvairiose vietovėse, bet ir pradeda gilinti savo dainavimo studijas Vakarų pasaulyje. Jau antri metai studijuoja operos konservatorijoje Stuttgarte, V. Vokietijoje, pas pasaulinio masto dainavimo profesorius. Jis pats jaučia pažangą, pastebi tai ir girdėjusieji jį prieš metus Toronte bei Hamiltone. Jis vis daugiau įsijaučia į Vakarų pasaulio muzikinį gyvenimą ir jo reikalavimus sėkmingai solisto karjerai.

Su puikiais įgimtais balso ir muzikiniais duomenimis, rimtu dainavimo bei vaidybos lygiu ir parodytu ryžtu nebijoti galimų gyvenimo sunkumų R. Daunoras daug pasieks.

Labai sėkmingą Otavos koncertą, publikos pakartotinai prašomas, R. Daunoras baigė labai įspūdingai atlikta G. Melerio norvegų liaudies daina "Gimtinė", kurios nostalgiški žodžiai "kur beklajoju, tave matau, o gimtine..." lydi dainininką, keliaujantį per pasaulį, kaip ir daugelį kitų lietuvių.

• **Laisva spauda gali būti gera ar bloga, bet be laisvės tikriausiai ji bus tik bloga (Albert Camus).**

DVI NAUJOS J. BURKAUS KNYGOS

"DU DVASINIŲ BŪTYBIŲ PASAULIAI", 444 psl., JAV $8.50, ir **"KONNERSREUTHO TERESĖ" (Neumanaitė),** $5.00. Užsakyti: **"Sūduva", 809 Ramble St., Hot Springs, AR 71901, USA**

KĄ TIK IŠĖJO IŠ SPAUDOS

RAŠYTOJOS

Marijos Aukštaitės

APYSAKA

"Išeivės keliu"

Ji vaizduoja jautrius mergaitės išgyvenimus, dailininką, kunigą ir aplamai išeivišką aplinką

Knyga turi 207 psl. Kaina $5.50. Užsakymus siųsti per "Tėviškės Žiburius"; per D. ir B. Kriaučiūnų krautuvę, 313 Barton St. E., Hamilton, Ont.; per leidėją A. F. Navikevičių, 555 Sheppard Ave. W., No. 202, Downsview, Ont. M3H 2R7, Canada.

Pro raudonus akinius

J. Kuzmickis

Komunistų veikėjos Navikaitės-Meškauskienės atsiminimai "Ateities viltys"

Michalina Navikaitė - Meškauskienė, gimusi 1907 m. vasario 16 d. Uosinėje, Marijampolės apskr., nuo pat gimnazijos laikų žavėjosi kairiojo sparno idėjomis. 1925 m. įstojusi į Kauno universitetą, įsijungė į eserų maksimalistų partiją, kuriai ilgą laiką priklausė ir jos draugas K. Boruta.

Suimta už priešvalstybinę veiklą, 1928 m. buvo nuteista 16 metų kalėti, tačiau amnestija bausmę sutrumpino iki 8 metų. 1930 m., kalėdama Ukmergės kalėjime, parašė "Balso" redakcijai laišką, pasmerkdama "maksimalistų partijos ideologijos pagrinde stovintį individualizmą", atmetantį klasių kovą ir iškeliantį reikalą "išauklėti dvasiniai tvirtas asmenybes, kurios istoriją pakreips sulig savo nuožiūra". Tuo pačiu metu įstojo į komunistų eiles, fanatiškai įsitikinusi, kad "tik komunistų partija turi teisės vadovaut ir vadovauja revoliucinei darbininkų kovai" (12 p.).

1935 m. išleista į laisvę, komunistų partijos įsakymu įsijungė į "antifašistinį Liaudies frontą tarp inteligentų", įpareigota suorganizuoti legalų "antifašistinį" žurnalą. 1940 m. buvo "išrinkta" liaudies seimo atstove, karo metu pasitraukė į S. Rusiją ir, grįžusi su Raudonąja Armija, dirbo įvairiuose komisariatuose iki 1961 m. išėjo į pensiją.

"Ateities vilčių" genezė

Šiais metais "Vagos" leidykla Vilniuje išleido M. Meškauskienės atsiminimų knygą, kurioje ši aprašo penkerių metų įvykius, kalint Zarasų, Ukmergės, Šiaulių, Bajorų, Kauno kalėjimuose ir pirmuosius laisvės metus Kaune, jieškant ryšio su komunizmui simpatizuojančiais inteligentais profesoriais ir rašytojais.

Kalėjimas, be abejonės, nėra laisvė, tačiau kalėti Lietuvoje buvo žymiai lengviau, negu komunizmo aukoms, ištremtoms į Sibiro taigas: prižiūrėtoja "geroji 'ponečka' Emilija Neverauskienė... perduodavo iš laisvės atsiųstą maistą, laikraščius, vieną kitą knygą. O svarbiausia ... išnešdavo į laisvę mūsų laiškus tėvams ir artimiesiems" (25 p.).

Būdingos buvo jos idėjinės draugės kalinės, padėjusios kovoti prieš Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę: Gezė Glezerytė, Zenė Greifenbergienė ir jos sesuo Manė Chodosaitė, Mima Frankaitė, Liuba Levinaitė, Sonia Rapoportaitė, Chaja Rozentalytė ir kt. — atstovės tos tautos, kuri ir šiandien nenori suprasti nei savo klaidų, nei nusikaltimų.

Išleista iš kalėjimo ir porą savaičių pasibasčiusi Kaune, prieš pradėdama vykdyti partijos įsakymą, nuvažiavo į tėviškę. Deja, dukters "ateities viltys" nebuvo suprantamos nei namiškiams, nei pažįstamiems: "Kur sėdėčiau, ką daryčiau, jie vis žiūri, akimis klausia klausia. O ko?!" Vargšė Michalina žiemos metu įsmukdavo į nekūrentą seklyčią. "Čia aš tarsi ištrūkstu iš to žvilgsnių tinklo... net juokai nieko bendro neturi su namie esama nuotaika... — tai tik priedanga nerimo, kažko neišsakyto ir noro suvokt, įspėt mane liečiančią mįslę" (101 p.).

Autorė jautėsi "jau ne ta". Ir norėdama nebūtų galėjusi pritapti "prie šio tyliai smilkstančio gyvenimo" (103 p.). Ją, tėvų "nesuprastą", viliojo "naujas, sunkus, sudėtingas, nežinomas" darbas komunizmo pogrindyje.

Nesusivokianti partija

Grįžusi į Kauną ir susitikinėdama su CK atstovu Juozu Gareliu, nustebo partijos nenuoseklumu: jai buvo įsakyta mestis į "inteligentijos subūrimo darbą", nors jai nesinorėjo grįžti prie tos visos "inteligenščinos", prie "tų hamletėlių". Jai buvo įsakyta organizuoti legalų antifašistinį žurnalą, o CK atstovas patarė "kol kas vengti ryšių su Petru Cvirka, Salomėja Nėrim ("dėl jų esama daug neaiškumų") ir dar kai kuriais" (108 p.).

M. Navikaitė, partijos narė, nustebo: "Tilvytis gerokai įklimpęs į "Kuntaplio" pelkę, kurioje "šnipų ir žvalgybininkų pilna"; "į žvalgybą su visu kūnu ir dūšia nuriedėjęs Raila; K. Boruta — "nereikalingas"; nieko gero nežino apie Montvilą; S. Čiurlionienė — "nuolatinis prezidentūros svečias; doc. Stankevičius, gynęs ją kariuomenės teisme — "su hitlerininkais"; "Viktoras Biržiška beveik nusigėrė... Mykolas esąs toks liberalas, kuris kiekviena proga keikia Tarybų Sąjungą, komunistus". Tačiau, kai buvo liečiamos leidinio lėšos, CK atstovas liepė kreiptis į profesorius, advokatus, gydytojus: žmonės prie pinigo, iš jų ir išplėšk" (111 p.).

Kai M. Navikaitė ryžosi jieškoti ir surasti "stambesnių šulų", kurie turėjo visuomenėje "solidų vardą", pasijuto labai menka — "už antifašistinę veiklą teista, kalinta, atimtos pilietinės teisės, esu bedarbė"... Tačiau ji jautėsi turinti "labai daug — už manęs giliame pogrindyje, kovose užgrūdinta Lietuvos Komunistų partija... Kas gali su ja nesiskaityt?" (126 p.).

Pas profesorius ir rašytojus

Pasirodo, tas "labai daug" nemažai padėjo: su partiete kiekvienas jos aplankytas skaitėsi. Kai užėjo pas savo buvusį dekaną, 70 metų prof. P. Leoną, jis ją "draugiškai pasitiko, ilgai spaudė ranką, pasodino į fotelį", tačiau, teisindamasis, kad esąs persenas, kad jo "firma gerokai sukompromituota", lyg norėdamas neprašyta viešnia atsikratyti, "pažadėjo piniginę paramą" (139 p.).

Atšiauriai ją priėmė "gilios marksistinės analizės" kritikas K. Korsakas, prikišdamas, kad jos "nelegali spauda nuolatos jį puola, kritikuoja", kad jam užtenką "Kultūros", kurią jis faktiškai redaguojąs: ji jam "ir duona, ir moralinė nepriklausomybė".

Kai V. Krėvė pasiūlė aplankyti prof. V. Dubą — "aktyvų ir tikrą laisvamanį", kurio "nekenčia visi krikdemai ir profesoriai teologai" (208 p.), autorė atrado jį "smarkiai patinusiais poakiais" ir vengiantį įsileisti į gilesnes kalbas bei pažadus. "Visi sėdėjo ir laukė jūsų", — "liūdnai nusijuokė" profesorius ir kitąkart, renkant aukas "kovojančiai Ispanijai", "tarsi kariškis pasitempė, patylėjo ir, žodžio netaręs, iš stalčiaus išėmė stambesnę sumą pinigų" (251 p.). Su už autorės nugaros šmėkšančia pogrindine komunistų partija turėjo "skaitytis".

Aplankė ir "knygų žynį", 1919 m. Vilniaus Kapsuko vyriausybėje buvusį liaudies švietimo komisarą prof. Vacl. Biržišką. Pastebėjęs, kad "dirbąs Lietuvai naudingą darbą", kad dėl to esąs ramus, visdėlto pasakė "žurnalui pritariąs, būtinai duosiąs medžiagos. Ir pinigais paremsiąs" (224 p.). Autorei beliko "tik dėkoti, tik linkčioti galva..."

Pas V. Krėvę ir kitus

53 metų V. Krėvė Mickevičius priėmė ją su kava, su "dideliais torto gabalais ir servizo priedais", su cigaretėmis, bet "sąmoningai stūmė, atidėliojo rimtą pokalbį, tarsi nujausdamas visą jo sunkumą" (161 p.). Pripasakojęs apie "Smetonų giminės ir aukštosios valdininkijos išsigimimą" ("Krėvė kalbėjo ir kalbėjo"), visdėlto išlydėdamas pažadėjo "pasitarti su savo fakulteto profesoriais, pašnekėti su jais" apie numatytą žurnalą.

V. Krėvė — pagrindinis autorės atsiminimų knygos charakteris su "spindinčia aureole, kuri apgaubė jo galvą dar žalioje jaunystėje". Žinia, sunku laukti autentiško jo charakterio atskleidimo, kai autorei, fanatiškai partietei, neįmanu išvengti subjektyvių prielaidų bei samprotavimų. Kad V. Krėvė su kitais "susirūpinęs svarstė, koks gi likimas laukė mūsų ir kitų mažų tautų" (206 p.), abejoti netenka. Kad jis buvo "sudėtingas, gilus, daug žinantis ir ... gal gudrus", kad "jis tave jau iš pat pradžių tarsi kiaurai mato", taipgi neabejotina. Kad jis "toks sunkiai įžvelgiamas, vos suvokiamas, nuolatos besikeičiantis" — tai jau tyli užuomina apie Krėvės pasitraukimą į vakarus ir Lietuvos okupacijos pasmerkimą, nes "gal kaip tik dėl šito sudėtingumo Krėvės gyvenime buvo nemažai vingių, kurių jis neišvengė ir tolimesnėje ateityje" (212 p.). M. Meškauskienės tikslas, taip plačiai aprašant Krėvę, ar tik nebuvo "rehabilituoti" klasiką, kai sąmoningai nutylėjo jo pagrindinį lūžį.

Nedaug simpatijų autorė rodo S. Čiurlionienei. Išpasakojusi apie dešimtis tūkstančių litų, išleistų žemės sklypui bei namams, reikalą "lįsti į skolas", ji klausėsi šios poringių ir galvojo: "Kokia jūs buvote ir kokia dabar esate?" (242 p.).

Balys Sruoga ir jo kūryba taipgi netraukė ir nežavėjo autorės, o po Krėvės išsamių pasakojimų "tarsi bijojo". Su juo "geriau nesusitikt, nesusipažint — vis tiek aš jo nepakeisiu" (269 p.). B. Sruoga taip jai "ir liko mįslė".

Įtarumas ir fanatiškumas

Kai skaitome apie autorės kontaktus su P. Cvirka, K. Korsaku, K. Boruta, J. Banaičiu, J. Šimkumi, nustembame tų ryšių dirbtinumu, nenuoširdumu. Nieko jai neturėjo pasakyti partijos narys J. Banaitis, o J. Šimkus: "Tas jo teisinimasis, mostagavimas rankomis — lyg kas jį mėgintų nukryžiuot, o jis vis ginasi, ginasi ir negali, niekaip negali apsigint" (258 p.). Iš tikrųjų, "kas galėjo su partija nesiskaityti"?!

Visa dvasia ir kūnu fanatiškai atsidavusi partijai, autorė negalėjo suprasti, koks iš tikrųjų jos nusistatymas. Kai mėgindavo pasiginčyti su CK atstovu J. Gareliu, "jis nekantriai nutraukdavo: toks nusistatymas, ir privalai jo laikytis" (111 p.). Kai autorė susitiko Karolį Didžiulį ir paklausė, kodėl puolami kaikurie "pažangieji rašytojai" (ko ir pati galėjo tikėtis), šis teisinosi, kad nesugebama ryžtingai "padaryti galo sektantizmui", kad partinė "informacija dažnai vėluoja, o kai kada ir ne visai teisinga būna". Aiškiausiai partijos pasimetimą vėliau paaiškino J. Garelis: "Tiesiog mes nežinome padėties. Todėl ir sukam jums galvą — vienas taip, kitas kitaip... Mes net negalėjome suvesti jūsų su bet kuriuo žymesniu inteligentu. Ryšių nebuvo" (186 p.).

Dar keisčiau elgėsi partijos "titnagas" Matas — Antanas Sniečkus. Po pirmojo susitikimo pati save klausė, ko su juo susitiko: "Pasižiūrėt į tą inteligentę, kuri plūkėsi ten su savo 'minkštakūniais inteligentėliais'? Net pikta darėsi" (263 p.).

* * *

Ši atsiminimų knyga duoda progos suprasti fanatiškos komunistės psichologiją: partijos besikaitaliojąs nusistatymas — jos įsitikinimų pagrindas. Kuris mėgina nuo diktatūrinės linijos nukrypti, tas sektantas, eseras, maksimalistas. Tie, ku-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Linksmai nusiteikę čikagiečiai solistai, atlikę Toronte kabaretinio vakaro programą 1978. IX. 23. Iš kairės — Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Praputonelis. Vakarą surengė PLJ Sąjungos valdyba **Nuotr. A. Šeškaus**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

DR. DOV LEVIN, dirbąs Jeruzalės universitete, parašė straipsnį hebrajų k. žurnale "International Problems" 1978 m. 2 nr. apie Sov. Sąjungos politiką Baltijos valstybėse 1917—1945 m. Ten jis apibūdina sovietu pastangas stiprinti diplomatinius bei karinius santykius, siekiant užimti tas valstybes. Sovietų svajonei išsipildyti padėjo Vokietija, pasirašydama atitinkamą sutartį (Ribbentropo-Molotovo), kuria Baltijos valstybės atiteko Sov. Sąjungai, nežiūrint užsienio ir vietinių protestų. Net ir vokiečių okupacijos metais Sov. Sąjunga esą stengėsi atgauti Baltijos valstybes. Tam tikslui įsteigė tautinius dalinius raud. armijoj ir partizanų formacijose. Kai raud. armija 1944 m. grįžo į Baltijos valstybes, tautiniai baltiečių sluogsniai ("nationalist circles") tai laikė "reokupacija". Nors Baltijos valstybės yra susovietintos, gyventojų priešinimasis — aktyvus ir pasyvus — tebesąs gyvas iki šių dienų. Pažymėtinas autoriaus netikslumas liečiąs tautinius sluogsnius. Okupacija (Baltijos valstybių) vadina ne tik "tautiniai sluogsniai", bet ir visi tų kraštų gyventojai bei visas laisvasis pasaulis, išskyrus komunistinius kraštus ir visokio plauko komunistus. Apgailėtina, kad kaikurie žydų istorikai sovietinę Baltijos valstybių okupaciją vadina net "išlaisvinimu".

SOL. ARNOLDAS VOKETAITIS rugpjūčio 2 d. dalyvavo Kolorado operos festivalyje, kuris buvo surengtas Colorado Springs vietovėje. Dainavo G. Bizet operoje "Carmen". Naujajame Čikagos "Lyric" operos sezone šį rudenį A. Voketaitis dainuoja dviejose operose — G. Puccinio "Vakarų mergaitėje" ir J. Masseneto "Wertheryje". Pirmosios operos spektakliai buvo pradėti rugsėjo 22 d. ir bus užbaigti spalio 20 d., antrosios pradedami spalio 25 d., užbaigiami lapkričio 13 d.

M. R. RAMŪNAITĖ-MACDONALD, režisavusi dokumentinį filmą apie dailininkus A. A. Tamošaičius Kanadoje "Spirits of an Amber Past", gavo premiją — bronzinę plokštę filmų festivalyje Columbus, Ohio. Šis filmas Kanadoje jau keletą kartų buvo rodytas. Jis bus rodomas š.m. spalio 14 d. Lietuvos Kankinių par. salėje KLB tarybos suvažiavime.

LITERATŪROS VAKARE, kuris šią vasarą buvo surengtas Tėvų pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte, Maine valstijoje, Nelė Mazalaitė skaitė tris trumpus savo kūrinėlius — "Pasakojimai apie žiedus", "Pagal šventas knygas" ir "Didieji žygiai". Algirdas Landsbergis, išvertęs į anglų kalbą iš Lietuvos gautą nežinomo autoriaus pjesę "Pasivaikščiojimas mėnesienoje", literatūros vakaro dalyvius supažindino su šiuo kūriniu, kurį niujorkiečiams režisavo Jonas Jurašas. Vakaro programą savo eilėraščiais papildė poetas L. Andriekus, OFM. Dailiojo žodžio rečitalį surengė dramos teatro veteranas Henrikas Kačinskas, programon įtraukęs Vaižganto "Juodžiaus kelmą", trumpus Putino eilėraščius, ištrauką iš Justino Marcinkevičiaus "Mindaugo", L. Andriekaus, J. Blekaičio ir H. Radausko poezijos posmus. Jam talkino dramaturgas Algirdas Landsbergis, skaitęs farsinio pobūdžio savo vaidinimą, kuriame vaizduojami bandymai atimti iš Izraelyje gyvenančio Icchoko Mero Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją, paskirtą už romaną "Striptizas".

DAINŲ IR ARIJŲ KONCERTAS rugpjūčio 19 d. įvyko Argentinos sostinėje Buenos Aires, Susivienijimo Lietuvių Argentinoje organizacijos salėje. Programą atliko du profesinio lygio siekiantys solistai — mezzo-sopranas Zuzana Valadkaitė-Lopez ir bosas-baritonas Antanas Slančiauskas. Dainavimą jiedu studijuoja pas Buenos Aires "Colon" teatro solistą A. Matiello ir buvusį Berlyno operos muzikos mokytoją W. Seldbigeri. Koncertą papildė vokalinis SLA moterų oktetas "Žibutės", įsteigtas 1975 m. vadovo dr. J. Simanausko. Programon buvo įtraukti tarptautinių klasikų kūriniai — W. A. Mozarto, R. Schumanno, G. F. Haendelio, M. de Falla, A. Dvoržako ir kt. Lietuviškai daliai atstovavo Vytauto Klovos "Pilėnų" operos Ūdrio arija, atlikta sol. A. Slančiausko su "Žibutėmis", ir to paties kompozitoriaus Z. Valadkaitės-Lopez padainuota Elenos arija iš operos "Duktė", du S. Šimkaus ir B. Gorbulskio duetai. Akompanavo prof. W. Seldbigeris ir dr. A. Dominas. Buenos Aires lietuviai džiaugiasi kylančiais savo solistais ir "Žibučių" oktetu, kurį sudaro: S. Stankevičiūtė, A. Bačanskytė, D. Deveikienė, I. Simanauskaitė, K. Mičiūdaitė, A. Callegaris, I. Bačanskytė ir C. Mičiūdaitė. Joms akompanuoja akordeonistas inž. G. Kliauga. "Žibučių" oktetas buvo įsteigtas po sėkmingų Kanados lietuvaičių kvarteto "Aušra" gastrolių Argentinoje bei kitose P. Amerikos šalyse.

"DAINAVOS" ANSAMBLIS Čikagoje repeticijas po vasaros atostogų pradėjo rugsėjo 12 d. Jaunimo Centre. Pagrindinis dėmesys teks šį sezoną numatomai pastatyti muzikinei Aloyzo Jurgučio ir Anatolijaus Kairio dramai "Emilija Platerytė".

LIAUDIES BUITIES MUZĖJUJE Rumšiškėse buvo surengta paroda "Suvenyras gimtajam kraštui", kurioje dalyvavo liaudies meistrai iš Kauno, Vilniaus, Panevėžio ir Lenkijos Balstogės. Parodai jie pateikė apie 200 lininių, metalinių, molinių bei gintarinių suvenyrų.

"VAGA" VILNIUJE 30.000 egz. tiražu išleido spalvotu nuotraukų albumą "Vilniaus architektūra", atspaustą Erfurte, R. Vokietijoje. Leidinį paruošė ir apipavidalino dail. R. Gibavičius, panaudodamas žymiausiu Lietuvos fotografų nuotraukas. Įvadą parašė žurnalistas D. Šniukas ir architektas V. Čekanauskas. Paaiškinimai duoti lietuvių, rusų ir anglų kalbomis. Recenzentai džiaugiasi augšta poligrafine albumo kokybe. Pvz. Romualdas Ozolas rašo: "Čia kaip tik tiks žodis apie spalvotą fotografiją. Pirmąkart mūsų spaudos leidinyje ji nekelia apmaudo, priešingai kaip tik ji teikia visai knygai būdingą pavasariškai skambų giedrumą. Dėkojant draugams Erfurto spaustuvininkams, mums lieka tik palinkėti sau greičiau tokias poligrafijos galimybes susikurti čia pat, namuose, tame pačiame Vilniuje..."

LIETUVOS KRAŠTOTYROS DRAUGIJOS Kauno skyrius rinko medžiagą apie tradicinę medinę XIX š. Kauno priemiesčių architektūrą. Ekspedicijos dalyviai, vadovaujami A. Nemčinsko ir mokslinio vadovo S. Daunio, padarė 28 gyvenamųjų namų bei sodybų planus, užfiksavo piešiniuose keliasdešimt detalių, padarė daug nuotraukų, ištyrė senųjų namų apšildymo sistemą.

KAUNO PAVEIKSLŲ GALERIJOJE technikos bei kompozicijos įvairove pasižyminčių kilimų ir gobelenų parodą surengė dail. Bronė Valantinaitė-Jokūbonienė. Tai yra jau antroji paroda, atidaryta naujuosiuose galerijos rūmuose, pastatytuose Donelaičio gatvėje.

VILNIAUS GRĄŽTŲ GAMYKLA prieš 15 metų įsteigė kaimišką savo kapelą "Vyrų tvorelė ir viena gėlelė". Kaip rodo kapelos pavadinimas, ją sudaro vyrai ir smuikininkė Antanina Putnaitė. Kapeloje dainuoja vyrų kvintetas. Jos vadovas — L. Pranulis, Vilniaus konservatorijoje įsigijęs chorvelžio specialybę. Kapela kasmet surengia apie 60 koncertų ir šiuo metu jau ruošiasi savo 500-jam koncertui.

MASKVOS PARODŲ SALĖJE apžvalginę savo tapybos darbų parodą surengė dail. Jonas Švažas. Pagrindinė jų tema — pramoninis Lietuvos miestų ir gyvenviečių peizažas. Autorius parodai atrinko apie 50 savo kūrinių.

MUZIKINIS KAUNO TEATRAS naująjį sezoną pradėjo muzikine kompoz. G. Goberniko komedija "Meile nežaidžiama". Premjerinį spektaklį paruošė dirigentas S. Domarkas su rež. G. Žaliu. Scenovaizdžius sukūrė dail. R. Gibavičius, drabužių eskizus — D. Jurginienė, šokius — baletmeisteris E. Bukaitis. Pagrindinius vaidmenis paruošė solistai — D. Dirginčiūtė, J. Malikonis, A. Domeika, E. Kliučiūtė, A. Kunčius, V. Čepkus ir V. Čižikauskas. Šį sezoną teatras kauniečiams paruoš J. Širvinsko ir K. Sajos operetę "Kelionė į A-ta-tą", E. Chagagortiano operą "Auksinė kepurė", J. Strausso operetę "Linksmasis karas".

DABARTINĖS REŽISŪROS PROBLEMAS svarstė Palangoje įvykęs kino meistrų ir kino kritikų seminaras. "Naglio" teatre buvo rodomi naujausi Leningrado ir Maskvos kino studijų filmai, papildyti estų ir gruzinų kūriniais, diskutuojami režisūros klausimai. Lietuvos kino studijai atstovavo M. Giedrio "Dulkės saulėje", R. Vabalo "Mainai", A. Žebriūno "Riešutų duona", centrinei Maskvos televizijai sukurtas G. Lukšo filmas "Mano vaikystės ruduo". Šį seminarą kiekvieną rudenį Palangoje surengia Lietuvos kinematografininkų sąjunga.

PALANGOS PARODŲ PAVILJONE daug lankytojų susilaukė vietinių liaudies meistrų Teresės ir Alberto Žulkų paroda, Jiedu jau 20 metų dirba "Dailės" įmonėje. T. Žulkienė pasižymi margaspalvėmis savo juostomis, o A. Žulkus labiausiai mėgsta kurti medžio kaukes.

KUPIŠKIO KRAŠTOTYRININKAI šią vasarą tyrinėjo Levens upės kloni Žaidelių ir Virbališkių kolchozų ribose, kur ji užlies dirbtinės marios. Ekspedicijai vadovavo daugelio kraštotyrinių darbų autorius V. Sasnauskas, skyriams — P. Balčiūnas, B. Lenčinskienė, B. Pretkuvienė, P. Paukštys ir T. Raižė. Surinktoji medžiaga perduota Lietuvos Mokslų Akademijos istorijos, lietuvių kalbos ir literatūros institutams, kraštotyros darbų saugyklai.

VILNIAUS DAILĖS PARODŲ RŪMUOSE įvykusiai savo tapybos darbų parodai vilnietis dail. Leonardas Gutauskas pateikė 180 kūrinių ir keletą plokščiosios skulptūros pavyzdžių, sukurtų per pastaruosius 18 metų. L. Gutauskui yra būdingas poetiškumas, polinkis į liaudies meną. Parodoje vyravo portretai, paveikslų ciklai mūsų liaudies pasakų ir gamtos motyvais. **V. Kst.**

CHOLKAN

R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

JANE-BABY POINT, atskiras, centrinio plano, 6 kambarių namas; apšildomas saulės kambarys; gražus natūralus medis viduje; garažas su privačiu įvažiavimu; namas be skolų.

ROYAL YORK-EGLINTON, gražus 6 kambarių vienaaugštis; pilnai užbaigtas rūsys, 2 prausyklos, 2 atviri malkomis kūrenami židiniai; garažas su privačiu įvažiavimu.

SWANSEA, atskiras, originalus tributis, 3 ir 2 miegamųjų, vos keliolikos metų senumo; garažai su privačiu įvažiavimu.

RUNNYMEDE-BLOOR, 8 kambarių mūrinis namas, 2 mod. virtuvės; garažas su privačiu įvažiavimu; namas be skolų; prašoma kaina $64.900.

HIGH PARK-BLOOR, 7 kambarių atskiras namas; kvadratinis planas, vandeniu-alyva šildomas; 2 prausyklos; garažas su plačiu įvažiavimu, netoli Bloor.

ROYAL YORK-BLOOR, atskiras vienos šeimos 2 miegamųjų (5 kamb.) vienaaugštis, vandeniu-alyva šildomas; užbaigtas rūsys, nemažas sklypas, garažas su privačiu įvažiavimu.

INDIAN RD.-BLOOR, 10 didelių kambarių atskiras namas; kvadratinis planas; garažai su plačiu privačiu įvažiavimu; namas be skolų.

JANE-ANNETTE — palikimas, 5 kambarių atskiras mūrinis vienaaugštis; garažas; prašoma kaina tik $55.000.

16 ĮSTAIGŲ JŪSŲ PATARNAVIMUI TORONTE IR ONTARIO PROVINCIJOJE.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST
tel. 763-5555 **namų 535-1584**

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 15 milijonų

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	9%
Antradieniais	10 - 3	pensijų ir namų s-tas	8½%
Trečiadieniais	uždaryta	taupomąsias s-tas	7¾%
Ketvirtadieniais	10 - 8	depozitų-čekių s-tas	6%
Penktadieniais	10 - 8	DUODA PASKOLAS:	
Šeštadieniais	9 - 1	asmenines	9½%
Sekmadieniais	9.30 - 1	nekiln. turto	9¼%
		investacines	10%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR **1072 Bloor St. W.**

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

Simons ***TELEVISION***
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam televizijas, "stereo" aparatus, lietuviškas plokšteles ir suvenyrus.

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 *FILTSOS BROS*
Telefonai 533-8451, 533-8452

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario **Telefonas 535-1258**

• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Pasaulio šuolio į tolį rekordininkę Vilmą Bardauskienę, grįžtančią iš iš XII-jų Europos lengvosios atletikos pirmenybių Prahoje su čempijonės vardu ir vėl pagerintu pasaulio rekordu, Vilniaus aerodrome rugsėjo 6 d. sutiko VII-sios vidurinės mokyklos dūdų orkestras, Lietuvos sporto komiteto pirm. Z. Motiekaitis, "Dinamo" atstovai S. Šaparnis, S. Gabieža, treneris J. Gadovičius, kiti sporto darbuotojai, žurnalistai, bičiuliai ir pažįstami. Bene labiausiai jos laukė vyras Antanas Bardauskas ir ketvirtus metus įpusėjęs Tomukas. "Sporte" įdėtoje nuotraukoje Antano rankose — didelė puokštė gėlių, Vilmos — mažasis Tomukas. Paklausta, ar ji kelionėse nepasiilgsta savo sūnelio, Vilma atsakė: "O! Geriau neklauskit . . . Net apsakyti sunku, kaip pasiilgstu. Tokia jau esu: kur bebūčiau, namų ilgiuosi . . ." V. Bardauskienės ir vėl laukia ilgesnis atsiskyrimas nuo šeimos — tarptautinės lengvosios atletikos varžybos Japonijoje.

Lietuvos lakūnų augštojo pilotažo rinktinė — Jurgis Kairys, Rolandas Paksas, Violeta Gedminaitė, Leonas Jonys ir Stepas Arštikevičius dalyvavo XXVI atvirose Ukrainos lėktuvų sporto varžybose Donecke. Lietuvos lakūnai vyravo beveik visose rungtyse. Privalomųjų augštojo pilotažo figūrų atlikime aukso medalį laimėjo kaunietis L. Jonys, sidabro — kaunietis S. Artiškevičius, bronzos — vilnietis J. Kairys. Teisėjų paskirtas iš anksto nežinomas varžybų figūras geriausiai atliko S. Artiškevičius, laimėdamas I vietą. Laisvos kūrybos augštojo pilotažo figūrose visi medaliai vėl teko lietuviams: aukso — S. Artiškevičiui, sidabro — vilniečiui R. Paksui, bronzos — J. Kairiui. Varžybų čempijonus išryškino trijose figūrų grupėse pasiektų rezultatų suvestinė. Net keturias pirmąsias vietas užėmė Lietuvos lakūnai. Varžybų čempijono vardą ir aukso medalį išsikovojo S. Arštikevičius, sidabras teko L. Joniui, bronza — J. Kairiui, o R. Paksui — IV vieta. Moterų čempijonės laurus Vilniun parsivežė V. Gedminaitė. Komandiniu požiūriu I vietą laimėjo Lietuvos lakūnai, II — Donecko, III — Kijevo.

VYČIO ŽINIOS

Krepšinio sezonas pradėtas treniruotėmis penktadieniais nuo 7-10 v. v. Etobicoke mokykloje. Tuo tarpu treniruotės vykdomos jaunių B, C ir moterų klasėms. Vėliau jos bus praplėstos ir perkeltos į kitas sales.

Tėvų ir vaikų susitikimas — arbatėlė įvyks spalio 14 d., 7 v.v., L. Namuose. Jaučiamas didelis susidomėjimas šiuo renginiu, tad norintieji dalyvauti prašomi rezervuoti stalus. Renginio metu bus rodomas PLS Žaidynių filmas, pagerbti sportininkai ir prisiminta 30-čio veikla. Įėjimas visiems nemokamas. Užsisakant stalus, prašoma skambinti J. Balsiui 485-1488 arba J. Budriui 764-1254.

Baltiečių lengvosios atletikos pirmenybėse, kurios įvyko rugsėjo 16 d. latvių stadijone Sidrabene, sėkmingai dalyvavo 17 vytiečių. Jie iškovojo nemažai pergalių, o **A. Saplys** 15 m. klasėje buvo išrinktas geriausiu lengvaatlečiu. Jam teko geriausio šios klasės lengvaatlečio taurė.

Krepšinio stovykla praėjo sėkmingai. Ypatingai gerai buvo paruošta techniškai, tačiau gaila, kad joje dalyvavo labai mažai lietuvių. Klubo valdyba dėkoja stovyklos vadovui A. Eižinui už sėkmingai pravestą stovyklą.

Lauko teniso treniruočių š.m. daugiau nebebus. Klubo valdyba dėkoja sekcijos vadovui J. Žukui už sekcijos atgaivinimą ir už sėkmingą dalyvavimą žaidynėse. Vadovo pastangomis sekcija žymiai paaugo skaičiumi ir atsirado pajėgių tenisininkų. E. Andrulis, kuris žaidynėse laimėjo III v., sėkmingai dalyvavo Ontario pirmenybėse. Jis padarė nemažą staigmeną, nugalėdamas VI žaidėją. E. Andrulis buvo išskirtas XIII-ju žaidėju. **A. S.**

GOLFO ŽINIOS

Toronto Lietuvių Golfo Klubas rugsėjo 23 ir 24 d.d. Golf Haven golfo laukuose užbaigė sėkmingą 1978 m. varžybinį sezoną. Turnyre dalyvavo 66 golfininkai. Jaunasis Ant. Siminkevičius dviejų dienų rezultatu — 73, 76-149 užėmė I v. ir tapo šio turnyro laimėtoju. II v. laimėjo Ant. Sergautis 76, 74-150, III — jaunis Petras Paukštys 84, 78-162. Toliau sekė veteranas Petras Stauskas su 82, 81-163, R. Strimaitis 78, 87-165, Alg. Simanavičius 84, 82-166, V. Paukštys 84, 84-168, M. Ignatavičius 86, 82-168 ir kt. Su išlyginamaisiais smūgiais I v. laimėjo D. Laurinavičius, II — A. Juzukonis, III — A. Zalagėnas.

Moterų klasėje pirmąja ir turnyro laimėtoja tapo E. Kėkštienė, II — G. Kuchalskienė, III — I. Kymantienė, IV — J. Paukštienė.

Visa eilė premijų buvo skirta už sviedinio primetimą arčiausiai prie vėliavų; laimėtojais tapo: Aug. Simanavičius, Aug. Kuolas, P. Paukštys, P. Stauskas, D. Laurinavičius, V. Paukštys. Tolimiausias smūgis — 270 jardų priklauso A. Siminkevičiui. Sąžiningiausias skaičuotojas — J. Juodikis, džentelmeniškiausias žaidėjas — J. Koller, pavyzdingiausias jaunis — R. Vaitkevičius.

Turnyrui pasibaigus, 51 turnyro dalyvis pasiliko pietums, kurių metu klubo vadovybė pristatė laimėtojus ir įteikė dovanas. Buvo traukiami ir TLGK loterijos laimingieji bilietai. Laimėjo $150 V. Subatnikaitė Hamiltone, $75 — J. Gustainis, Toronte, $50 — Vyt. Ignas, Stratford Springs, Conn., $30 — J. Tumosa Toronte, $15 — I. Kymantienė Toronte.

Šiuo turnyru užbaigtas š.m. TLG Klubo varžybinis sezonas. Sužaista 14 turnyrų. Klubo surengtas Pasaulio Lietuvių Sportinių Žaidynių metu Nobleton Lakes, Ont., ŠALFASS turnyras, kuriame dalyvavo 163 žaidėjai. Jis laikomas pirmuoju pasaulio lietuvių golfo turnyru.

Tradicinis golfo sezono uždarymo pobūvis įvyks š.m. lapkričio 4, šeštadienį, Prisikėlimo Parodų salėje 7 v.v. Veiks baras, bus vakarienė, oficialioji ir linksmoji dalis. Įėjimas asmeniui $10, jaunimui $6.

Pranešama, kad š.m. lapkričio 19, sekmadienį, 4 v. p. p., Prisikėlimo par. muzikos studijoje įvyks metinis Toronto Lietuvių Golfo Klubo narių susirinkimas. Bus svarstomi ateities veiklos planai renkama nauja vadovybė dvejų metų kadencijai. Kviečiami golfininkai, kurie norėtų priklausyti klubui. **Sig. K.**

Jaunimo sąjunga

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pakviestas, į Torontą atvyko Lietuvos disidentas dr. A. Štromas, dalyvavęs santariečių studijų dienose Taboro Farmoje, JAV-se. Toronte rugsėjo 22 d. skaitė paskaitą Prisikėlimo Parodų salėje. Dalyvavo apie 250 klausytojų. Po paskaitos svečiui buvo surengtas priėmimas pas dr. M. J. Uleckus Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos rūpesčiu.

Kabaretinį vakarą rugsėjo 23 d. Anapilio salėje surengė PLJS valdyba. Finansiškai vakaras buvo nuostolingas, nes susirinko tik apie 150 asmenų, daugiausia jaunimo. Naujovišku vakaro stiliumi dalyviai buvo patenkinti ir skatina rengti daugiau tokių vakarų. Meninę programą atliko čikagiškiai solistai N. Linkevičiūtė ir B. Prapuolenis, vaikščiodami salėje publikos artumoje. Tai sudarė jaukią, intymią atmosferą.

Prašoma ruoštis rinkimams jaunimo atstovų į būsimą jaunimo kongresą Europoje 1979 m. Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga praneša, kad pareiškimai kandidatų į atstovus priimami iki **š.m. lapkričio 4 d.** (terminas pratęstas), **o rinkimai bus lapkričio 26 d.** Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos suvažiavimas bus š.m. lapkričio 11-12 d.d. Toronte. **V.**

Ateitininkų žinios

Moksleivių kuopos susirinkimas įvyko rugsėjo 24 d. Išrinkta nauja valdyba: Rūta Girdauskaitė — pirmininkė, nariai — Daiva Kolyčiūtė, Onutė Jurėnaitė, Danutė Skukauskaitė, Laimis Andrulis ir Morkus Sungaila. Naujoji valdyba ruošia naujųjų mokslo metų veiklos programą.

Įdomi popietė jaunimui įvyks Michael Power gimnazijoje spalio 22, sekmadienį. Pradžia — 11.30 v.r., 12 val. Mišios; atskiri seminarai (workshops) ir muzikinė programa. Visos popietės tema: "Ar Jėzus yra atsakymas į šios dienos problemas?" Visa programa užtruks iki 8 v., todėl atvykstantieji prašomi atsinešti užkandžius. Michael Power gimnazija yra 5055 Dundas St. W. Kviečiamas jaunimas nuo 13 iki 30 metų.

Sveikiname skautus, atšventusius savo veiklos 60 metų sukaktį. Tremtyje skautų veikla yra ypatingai naudinga jaunimui. Ateitininkų ideologas prof. St. Šalkauskis rašė: "Susipažinus kiek arčiau su skautų principais, negalima abejoti, kad skautų ideologija ir jų veikimo priemonės turėtų kokį nors prieštaravimą ateitininkų principams bei pareigoms. Rodos, kas gali būti gražesnio, kaip skautų pasiryžimas išlikti ištikimais savo principams; jų džentelmeniškas garbės supratimas; iniciatyvos, atsakomybės jausmo, visuomeninio solidarumo išvystymas savyje nuosavomis pajėgomis; stengimasis užsigrūdyti blogiausiose veikimo aplinkybėse; pagaliau tas drausmingumas, kuris sykiu jungia dvi jėgas — klusnumą ir vadovavimą." (Ateitininkų ideologija 96-97 psl.).

Skautų veikla

- Metinis "Šatrijos" ir "Rambyno" tėvų komiteto bazaras rengiamas lapkričio 11 d. Prisikėlimo salėse. Prisidėjimu ir dalyvavimu paremsite skautišką veiklą, kuri reikalinga ir pinigų. Ypač šiais sukaktuviniais metais atsirado daugiau išlaidų.
- Spalio 10 d., 7.30 v.v., skautų būkle šaukiamas informacinis tėvų susirinkimas. Bus aptarti bazaro ir skautiškos veiklos reikalai. Labai prašoma visų dalyvavimo — bent vieno iš šeimos.
- Padėkos savaitgalį, spalio 7-8-9 d.d., Romuvoje sk. vyčiai turės specialią iškylos programą. Visi kviečiami dalyvauti, nes bus įdomu, naudinga ir šis tas kitoniško, atsisveikinant su rudens gamta. Vyr. skautės žada bendradarbiauti.
- LS Sąjungos rinkiminės komisijos pranešimu, dėl pašto streiko Kanados rajonui pratęsiama registravimosi kor. suvažiavime data iki spalio 18 d. **Č. S.**

Rotacinį Kanados laiškanešių streiką užbaigė papildomos derybos, kurioms tarpininkavo darbo ministerio pareigas einantis A. Ouelletas su savo asistentu B. Kelly. Unijos vadas R. McGarry pasirašė provizorinę sutartį, bet ją dar turi patvirtinti balsavimu unijos nariai. Detalės tebėra nepaskelbtos. Atrodo, abi pusės padarė nuolaidų dėl unijos reikalautų papildomų 29 centų į valandą gyvenimo pabrangimui kompensuoti. Galimas dalykas, įtakos greitam streiko užbaigimui turėjo Toronte sušaukta konferencija, kurioje dalyvavo leidyklų bei prekybos firmų atstovai. Bene aštriausią žodį tarė savaitinio žurnalo "Maclean's" leidėjas L. Hodgkinsonas. 1975 m. paštininkų streike "Maclean-Hunter" leidykla turėjo beveik $2 milijonus nuostolio dėl laiku nepristatytų savo leidinių. L. Hodgkinsonas pareikalavo, kad Kanados vyriausybė ir federacinis parlamentas atšauktų streiko teisę viešosios tarnybos asmenis jungiančiom unijom. Posėdžiuose dalyvavo ir pašto min. G. Lamontagne, pasisakydamas prieš streiko teisės atšaukimą. Jis betgi prašė pašto unijas atsisakyti streikų trejiem metam, kol paštas bus paverstas valdine bendrove. Šį jo prašymą tuojau pat juokingu pavadino streikų rekordą Kanadoje pasiekusios paštininkų unijos vadas J. C. Parrotas. Jo unija, kurios vadovybę yra infiltravę maoistai, komunistai bei kiti kairiojo sparno radikalai, dabar kaip tik ruošiasi dar vienam streikui, laukdama Kalėdų priartėjimo.

Akciją prieš pašto streikus pradėjo naujai įsteigta piliečių koalicija "National Citizens' Coalition" viso puslapio skelbimais spaudoje. Juose pabrėžiama, kad paštas dėl streikų per pastaruosius ketverius metus prarado net 978.202 žmogaus darbo dienas. Aštrių priekaištų pažeriama federacinio parlamento nariams, net nebandantiems spręsti pašto problemų. Prie skelbimo pridėti lapeliai, kuriais prašoma aukų koalicijos veiklai ir reikalaujama parlamento akcijos. Juos koalicijos vadovybė žada perduoti kiekvienam atitinkamos rinkiminės apylinkės atstovui federaciniame parlamente.

Federacinės konservatorių partijos vadas J. Clarkas susilaukė nemažo spaudos ir kanadiečių dėmesio, Toronte atskleidęs vieną savo sumanymų, kuris būtų įgyvendintas pirmajame biudžete laimėjimo atveju. Nuo pajamų mokesčių jis leistų atskaityti namų savininkams palūkanas už pirmąjį mortgičių iki $5.000 per metus ir miestams mokamus mokesčius iki $1.000. Ši programa būtų įgyvendinta palaipsniui — per ketverius metus. Padidėjusiom valdinėm išlaidom padengti J. Clarkas žada jų apkarpymą kitose srityse, kaikurių valdinių bendrovių pardavimą. Nuolaidos namų savininkams liestų tik jų gyvenamąjį namą. Šiam planui entuziastiškai pritaria statybos bendrovės, namų pardavimo agentūros ir, žinoma, savininkai. Kritikai betgi atkreipė dėmesį į kitą medalio pusę. Iš šio plano daugiausia naudos turėtų tie kanadiečiai, kurie daugiau uždirba ir moka augštesnius pajamų mokesčius. Jiems palūkanų bei nuosavybės mokesčio atskaitymas sutaupytų didžiausią dolerių sumą. O kaip su pensininkais, kurie jau dažniausiai namų skolas yra išmokėję, arba su tais kanadiečiais, kurie dėl permažo uždarbio namų iš viso neįstengia įsigyti? Susidarytų savotiška diskriminacija — turtingieji bei turtingesnieji atgautų gerokas dolerių sumas, o nepasiturintieji negautų nė dolerio.

Ontario premjeras W. Davis su oficialia palyda lankėsi Izraelyje ir Irane. Jeruzalėje jis atidarė "Ontario Place" pavadintą parką, kurį sudaro 16 akrų plotas su uolomis ir tarp jų augančiomis pušimis. Parko įrengimą savo aukomis finansavo Kanados žydai, sutelkę $1,2 milijono, atsilygindami už Ontario provincijoje surastą globą. Apsilankymas Irane buvo skirtas prekybinių ryšių plėtimui, tačiau planus sujaukė netikėta Ontario pramonės ir turizmo ministerio J. Rhodes mirtis. Ištiktas staigaus širdies smūgio, jis mirė karinėje amerikiečių ligoninėje, būdamas tik 49 metų amžiaus. Pramonės ministeriją velionis buvo gavęs prieš aštuonis mėnesius ir buvo laikomas vienu talentingiausių ministerių, turinčių galimybę tapti Ontario konservatorių vadu.

Jungtinių Tautų visumos posėdyje Niujorke žodį tarė Kanados užsienio reikalų min. D. Jamiesonas. Jis ragino šios organizacijos narius ištirti masines gyventojų žudynes bei žmogaus teisių laužymą komunistinėje Kambodijoje. Šis uždavinys turi būti patikėtas JT žmogaus teisių komisijai Ženevoje. Specialų pranešimą šiais klausimais paruošė Kanados ambasada Tailandijoje, apklausinėjusi 30 pabėgėlių iš Kambodijos. Džiunglinio komunizmo veiksmus, kurių dėka jau nužudytas milijonas Kambodijos gyventojų, praėjusį pavasarį specialia rezoliucija pasmerkė Kanados parlamentas. Panašų pranešimą Jungtinėms Tautoms yra paruošusi ir Britanijos vyriausybė, taip pat reikalaujanti specialaus tyrimo. D. Jamiesonas prašė JT narius įsileisti į savo šalis daugiau pabėgėlių iš Vietnamo, Laoso ir Kambodijos. Kanada jau yra priglaudusi 7.000 pabėgėlių iš šios komunistų valdomos srities. Lig šiol kas mėnesį Kanadon buvo įsileidžiama 50 šeimų, o dabar jų skaičius bus padidintas iki 70. Stebėtojai daro išvadą, kad Kanados vyriausybė pamažu atsisako užkulisinės diplomatijos žmogaus teisėms ginti ir imasi atviros prez. J. Carterio taktikos. Tai liudijanti D. Jamiesono kalba Jungtinėse Tautose.

KANADOS ĮVYKIAI

Vieni dirba, kiti grasina

AL GARBENS

REAL ESTATE LTD.

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

Telefonai: 536-2738 ir 536-2664
1611 BLOOR ST. WEST

ALHAMBRA — ARTI LIETUVIŲ NAMŲ, atskiras plytų namas, 14 kambarių; 5 kambariai pirmame augšte, plius 4 butai nuomoti, geros pajamos, geras butas savininkui, garažas. Kaina nuženiminta.

SWANSEA, atskiras 9 kambarių namas, gerame stovyje, vandeniu šildomas; sklypas 30' x 325'; platus įvažiavimas, garažas. Viena atvira skola.

REIKALINGI
NAMAI PARDAVIMUI
Vakarais skambinkite į namus
A. Garbenis 489-1543

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:		IMA:
9⅜%	už 3 m. term. indėlius	9¾% už asm. paskolas
9%	už 1 m. term. indėlius	
8¾%	už pensijų ir namų planą	9½% už mortgičius
8%	speciali taup. sąsk.	
7½%	už taupymo s-tas	
6%	už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 21 milijono dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9 **Tel. 533-5454**

Lietuviška "Real Estate" įstaiga St. Petersburge, Floridoje

ANGELĖ E. KARNIENĖ
Broker • Realtor
Notary Public

Rezidencijos - moteliai - sklypai
Daugiabučiai (kondominiumai)
Nuomojimo patarnavimas

3701 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, Florida, 33706
Telefonas (813) 360-2448 • vakare (813) 345-2738

Lietuviška maisto krautuvė **EUROPEAN MEAT & DELICATESSEN**

2899 Bloor St. W., prie Prince Edward
Tel. 233-9783 *NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI*

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir 2239 Bloor Street West
Telefonas 762-7775 •
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 **Telefonas 531-1331**

BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) **Telefonas 531-1305**

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETIT

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

LIETUVIŠKŲ LAIKRAŠČIŲ leidėjams, ypač JAV-se, finansiškai išsiversti paskutiniu metu pasidarė gan sunku. Sunkiai sąmatą subalansuoja ir didžiausias laisvojo pasaulio lietuvių dienraštis "Draugas". Todėl rugsėjo 16 d. vakare Jaunimo Centro salėje buvo surengtas banketas "Draugo" finansams stiprinti. Į banketą, kur bilietas asmeniui kainavo $25, susirinko gerokai per 300 svečių, dalis jų ir iš kitų vietovių. Ypač gausiai buvo atstovaujama LB, lietuviai gydytojai. Buvo gausus būrys visuomeninkų, profesijonalų, nemažai ateitininkijos ir kt. Dauguma publikos atrodė esanti pačiame amžiaus žydėjime — tarp 40-60 m. Tai liudijo, kad "Draugas" skaitytojų dar tikrai nepritrūks per ateinančius 20 ar daugiau metų.

Banketo programą pradėjo rengėjų komisijos pirm. dr. A. Razma, o ją pranešinėjo jaunos kartos atstovė V. Kerelytė. Invokaciją perskaitė liet. marijonų provincijolas kun. J. Dambrauskas. Labai gaila, kad įžanginėje dalyje visai neveikė Jaunimo Centro mikrofonai, ir todėl nemažai žodžių bei minčių liko neišgirsta. Po vakarienės, paruoštos O. Norvilienės, "Lietuviai TV" vadovo T. Šluto dėka atsirado naujas mikrofonas ir atlikta linksma meninė programa. Muz. Al. Jurgučio vadovaujamas moterų sekstetas padainavo rašyt. Al. Barono parašytus kupletus, o seksteto pertraukėlės metu pats rašytojas paskaitė linksmų ir aktualių satyrų. Trumpa ir linksma programa pašėlusiai tiko banketui ir buvo palydėta gausiais plojimais. Kaikurie aktualūs sakiniai strigo į klausytojų ausis. Pvz.: "Daktaras Razma kad būčiau, vargo nebijočiau ir ateitininkų rūmus žmonai tuoj pabūdavočiau. . ." Arba: "Adomavičius kad būčiau, taip ilgai nekęsčiau, visas svieto smukles uždaryčiau, į Alvudą vežčiau. . ."

Po programos visiems dalyviams padėkojo rengėjų komisijos narys kun. V. Rimšelis. Buvo loterija ir smagūs šokiai. Šalia kitų, bankete dalyvavo Kanados LB pirm. J. R. Simanavičius, PLB garbės teismo pirm. dr. J. Sungaila, PLB pirm. V. Kamantas, JAV LB krašto valdybos pirm. A. Gečys, JAV LB krašto tarybos pirm. R. Kudukis, ALTos cv vicepirm. dr. L. Kriaučeliūnas ir sekr. kun. A. Stašys. Iš Los Angeles buvo atvykęs žurn. J. Kojelis, iš Detroito — V. Kutkus, iš Klevelando — M. Lenkauskienė ir daug kitų. Tikimasi, kad šis banketas davė glėbį tūkstantinių "Draugui" paremti ir kartu parodė, kad "Draugas" turi stiprų skaitytojų ir rėmėjų užnugarį. Banketą rengė Lietuvių Katalikų Spaudos Draugijos komisija: dr. A. Razma, inž. A. Rudis, kun. V. Rimšelis su talkininkais M. Remiene, O. Gradinskiene ir St. Džiugu. Sekstete dainavo: V. Aleknienė, G. Dambrauskaitė, J. Burgess, E. Jankutė, I. Meilienė ir M. Gabalienė.

"DAINAVOS" ANSAMBLIS rugsėjo 12 d. vakare susirinko naujojo sezono pirmajai repeticijai Jaunimo Centre. Šis sezonas bus 34-sis "Dainavos" ansamblio darbo sezonas. Ankstyvą pavasarį jis pastatys naują lietuvišką muzikinę dramą "Emilija Platerytė". Šiai muzikinei dramai apie istorinį 1831 m. lietuvių liaudies sukilimą prieš okupantus caro rusus, kuriame svarbų vaidmenį suvaidino Emilija Platerytė, libretą parašė rašyt. A. Kairys, o muziką — ansamblio meno vadovas muz. Al. Jurgutis. Baigiantis pirmajai šio sezono repeticijai, ansambliečiai ir vadovai buvo netikėtai nustebinti, kai į Jaunimo Centrą atvyko "Dainavos" ansamblio globėjai Irena ir dr. Leonas Kriaučeliūnai su pilnais krepšiais gėrybių. Su globėjais kartu atvyko ir ansamblio garbės nariai — kun. A. Stašys ir prof. B. Vitkus. Globėjų dėka įvyko smagios vaišės ir jų metu nuoširdūs pokalbiai apie naują ir gan sunkų darbo sezoną.

LB ŠVIETIMO TARYBOS posėdis įvyko rugsėjo 18 d. Jaunimo Centre. Posėdyje, kuriam pirmininkavo ŠT pirm. Br. Juodelis, dalyvavo 11 tarybos narių. "Švietimo Gairių" red. rašyt. D. Bindokienei atsisakius iš pareigų, naują redaktorium pakviestas J. Jasaitis. Į tarybą tautinio-muzikinio lavinimo vedėjos pareigoms pakviesta E. Pakštaitė-Sakadolskienė. Atlikti visi formalumai, kad LB švietimo taryba gautų atleidimą nuo valstybinių mokesčių. Todėl ateityje visi tie asmenys JAV, kurie aukos lituanistinėms mokykloms per ŠT, aukas galės nurašyti nuo mokesčių. Atskirų lituanistinių mokyklų tėvų komitetai, surinkę aukas, turėtų atsiųsti ŠT, o ši, pinigus įregistravusi į savo iždą, juos vėl grąžintų atgal, nes tokiu būdu ir tie aukotojai, kurie aukojo pinigus per vietinių mokyklų tėvų komitetus, galėtų nurašyti nuo mokesčių. Gal jau nebetoli ta diena, kad nuo mokesčių oficialiai bus galima nurašyti ir mokslapinigius, sumokėtus lituanistinėms mokykloms.

Maloniai nuteikė prof. dr. J. Rėklaitienės paskelbta žinia, kad Illinois universitete Chicago Circle Campus dėstomame lituanistikos kurse šiemet bus 25 studentai. Pirmajame (101) kurse — 15 studentų (104) — 10 studentų. Paskutinių kelių savaičių laikotarpyje padėtis lituanistikos kurso, ten dėstomo jau 6 metai, dėl labai mažo studentų skaičiaus buvo beveik beviltiška. Universiteto vadovybė norėjo jį uždaryti. Išvysčius stiprią akciją per spaudą, radiją ir asmeniškus kontaktus, vėl atsirado pakankamas studentų skaičius, ir lituanistikos kurso egzistencija bent porai metų užtikrinta. Lituanistikos kursą dėstančios prof. dr. J. Rėklaitienės žiniomis, japonai šiais metais savo kurse turės 21 studentą, o lietuviai — 25. Prof. dr. J. Rėklaitienė taip pat yra ir LB švietimo tarybos narė, aktyviai dalyvauja posėdžiuose.

PRO RAUDONUS AKINIUS

(Atkelta iš 7-to psl.)

rie klauso jos nurodymų, tie geri ir naudingi; kurie savarankiškai galvoja, tie vingiuoti, nenuoseklūs.

Atsiminimų vertė glaudžiai siejasi su autoriaus asmens turiningumu, atviru teisingumu, objektyvia laiko analize. Deja, viso to šioje atsiminimų knygoje pasigendame.

Autorės "ateities viltys" išsipildė, tačiau ne dėlto, kad "visa Lietuva" reikalavo jos revoliucinės veiklos: išrinkta į vadinamą "liaudies seimą" ir grįžusi po karo iš S. Rusijos, turėjo gerai nutuokti, kad tik sovietų patrankos parklupdė nepriklausomą Lietuvą, kad tik sovietinė armija tebelaiko ją vergijoje, kad tikrų Lietuvos vaikų ateities viltys — ne vergija, o laisvė ir nepriklausomybė.

Winnipeg, Manitoba

PARAMA GIMNAZIJAI. Juozas Demereckas, kuris vadovauja Vasario 16 gimnazijai remti būreliui, iš narių surinko po $10: V. Zavadskienės, M. Januškos, A. Kuncaičio, V. Januškos, J. Demerecko, Aug. Kalasausko, Alf. Balčiūno, Viktoro Borox-Buroko, R. Alminienės (Čikagoj), J. Grabio, kun. J. Bertašiaus, F. Kračiko, V. Noliaus (Vankuvery), M. Šarausko, K. Strikaičio ir $5 iš P. Liaukevičiaus. Iš viso $155. Š.m. rugsėjo 8 d. persiuntė Vasario 16 gimnazijai

St. Catharines, Ont.

PAKELTI Į GARBĖS NARIUS. Š.m. rugsėjo 10 d. ramovėnų susirinkime Antanas Šukys ir Jonas Radvila pakelti į LVS "Ramovė" Niagaros pusiasalio skyriaus garbės narius. Už pakėlimą balsavo 99% susirinkime dalyvavusių narių. Abu pagerbtieji yra ypatingai pasižymėję lietuviškoje veikloje.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ. Tame pat susirinkime nutarta Lietuvos kariuomenės atsteigimo sukaktį paminėti lapkričio 11 d. slovakų salėje Welland-Page gatvių sankryžoje. Programa bus paskelbta vėliau. **Kor.**

PAVERGTŲ TAUTŲ vykdomojo komiteto posėdis įvyko rugsėjo 14 d. Dalyvavo visų tautybių atstovai — lietuvių, latvių, estų, lenkų, ukrainiečių, čekoslovakų ir vengrų. Nutarta ir šiemet surengti tarptautines svarstybas, pasikviečiant keturis žymiausius šios srities kanadiečius politikus, taip pat ir visus septynis centrinio komiteto Toronte narius. Ukrainiečių atstovas, žymus vietos advokatas Ben Doličny siūlė svarstybose nevengti ir pačių aštriausių Kanados vidaus ir užsienio politiką liečiančių klausimų. Jis taipgi siūlė imtis žygių, kad vietos Brock universitete būtų surengtas plačiai visuomenei ciklas paskaitų apie visas sovietų pavergtas tautas ir apie Sov. Sąjungos imperialistinę politiką. Pasiūlymas vienbalsiai priimtas. Latvių atstovas P. Vasarinš pranešė apie rengiamą Brock universiteto salėje koncertą, kuris įvyks lapkričio 12 d. Dalyvaus chorai, solistai bei vietos simfoninis orkestras. Lapkričio 18 d. Otavoje įvyks politinė latvių demonstracija prie sovietų ambasados. Lenkų atstovas E. Dzieržek paprašė visus atstovus dalyvauti pašventinime kertinio akmens Katyno paminklui Toronte.

Ta proga galima pastebėti, kad Kanados valdžia ilgai neleido šio paminklo statyti, nenorėdama drumsti gerų santykių su Sov. Sąjunga. Paminklo statymo reikalas buvo du kartu griežta forma iškeltas St. Catharines mieste Pavergtų Tautų organizacijos surengtose svarstybose. Federacinio parlamento narys Gilbert Parent pasižadėjo imtis žygių Otavoje. Reikia manyti, kad tai padėjo gauti leidimą.

Paskutiniu darbotvarkės punktu buvo naujos valdybos rinkimai. Pirmininku išrinktas žymus čekų veikėjas Fred Jejskar, vicepirmininku — buvęs vengrų parlamento narys Nikolas Mezes. Politinių reikalų patarėju ir toliau pasiliko čekas dr. V. Fic, Brock universiteto politinių mokslų profesorius. Jo pasiūlymu posėdžio dalyviai vienbalsiai priėmė rezoliuciją, dėkojančią lietuvių atstovui S. Šetkui už pirmininkavimą dvejus metus šiai organizacijai. **Kor.**

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visiems, suruošusiems man 60-ties metų gimtadienio proga pagerbimą.

Dėkoju: J. P. Kalainiams ir jų darbščiam komitetui, solistei G. Čapkauskienei, solistui R. Strimaičiui ir muzikui J. Govėdui, "Nemuno" šokėjams, jo vadovams St. ir S. Zubrickams, pranešėjai Joanai Zubrickienei, pagrindiniam kalbėtojui St. Janušoniui ir visiems, visiems dalyviams bei negalėjusiems atvykti už sveikinimus ir dovanas.

Dėkoju didžiai gerbiamiems kunigams, kurie, nepaisydami sunkių aplinkybių, dalyvavo: Tėvui Justinui Vaškiui, OFM, prelatui dr. J. Tadarauskui, prelatui K. Dobrovolskiui, kun. P. Ažubaliui, kun. dr. P. Gaidai, Tėvui Augustinui Simanavičiui, OFM, kun. J. Staškui, Tėvui Barnabui Mikalauskui, OFM.

Dėkoju broliui Vincui, giminėms — dr. A. G. Aželiams, Br. V. Miseviciams ir dr. R. Liaubai už atvykimą, sveikinimus ir dovanas.

Nuoširdi padėka visiems, dalyvavusiems padėkos šventų Mišių aukoje sekmadienį, Tėvui Justinui Vaškiui už pamokslą, už maldas. Taip pat ačiū visiems, globojusiems mano svečius.

Padėka Jonui R. Simanavičiui, pasveikinusiam radijo bangomis.

Teatlygina Jums visiems gerasis Dievas!

Tėvas Juvenalis Liauba, OFM
St. Catharines, Ont.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

Du klausimai laikraščio skaitytojui:

1. Ar surašėte savo testamentą?

2. Ar prisiminėte testamente Kanados Lietuvių Fondą?

"PARAMOS" PRANEŠIMAS

"Paramos" kredito kooperatyvas pasiekė 21 mil. dolerių balansą. Šiais metais, t.y. per 9 mėnesius, paaugta 2 mil. dolerių.

Kanados dolerio vertei keičiantis, svyruojantys kanadiškų bankų nuošimčiai turėjo nemažą įtaką ir į kredito kooperatyvus bei kitas finansines įstaigas, todėl "Parama" praneša, kad nuo spalio 1 d. už 1 metų terminuotus indėlius bus mokama 9%, spec. taupomąsias sąsk. 8%, taupomąsias sąsk. (turi gyvybės draudą) 7½%. Įvedama nauja 3 metų terminuotų indėlių sąskaita iš 9⅜%. Už R.R.S.P. ir H.O.S.P. pensijų ir namų planą mokama 8¾%. Pakeičiami ir palūkanų nuošimčiai — už asmenines paskolas nuo spalio 1 d. bus imama 9¾%, už nekilnojamo turto paskolas — 9½%.

Primename nariams, baigusiems šiais metais gimnazijas ir stojantiems į universitetus, kad jau laikas paduoti prašymus "Paramos" stipendijai ($500.00) gauti. Prašyme pažymėti kokią sritį studijuoja, aprašyti lietuvišką veiklą ir pridėti gimnazjos baigimo pažymėjimo kopiją (su pažymiais). Kandidatą parenka Kanados Lietuvių Bendruomenės švietimo taryba.

Registruoto namų plano H.O.S.P. taupytojams primename, kad norint gauti mokestinį pakvitavimą už 1978 metus, indėliai turi būti įnešti iki š.m. gruodžio mėnesio 31 d.

"Parama" džiaugiasi, kad paskutiniais metais įstojusių narių tarpe vyrauja jaunimas ir naujai sukurtos lietuviškos bei mišrios šeimos didžiai įvertindamos mūsų palankias sąlygas.

Taupykite ir skolinkite "Paramoje"! **Vedėjas**

DOWNTOWN FLOWERS (savininkai latviai)

Gėlės įvairioms progoms. Pristatoma 2 kartus į dieną į visas ligonines ir laidotuvių namus. Savininkė DIANA WALTERS pataria ir sutvarko gėles vestuvėms. Adresas:
St. Lawrence Market, Lower Level, South Bldg.
95 Front St. E., Toronto, Ont. M5E 1C2 Telefonas 862-7042

SUDBURY, ONTARIO

(Atkelta iš 4-to psl.)

skyriumi rūpinosi apyl. pirm. A. Kusinskis. Kepinius parūpino, parodoje ir išpardavime atstovavo: vyr. šeimininkė J. Labuckienė ir šeimininkės — A. Albrechtienė, A. Kručienė, E. Tolvaišienė ir B. Stankuvienė. Meninėje programoje įvairios tautybės parodė savo tautinius šokius. Apylinkės valdyba už taip gražią tautinę reprezentaciją buvusioms šeimininkėms nuoširdžiai dėkoja.

MAIRONIO KUOPOS ŠAULIAI IR ŠAULĖS š.m. lapkričio 25, šeštadienį, 130 Frood Rd., ukrainiečių salėje rengia Lietuvos kariuomenės šventę ir torontiškės "Volungės" koncertą. Bus bendra vakarienė ir šokiai. Bilietus platina Maironio kuopos valdyba ir šauliai. **J. Kručas**

INCO NIKELIO pramonės ir kasyklų 12.000 darbininkų, nesutikdami su bendrovės siūloma vienerių metų darbo sutartimi, pradėjo, kaip visi tikisi, ilgą ir, artinantis žiemai, nuostolingą streiką. Daug palietė ir lietuvių. Kadangi Sudburis yra vienos pramonės — nikelio miestas, todėl, jai sušlubavus, labai atsiliepia į visą ekonominį miesto gyvenimą.

"Steelworkers of America" unija vadovauja darbininkams. Prieš vienerių metų darbo sutarties balsavimą unijos vadų nuomonė skilo. Šešto rajono direktorius T. Cook ragino darbininkus balsuoti už naujos sutarties priėmimą (liko tik 9 mėn.), o radikalus unijos skyriaus pirm. Petersen siūlė sutartį atmesti. 61% darbininkų pasisakė už sutarties atmetimą ir pasirinko streiką. Atrodo, kad padaryta klaida. Jai išpirkti teks vargti ilgus mėnesius. Port Colborn nikelio darbininkai tą pačią sutartį priėmė ir jau dirba. Prieš balsavimus nepažįstami asmenys, atvykę iš Windsoro, Toronto, visai nepriklausą darbininkų unijai ir nedirbą INCO darbovietėse, platindami "raudonąją" spaudą, ragino darbininkus sutartį atmesti ir pasirinkti pragaištingą streiką. **J. K.**

Pajieškojimai

Jieškau **Jono Dragaičio,** su kuriuo gyvenau Hanau stovykloje viename kambaryje (XIII blokas). Noriu susirašinėti. Žinančius apie jieškomąjį prašau rašyti: K. Petravičius, 41 Woolven St. 7250 TAS, Australia.

NORITE SUSIPAŽINTI su "Tėviškės Žiburių" savaitraščiu? Atsiųskite savo adresą ir gausite juos kurį laiką nemokamai. Naujiem skaitytojam "TŽ" pirmaisiais metais kainuoja tik $9.

TORONTO ONT

Lietuvių Skautų Sąjunga, minėdama savo gyvavimo 60-metį, atsiuntė laišką "TŽ" ir $75.00 auką, dėkodama už dėmesį lietuvių skautų ir skaučių veiklai. Pasirašė Lilė Milukienė, LSS tarybos pirmininkė.

"TŽ" redakcijoje lankėsi stud. Mečys Landas iš V. Vokietijos, lydimas PLJS pirm. G. Juozapavičiūtės. Jis yra gimęs Lietuvoje, baigęs Vasario 16 gimnaziją V. Vokeitijoje; studijuoja Muenchene ir talkina "Laisvės radijo" lietuvių skyriui. Kelionėje po Š. Ameriką jis aplankė daug lietuviškų institucijų, rūpindamasis būsimu pasaulio lietuvių jaunimo kongresu Europoje. Lankydamasis "TŽ" juos užsiprenumeravo.

Svečiai. "TŽ" redakcijoje lankėsi prof. dr. A. Štromas, lydimas Aug. Kuolo. Ta proga su juo buvo padarytas pasikalbėjimas, kuris išvys viešumą, kai bus paruoštas spaudai. Jis gyvena Britanijoje ir jon grįžo IX. 23 po kelionės po JAV-bes. — Iš JAV lankėsi Stasys Vyčas su žmona iš Hartfordo. — Kun. J. Liauba, OFM, ir jo brolis Vincas iš Čikagos. Jiedu paliko auką spaudai paremti.

Sudburio Lietuvių Žuvautojų ir Medžiotojų Klubas "Geležinis Vilkas" savo turimomis pajamomis remia lietuvišką spaudą. "T. Žiburiams" paaukojo $30. Dėkojame.

Valerija Dubauskienė iš Kalgario lankėsi Toronte ir Burlingtone pas savo ištekėjusią dukrą Rūtą. Lankydamasi "TŽ", paliko $20 auką.

"The Toronto Star" IX. 21 paskelbė rašinį apie Lietuvoje gimusio kanadiečio Benjamino Geskes pareiškimą, liečiantį sovietų kalinamą jo tėvą Matvėjų Geskes. Šis buvęs sov. armijos kapitonu, dukart sužeistas kare, bet 1971 m. suimtas už politinę veiklą ir įkalintas 11 metų. Jis buvęs žymus gydytojas Lietuvoje, pasisakęs prieš žydų emigracijos varžymą. Dabar jis esąs didelis ligonis ir pagal sovietinius įstatymus turėtų būti paleistas. Laikraščio korespondentas kreipėsi tuo reikalu į Kanados užsienio reikalų ministeriją, kuri pažadėjo ištirti šį reikalą, jei šeima kreipsis. Sov. Sąjungos ambasada pareiškė neturinti nieko bendro su nusikaltėliais. Kalinio sūnus yra neseniai atvykęs į Kanadą, lanko anglų k. kursus, kad galėtų dirbti savoje inžinieriaus specialybėje.

Kanados lenkai paminklą Katyno aukoms pastatys Toronte, Beatty parkelyje prie Roncesvalles gatvės. Anksčiau toks paminklas buvo planuojamas Otavoje ar Edmontone, bet premjero P. E. Trudeau vyriausybė nedavė leidimo, nenorėdama erzinti Katyno žudynėmis apkaltintų sovietų. Masiniame kape Katyne okupacinė vokiečių kariuomenė rado sušaudytus 4.245 lenkų karininkus. Laiškai ir užrašai įrodė tarptautinei komisijai, kad tie lenkai buvo sušaudyti dar prieš Sovietų Sąjungos ir Vokietijos karą. Iš savo užimtos Lenkijos srities Sovietų Sąjunga išsivežė net 15.000 lenkų karininkų, kurių nė vienas negrįžo Lenkijon. Kitu nužudymo vieta ar vietos tebėra nežinomos. Po Mišių Šv. Kazimiero šventovėje Toronto lenkai nužygiavo į Beatty parkelį, kur buvo pašventintas 3,5 tonos akmuo, žymintis būsimą paminklo vietą. Jam tikimasi sutelkti $100.000. Jau yra paskelbtas tarptautinis paminklo projektų konkursas. Paminklas bus pagamintas iš akmens ar plieno.

DARBAI IR ĮSIPAREIGOJIMAI

(Atkelta iš 3-čio psl.)

visuomenės (kaikada ir visos tautos) vardu, bet ar visa tai buvo atlikta profesionaliu preciziškumu ir deramu efektingumu? Šioje srityje mėgėjiškumas gali sužlugdyti ne tik pačią idėją ar tikslą, bet ir pakenkti ar net sulaukti visai priešingų rezultatų. Kaikas mano, kad ta sritis, nors ir yra viena svarbiausių, bet iki šiol pati silpniausia. Kalbų ir svarstybų (ištisus dešimtmečius) jau tikrai pakanka, ir pats laikas (faktinai jau po laiko . . .) konkrečiam vykdymui, nes rytdiena ir nauji reikalavimai ar situacijos tikrai mūsų nelauks . . .

Itin gyva lietuvių-žydų santykių problematika, ryšių su tautos kamienu plonybės, tiesioginė ir visokia kitokia parama tautiečiams, neužmirštant tikrai painios ir nelengvos Lietuvos tikinčiųjų padėties. Visa tai turėtų iššaukti ne simpoziumus ar akademines diskusijas, bet konkretų kietą darbą ir įsipareigojimą.

Antroje išeivių . . .

(Atkelta iš 5-to psl.)

nome, kaip sunku visiems yra prašyti, perspėti ir neužgauti, klausytis visų reikalavimų ir, užmiršus save, gyventi vien tik kitų reikalais ir nuotaikomis. Tas intensyvus 30 metų darbas tokioj mažoj parapijoj neabejotinai pareikalavo iš jo daug jėgų ir sveikatos. O amžiaus metai tą pačią gyvenimo naštą daro kaskart vis sunkesnę. Prelatas kartais užsimena apie kitus savo planus . . . bet mes per tiek metų suaugome, pergiliai suleidome šaknis. Vargu ar kas begalėtų mus išskirti ir persodinti. Mes prisimename V. Krėvės apysakoj aprašytą Grainio liepą: nebus liepos . . . nebebus ir mūsų.

FRANK BARAUSKAS LTD., Realtor
3828 BLOOR STREET WEST, ISLINGTON, ONTARIO
FB • NAMAI • VASARNAMIAI • ŪKIAI
Stayner, Springhurst, Wasaga, Collingwood
(705) 445-8819
atstovas MARIO TURCO
ĮSTAIGOS 233-3323 NAMŲ 743-0100

BALTIC EXPORTING CO.
SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRAŠTUS IR SOV. SĄJUNGĄ
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui.
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu); šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

DRAUDA
Balio Maskeliūno įstaiga
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
Naujas adresas:
1586 Bloor St. West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos, Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954
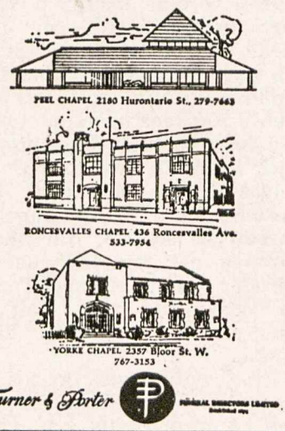

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

EKSKURSIJOS Į EUROPĄ IR VILNIŲ
DAR YRA VIETŲ:
Lapkričio 14-22 ..... (6 dienos Vilniuje)
Skambinti: 1-416-533-3531
V. BAČĖNAS All Seasons Travel
1551 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A5

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD. ir W. G. DRESHER REAL ESTATE • REALTOR
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v,v, šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Velionis popiežius Jonas-Paulius I praėjusį sekmadienį buvo prisimintas maldose.

— Ateinantis savaitgalis — Padėkos Diena. Sekmadienį 11 v. r. pamaldos bus ir Wasagoje.

— Šį penktadienį, pirmąjį spalio mėnesį, lankomi ligoniai ir teikiama Komunija.

— Rugsėjo 30 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidota a. a. Margarita Jonikienė iš Hamiltono, spalio 4 — a. a. Marija Valiulienė, p. Štuikienės motina.

— Šv. Jono lietuvių kapinėse pamatai naujiems paminklams jau išlieti. Kapinių lankymas spalio 29 — sekmadienį.

— Įsigyti naujiems vargonams aukojo $1000: J. V. Vaškevičiai, $200: A. Žilėnas, po $100: A. J. Senkus, J. M. Šefleriai, V. Jucevičius. Iš viso vargonų fonde yra $3.000.

— Choras rengia repertuarą šios parapijos auksinei sukakčiai.

— Mississaugos apylinkėse gyvena daug jaunų lietuviškų šeimų ir jaunimo. Organizuojamas jaunimo choras, kurio vedėju pakviestas muz. Jonas Govėdas.

— Išnuomojamas Anapiliui priklausantis namas prie Stavebank gatvės ir įvažiavimo į Anapilį. Jame iki šiol gyveno buvusi savininkė. Šias patalpas norima išnuomoti lietuvių šeimai, kuri, jose gyvendama, prisidėtų prie salių tvarkymo.

— Pamaldos: šį sekmadienį, 10 v. r. už a. a. Oną Laugalienę, 11 v. r. už Vilniaus krašto mirusius lietuvius ir a. a. kun. Jurgį Razutį; Wasagoje — už a. a. Valentiną ir Prancišku Kausteklius.

Lietuvių Namų žinios

— LN Moterų Būrelio susirinkimas įvyks spalio 15, sekmadienį, 3 v. p. p., Gedimino Pilies menėje. Po susirinkimo būrelio narė V. Siminkevičienė demonstruos gėlių paruošimą įvairioms progoms.

— Spaudos rėmėjų būrelis rengia vakarą savaitraščiui "N. Lietuva" paremti spalio 28 d. Karaliaus Mindaugo menėje.

— Lapkričio 12, sekmadienį, 3 v. p. p., rengiamas sol. A. Stempužienės-Švedienės ir kompozitoriaus — pianisto J. Švedo koncertas.

— LN reikalingas darbininkas. Kreiptis į LN vedėją.

— Pr. sekmadienį LN popietėje dalyvavo ir svečių knygoje pasirašė: V. Juška, Sydnėjaus Lietuvių Klubo direktorius Australijoje, M. Šilingauskas, Urugvajus, L.S.S.S. Vyr. A. V. Gaižutytė, Klevelandas, A. Olienė, Ročesteris, inž. K. Astravas, Teheranas, Iranas, poetas St. Santvaras, Bostonas.

A. a. Marija Valiulienė, ilgametė šaulė, mirė spalio 2 d. Palaidota spalio 4 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse.

Iš Lenkijos pas savo sūnų inž. Raimundą trim mėnesiam atvyko tėvai Jadvyga ir Viktoras Kaminskai.

Lietuviškos skautijos 60 metų veiklos sukaktis buvo plačiai paminėta rugsėjo 30 — spalio 1 dienomis. Šeštadienį įvyko iškilmingos koncelebracinės Mišios Prisikėlimo šventovėje, sueiga ir vakarienė L. Namuose. Sekmadienį buvo surengtas minėjimas — koncertas. Jame pagrindinę kalbą pasakė vyr. skautininkė L. Milukienė, o meninę programą atliko poetas St. Santvaras, pianistas Ant. Smetona ir sktn. Stepo Kairio muzikinis vienetas. Ta proga buvo surengta skautiškos veiklos paroda — spaudinių ir nuotraukų (iš Br. Kviklio archyvo). Visuomenė ypač gausiai dalyvavo koncerte. Platesnis aprašymas kitame "TŽ" nr.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Sveikiname Liet. Skautų Sąjungą iškilmingai atšventusią savo 60 m. sukaktį.

— Mūsų šventovėje atlaikytos koncelebracinės Mišios už popiežių Joną-Paulių I.

— Spalio mėnuo yra Rožinio mėnuo. Mūsų šventovėje kasdien kalbamas Rožinis: šiokiadieniais po 8 v. Mišių, o sekmadieniais ir šeštadieniais po 9 v. Mišių. Spalio mėn. penktadieniais 7 v. v. bus kalbamas Rožinis ir duodamas palaiminimas su Švenčiausiu.

— Šis penktadienis, spalio 6, yra mėnesio pirmasis. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose su Komunija.

— Pakrikštytas Janson, Ronald ir Susan Lorr-Sabaliauskų sūnus.

— Giliai užjaučiame Viktorą Gražulį ir Mariją Andriulevičienę, Lietuvoje mirus jų broliui Jonui Gražuliui, taipgi Antaną Gražulį, gyvenantį Niujorke. Užuojauta Stasiui Gaideliui, mirus jo broliui Jonui Lietuvoje.

— Aukojo parapijos reikalams: dr. Č. K. Joniai $200, J. J. Varkavičiai $100, V. M. Razgaičiai $100, L. A. Vekteriai $50, L. E. Gotceitai $40; kryžiaus papuošimui — K. Kaminskienė $25.

— Uždaros rekolekcijos moterims bus lapkričio 17-19 d. d., kurias ves kun. Placidas Barius, o uždaras rekolekcijas vyrams, kurios įvyks gruodžio 8-10 d. d., ves. kun. Ant. Saulaitis, jėzuitas, iš Čikagos. Registruotis klebonijoje.

— Kun. Pr. Vaseris iš Australijos, pr. sekmadienį 11.30 v. laikė Mišias ir pasakė pamokslą. Kun. Stasys Kulbis, SJ, iš Montrealio, laikė 10 v. Mišias.

— Dėkojame V. Siminkevičienei, "Petals Florist" gėlių krautuvės savininkei, už paaukotas gėles Midlando Kryžiaus ir mūsų šventovės papuošimui.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Moniką Geležiūnienę, užpr. J. Marcinėnienė, 8.30 Gyvojo Rožinio Dr-jos intencija, užpr. valdyba, 9 v. padėkos intencija, užpr. B. O. Vilimai, 9.20 už Gotšeldų ir Aidučių šeimų mirusius, užpr. S. O. Gotšeldai; sekmadienį 8 v. už Vladislavą Kondrotienę, užpr. D. A. Baziliauskai, 9 v. už Juozą Adomavičių, užpr. N. Adomavičienė, 10 v. už Gintautą Indrišiūną, užpr. M. M. Indrišiūnai, 11.30 už parapiją, 7 v. v. už Juozą Giedrą ir šeimos mirusius, užpr. E. Giedrienė.

— Dail Jurgio Račkaus meno paroda įvyks mūsų Parodų salėje spalio 28-29 d d. Parodą globoja parapijos KLK Moterų Dr-jos skyrius.

Toronto Maironio mokykla praneša, kad spalio 7 d. pamokų nebus. Pamokos prasidės spalio 14 d. įprasta tvarka 9 v. ryto.

Lietuvių Tautodailės Institutas jau yra oficialiai įregistruotas Kanados federacinės valdžios įstaigoje. Dabar Instituto valdyba stengiasi gauti teisę atleisti nuo mokesčių Institutui duodamas piliečių aukas. Ontario kultūros ir pramogų min. Reuben C. Baetz pranešė, kad Institutui paskirta parama $10,-500.00 iš "Wintario" loterijos pajamų. Šios sumos Instituto vadovybė prašė 1977 m. gruodžio mėnesį išleisti dailininkų Anastazijos ir Antano Tamošaičių knygai "Lithuanian National Costume". Knyga jau baigiama paruošti ir netrukus bus atiduota J. Danaičio spaustuvei "Time Press".

Susilaukė naujagimių (dukrelių): adv. Henrikas ir Dalia Steponaičiai, p.p. Breen (Birštonaitė). Naujagimės jau įrašytos "Paramos" kooperatyvo narėmis.

Svečiai. "TŽ" lankėsi Viktorija ir Kazimieras Keraičiai iš Australijos. Jie yra "TŽ" skaitytojai. — Iš JAV buvo atvykęs inž. Algirdas Stukas. — Su viešnia iš Lietuvos lankėsi p.p. Urbonavičiai iš Hamiltono ir spaudai paremti paliko auką.

Tarptautinės organizacijos "Amnesty International" Kanados sekcija rugsėjo biuletenyje ragina savo narius ir nenarius rašyti mandagia forma laiškus, prašant išleisti iš sibirinio lagerio Balį Gajauską, kuris yra nuteistas jau antrą kartą. Jis 1973 m. baigė 25 metų bausmę už dalyvavimą lietuviškoje veikloje. Tais pačiais metais vėl buvo suimtas už rūpinimasi politiniais kaliniais bei jų šeimomis ir nubaustas 10 metų griežto lagerinio režimo bausme. Minėtoji tarpt. organizacija kviečia adresuoti laiškus: Lithuania, USSR, Vilnius, Respublikanskaja Prokuratura, Prokuroru A. K. Kairelis. Taip pat panašius laiškus prašoma rašyti: His Excellency, Dr. Alexander Yakovlev, Ambassador, 285 Charlotte St., Ottawa,Ont. K1N 8L5. Šia galimybe turėtų pasinaudoti ir Kanados lietuviai.

Šv. Jono Krikštytojo - Lietuvos Kankinių parapijos 50 metų

ir kun. Petro Ažubalio klebonavimo 30 metų

SUKAKTIES IŠKILMĖS

įvyks š.m. spalio 14 ir 15 d.d. Anapilyje

Spalio 14, šeštadienį, 6 v.v., didžiojoje Anapilio salėje — abiejų sukakčių prisiminimai, meninė programa, atliekama smuikininkų Mazurkevičių, pokylis — šilta vakarienė su vynu.

Spalio 15, sekmadienį, 11 v.r., Lietuvos Kankinių šventovėje iškilmingos pamaldos, dalyvaujant Toronto vyskupui Aloyzui Ambrosic ir organizacijoms su vėliavomis. Po pamaldų — didžiojoje salėje kavutė.

ĮĖJIMAS: šeštadienį $25 porai, $13 asmeniui, $8 studentams. KVIETIMAI sekmadieniais platinami Anapilyje po pamaldų. Kitomis dienomis teirautis pas Reginą Celejewską tel. 231-8832 arba A. Šćepavičienę tel. 766-3726 SVENTEI RENGTI KOMITETAS

Lapkričio 4 - 5 dienomis įvyks dviejų dailininkų

VYTAUTO TREČIOKO ir KAZIO TAMAŠAUSKO,

meno darbų PARODA

TORONTO LIETUVIŲ NAMUOSE.

Atidarymas – lapkričio 4, šeštadienį, 5 val. po pietų.

Lankymo valandos - šeštadienį nuo 5 v.p.p. iki 9 v.v., sekmadienį - nuo 12 v. iki 5 v.p.p.

Toronto visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti. *LN Moterų Būrelis*

Lietuvos Kankinių parapijos penkiasdešimtmetis ir kun. P. Ažubalio klebonavimo trisdešimtmetis bus specialiom iškilmėm paminėtas š.m. spalio 14 ir 15 d.d. Šeštadienį rengiamas iškilmingas pokylis su menine programa, kurią atliks garsieji smuikininkai, neseniai atvykę iš Lietuvos — D. ir J. Mazurkevičiai ir sol. R. Strimaitis. Pagrindinę kalbą pasakys A. Rinkūnas. Ta proga bus pagerbti ir parapijos steigėjai bei veteranai. Iš organizacijų sudarytam specialiam rengėjų komitetui pirmininkauja J. Andrulis. Šis komitetas kviečia tautiečius nedelsiant įsigyti kvietimus į auksinės sukakties pokylį, kol dar yra vietų. Spalio 15, sekmadienį, 11 v.r., bus padėkos pamaldos, kurių metu kalbės vysk. A. Ambrozic ir kun. dr. J. Gutauskas.

Havajų vakaras, rengiamas ateitininkų tėvų komiteto, įvyks spalio 21, šeštadienį, Prisikėlimo parapijos salėje. Programą atliks muz. D. Viskontienės vadovaujamas vokalinis "Volungės" vienetas, kurį sudaro 11 dainininkių. Visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti.

Anapilio Moterų Būrelis rengia dail. Reginos Žiuraitienės ir Valės Balsienės meno darbų parodą spalio 28-29 d. d. mažojoje Anapilio salėje.

TLN Moterų Būrelis lapkričio 4-5 dienomis rengia dviejų skirtingos generacijos menininkų parodą — Vytauto Trečioko ir Kazio Tamašausko.

Jaunosios kartos dail. K. Tamašauskas gimė 1947 m. Vokietijoje, Terschenreuth mieste. Baigęs Central Technical High School Toronte, studijavo Windsoro un-te, kur 1974 m. gavo menų bakalauro laipsnį. Studijas tęsė "Open Studio" pas Don Holman iki 1977 m. Dirbo įvairiuose Kanados universitetuose, o dabartiniu metu eina litografijos skyriaus direktoriaus pareigas Three Schools of Arts Toronte. Dalyvavo daugelyje parodų Kanadoje ir Amerikoje, surengė net tris individualias parodas. Bus gera proga Toronto visuomenei susipažinti su šiuo jaunu ir talentingu dailininku.

Apie vyresniosios kartos atstovą dail. V. Trečioką jau rašė dail. A. Tamošaitis š.m. "TŽ" 39 nr. **Ada Jucienė**

Poetas Stasys Santvaras, dalyvavęs skautų šešiasdešimtmečio meninėje programoje, aplankė "TŽ" redakciją, lydimas Aug. Kuolo. Paaiškėjo, kad rengia naują poezijos rinkinį, kuriame bus išspausdinti retos formos ketureiliai eilėraščiai rubajatai. Svečias taip pat lankėsi Hamiltone pas buvusią savo mokinę E. Dauguvietytę-Kudabienę, kur jam buvo surengtas priėmimas.

Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelio **susirinkimas**

įvyks spalio 15 d., 3 v.p.p., Gedimino Pilies menėje.

Po susirinkimo būrelio narė p. Valė Siminkevičienė demonstruos dailų gėlių paruošimą-papuošimą įvairioms progoms. Užbaigiant — kavutė ir pyragaičiai. Visos narės prašomos gausiai susirinkime dalyvauti.

Valdyba

DAININININKAI, DĖMESIO!

Toronto Lietuvių Vyrų Choras vėl pradėjo repeticijas koncertui Worcesteryje, Mass., kuris įvyks lapkričio 25 d. Repeticijos vyksta ketvirtadieniais, 7.30 v.v., Prisikėlimo parapijos muzikos kambaryje. Kviečiame visus vyrus, ypač jaunimą, nedelsiant įsijungti į choro eiles. Chorui vadovauja energingas ir talentingas muzikas-solistas Vaclovas Verikaitis.

TORONTO LIETUVIŲ VYRŲ CHORAS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

praneša, kad š.m. rugpjūčio mėnesio gale balansas pasiekė $15,000,000.

TAUPYTOJAMS už santaupas nuo š.m. spalio mėnesio 1 dienos pakeltos palūkanos:
už taupomąsias sąskaitas 7¾%
už termininius 1 metų indėlius 9%

SKOLININKAMS palūkanos už asmenines paskolas ir mortgičius paliekamos tos pačios, nes per pirmuosius metų mėnesius gauta pakankamai pelno šių metų rezervams papildyti. Kooperatyvas tikisi išsiversti šiais metais be papildomų pajamų. Palūkanos už paskolas bus peržiūrėtos 1979 metų pradžioje.

TAUPYKIME IR SKOLINKIMĖS savame lietuviškame kooperatyve, nes geresnių sąlygų kitur nerasime. Mūsų tikslas nėra pelnas, bet geras ir sąžiningas patarnavimas visiems lietuviams.

PAPILDOMAI PRANEŠAME, kad įvesta į mūsų kooperatyvą antra telefono linija ir į mūsų įstaigą galite skambinti šiais numeriais: 532-3400 ir 532-3414.

Kooperatyvo valdyba

FLORIDOJ išnuomojamas ramioj vietoj žiemos sezonui butas: 2 miegamieji kambariai, salonas, virtuvė, prausykla su dušu, sodelis; 5 minutės iki Atlanto, puiki vieta žuvavimui, prie golfo aikštės, apsipirkimo centro. Kaina — $300 į mėnesį. Pageidaujama lietuvių. Rašyti: V. Sakas, 1322 North N. St., Lake Worth, Fla. 33460, USA.

JIEŠKAU GYVENIMO DRAUGĖS 55-65 metų amžiaus. Atsakysiu tik į rimtus laiškus. Rašyti "Tėviškės Žiburių" adresu, pažymint "Petrui".

ALDONA'S BEAUTY SALON 1618 Bloor St. West, Toronto kviečia ponias gražiom šukuosenom; specialistė pusmetinių (permanent) ir dažymų. Telefonas 533-2904

MONTREAL QUE

Akademinis Lietuvių Sambūris XII Vinco Krėvės literatūros premiją paskyrė poetui Tomui Venclovai už poezijos rinkinį "98 eilėraščiai" Premija, dalyvaujant autoriui bus įteikta Aušros Vartų parapijos salėje š.m. lapkričio 4 d. Malonu girdėti, kad premija bus įteikiama savose lietuvių patalpose.

Sol. Ričardas Daunoras Montrealyje koncertavo rugsėjo 16 d. Aušros Vartų parapijos salėje. PLJS Montrealio skyriaus pirm. Rasa Lukoševičiūtė pranešė, jog šis koncertas rengiamas jaunimo kongresui paremti, ir padėkojo perpildytai salei tautiečių už atsilankymą. Uždangai pakilus ir Ričardui pasirodžius scenoje, salėje pasigirdo ilgi, gausūs plojimai.

Solistas savo jaunatve, gražia fizine išvaizda, sodriu balsu, elegantiškomis manieromis, neperdėta vaidyba publiką sužavėjo. Kiekviena daina ir arija buvo palydėta garsiais plojimais, "bravo", "bis".

Koncertas baigtas Don Basilio arija iš operos "Sevilijos kirpėjas". Publikai nenustojant ploti, solistas priedui davė vėl tris dalykus. Akompanavo AV parapijos choro dirigentė muzikė M. Roch.

Sol. R. Daunorui jaunimo sąjunga įteikė knygą "Canada" ir prisegė raudoną rožę, o muz. M. Roch įteikė didelę raudonų rožių puokštę.

Po koncerto publika dalijosi gražiais įspūdžiais ir vaišinosi.

Montrealio jaunimo valdyba, kurią sudaro R. Lukoševičiūtė, A. Jonelytė, A. Patašinskas ir P. Mališka, tikrai pagirtina. Jų dėka montrealiečiai galėjo pasidžiaugti sol. Rakauskaitės estradinių dainų koncertu, Čikagos "Antro kaimo" humoru ir štai iškiliuoju sol. R. Daunoro koncertu. Visuomenė jaunimą vertina, nes jų surengtuose trijuose vakaruose, kaip retai, atsilanko daug žmonių.

Sekmadienį Mišių metu svečias pagiedojo du dalyku. Ypač poeto Maironio žodžiai "Kai širdį tau skausmas kaip peiliais suspaus" visus sužavėjo. Solistas įsijungė į chorą ir visas kitas giesmes kartu giedojo. Sol. R. Daunoras buvo apsistojęs P. I. Lukoševičiu namuose. Mūsų jaunimo valdyba solistą nuoširdžiai globojo ir aprodė visas miesto prašmatnybes. Svečias Montrealiu labai patenkintas, o montrealiečiai — svečiu ir jo koncertu. **A. A.**

Kredito Unijų Diena. Spalio 19 yra Tarptautinė Kredito Unijų Diena. Pirmoji kredito unija buvo įsteigta Vokietijoje 1864 m., kad padėtų kooperatiniu būdu skolininkams, patekusiems į lupikų rankas, iš kurių savo jėgomis nebegalėdavo išsigelbėti. Ši mintis greitai išpopuliarėjo ir kooperatyvai paplito po visą pasaulį. Kanadoj pirma kredito unija buvo įsteigta Alphonse Desjardins 1900 m. Levis mieste. Šiuo metu pasaulyje yra per 44,000 kredito unijų su 51 milijonu narių. Vien Kanadoj yra 3,800 kredito unijų su 8.4 milijonais narių ir beveik 18 bilijonų dolerių kapitalu. Kanada gali didžiuotis, kad iš visų kraštų didžiausias nuošimtis gyventojų priklauso kredito unijoms. Reikia džiaugtis, kad ir Kanados lietuviai entuziastingai įsijungė į kredito unijų judėjimą, turi net keturias savo kredito unijas su 10,000 narių ir per 50 mil. dol. kapitalo.

Montrealio Lietuvių Kredito Unija "Litas" auga kartu su visa kredito unijų organizacija. Šiuo metu "Litas" turi 1797 narius ir $8.3 milijonus aktyvo. Per paskutinius penkerius metus "Litas" paaugo 255 nariais ir $4.1 mil. aktyvu.

Toks didelis augimas, ne vien tik "Lito" atveju, bet ir viso sąjūdžio, vyksta todėl, kad kredito unijos tikslas per šimtmetį išliko demokratiškas patarnavimas bendrai naudai (savų narių valdomoj organizacijoj). Ši mintis labai gerai išreikšta Kredito Unijų Dienos šūkyje: "Kredito unija priklauso tau ir man."

Lietuvių Kredito Unija "Litas" rugsėjo 4 d. neteko valdybos nario a.a. Vytauto Z. Kudžmos. Valdyba pirmajame po vasaros posėdyje labai pasigedo jo gerai apgalvotų, logiškų patarimų ir sumanymų. Velionies veikla ir kooperatiška dvasia liks ilgai mūsų prisiminimuose. **R. P.**

RENKU

Montrealio apylinkėje senas lietuviškas knygas, laikraščius, plokšteles, išleistas Lietuvoje ir emigracijoje.

Petras Adamonis
Tel. 722-3545

Mūsų kredito unijos nariui

a†a Juozui Petrauskui

mirus, jo žmonai ELENAI, sūnui DANIUI ir broliui PETRUI su šeimomis bei visiems kitiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —

Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Litas" valdyba

Plečiame komercinės draudos sritį!

GALIME APDRAUSTI net ir didesnės apimties apartamentinius, industrinius komercinius pastatus.

GALIME APDRAUSTI beveik kiekvienos rūšies gamybą, patarnavimą ir prekybą.

PRAŠOME TEIRAUTIS mūsų pasiūlymų ir kainų, kurias tikimės rasite priimtinas.

Adamonis Insurance Agency Inc.
Tel. 722-3545

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6.0 %	Asmenines	10.5%
Taupomąsias s-tas	8.25%	Nekiln. turto	10.0%
Pensijų planas	8.5 %	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 1 m.	9 %	Investacines nuo	10.5%
Term. ind. 2 m.	9.25%		
Term. ind. 3 m.	9.5 %		
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ik 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

ISNUOMOJAMAS suaugusiems (su ekstra miegamąja sofa) labai gražus vieno miegamojo su dviem prausyklom butas prie jūros Pompano Beach, Florida. Rašyti Consamex, P.O. Box 92, Tennent, N. J. 07763, USA.

LIETUVAITĖ, kalbanti lietuviškai, ieško vaiku saugojimo (baby sitting) tarnybos lietuvių šeimoje. Skambinti Toronte tel. 368-1684 arba 461-6914 ir prašyti Miss Tina.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

PARDUODAMAS plytų namas 3 miegamųjų. Naujas stogas, gerame stovyje, didelis sodas. Parduodamas labai pigiai tik už $44.000. Norima gauti visa suma. Skambinti telefonu 1-519-742-5465, 234 Sydney St. S., Kitchener, Ont., N2G 3V7

RAŠOMOSIOS MAŠINĖLĖS su angliška arba lietuvišku raidynu, elektrinės ir paprastos SCM Smith-Corona oficialus atstovas (dealer) St. Prakapas telefonas 233-4486 Toronte.

SKUBIAI PARDUODAMAS ŪKIS prie pat Wasagos: 100 akrų dirbamos ir 11 akrų upelio, lankų, miško. Plytų namas. Šeši miegamieji kambariai su dviem prausyklom. Moderni virtuvė, didžiulis salonas ir valgomasis kambarys, rūsys. Alyva šildomas. Ūkis tinka padalinti į sklypus ir bendruomeniškiems reikalams. Telefonuoti: J. Kaškelis, Joint Realty Ltd., Toronto, 622-4742; namų 536-9433.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvių Namus. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

REIKALINGA MOTERIS namų priežiūrai ir pagaminimui maisto vienai moteriai. Amžius nesvarbu. Yra butas jai gyventi ir kiti patogumai. Rašyti: J. Vanstonienė, 234 Sydney St. S., Kitchener, Ont. N2G 3V7.